

YENİ ÇAĞ

- Avrupa komünist ve işçi partilerinin Viyetnam halkı ile dayanışma konferansı
- Parti, devlet, halk
Çekoslovakya Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Gustav Husak'ın „Barış ve Sosyalizm Problemleri” dergisi yazı kurulunun sorularına cevapları
- Leninizm devrim bilimidir
- Barışsever, sınıfsal, enternasyonalist politika

Özel sayfalar

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin 50. kuruluş yıldönümüyle ilgili kararı

TKP MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın Türkiye Komünist Partisinin 52. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen törenli toplantıda yaptığı konuşma

Ahmet Saydan
Bu ayın olayları

9(99)
Eylül
1972

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Bu sayıdaki imzalardan bazılarının kimlikleri:

Gustav Husak

Çekoslovakya Komünist Partisi MK Genel Sekreteri

Hans Kalt

Avusturya Komünist Partisi Politbüro üyesi ve Merkez Komitesi sekreteri

YENİ ÇAĞ

9(99)
Eylül
1972

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Avrupa komünist ve işçi partilerinin Viyetnam halkı ile Dayanışma konferansı

27 Temmuzda, Paris'te, Avrupa komünist ve işçi partilerinin Viyetnam halkı ile dayanışma konferansı yapıldı.

Konferansa 27 komünist ve işçi partisi katıldılar. Bunlar, Alman Komünist Partisi (FAC), Alman Sosyalist Birlik Partisi, Avusturya Komünist Partisi, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, Belçika Komünist Partisi, Bulgaristan Komünist Partisi, Büyük Britanya Komünist Partisi, Çekoslovakya Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi, Finlândiya Komünist Partisi, Fransız Komünist Partisi, Hollânda Komünist Partisi (gözlemci olarak), İspanya Komünist Partisi, İsveç Komünist Partisi, İsviçre Komünist Partisi, İtalyan Komünist Partisi, Kıbrıs İlerici Emekçiler Partisi, Lüksemburg Komünist Partisi, Macar Sosyalist İşçi Partisi, Norveç Komünist Partisi, Polonya Birleşik İşçi Partisi, Portekiz Komünist Partisi, Romanya Komünist Partisi, San-Marino Komünist Partisi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Yugoslavya Komünistler Birliği ve Yunanistan Komünist Partisi'dir.

İrlanda Komünist Partisi, temsilci gönderememiş olsa bile, konferansı tasvip ettiğini bildirdi.

Konferans, dostluk ve karşılıklı anlayış havası içinde geçen geniş ölçüde fikir değiş-tokuşundan sonra bir deklârasyon kabul etti.

Çalışmalara gözlemci olarak katılan Hollânda Komünist Partisi temsilcisi, varılan sonuçları, gözden geçirilmek üzere kendi partisinin Merkez Komitesine sunacağını bildirdi.

AVRUPA KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNİN VIYETNAM HALKI İLE DAYANIŞMA KONFERANSI DEKLÂRASYONU

Birleşik Amerika artık on yıldan beri Viyetnam halkına karşı barbarca bir harp yürütüyor. Amerikan hükümeti barıştan pek çok söz ediyor, fakat eylemde saldırısını durmadan şiddetlendiriyor.

Bundan dört yıl önce bazı yükümleri üstlenmiş olmasına rağmen, Birleşik Amerika, Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti üzerindeki bombardımanlarını günden güne daha çok arttırmaktadır. Bu bombardımanlarda şehirler ve köyler, sanayi işletmeleri, okullar ve hastaneler düzera ve plânlı biçimde yerle bir edilmektedir. Muson yağmurları arifesinde, Amerikalılar, su bentlerini ve barajları da bombalamaktadırlar. Bentlerin ve barajların bombalanması, büyük arazilerin su altında kalmasına ve milyonlarca insanın acılara boğulmasına sebep olabilir. Amerikan harpçileri, bu saldırılarında kadın, çocuk veya ihtiyaç ayırımı da yapmıyorlar. Böylece, Birleşmiş Milletler yasasına göre her devletçe kabul edilmiş olan uluslararası hukuk kurallarını tekrar çiğniyen Nikson hükümeti, egemen bir devlet olan Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti kıyılarını denizden ablukaya almış bulunuyor.

Güney Viyetnamda da bombardımanlar şiddetlendirilmekte, bu kesimdeki savaşlarda Amerikan silâh yapımcılarının ürettikleri en yetkin silâhlar, napalm, fosfor bombaları, biyeli bombalar, zehirli ve kimyasal maddeler alabildiğine kullanılmaktadır. Birleşik Amerikanın Viyetnamdaki emperyalist politikasının özü, sistematik bir yıkım, kundakçılık, kıyım ve kıpırdıran her canlıyı, her şeyi yoketme barbarlığıdır. Şimdiye dek yeryüzünün hiçbir yerine Viyetnamdaki kadar bomba atılmamış ve hiçbir halka karşı şimdiye dek bu kadar insan kırımı aracı kullanılmamıştır. Amerikan emperyalizmi Viyetnamda gerçek bir jenosid, yani halk kırımı uygulamasına girişmiştir. ABD Viyetnamdaki saldırısını Laos ve Kamboçya'ya da geçirmiş, bütün Çin-Hindi ölçüsünde genişletmiştir.

Fakat bütün bunlar boşunadır. Hürriyet ve bağımsızlığı uğrunda mücadeleye girişmiş halkların kurtuluş iradesini hiçbir kuvvet kıramıyacaktır. Emperyalistlerin halkların kaderiyle istedikleri gibi oynadıkları zamanlar artık bir daha geri gelmemek üzere tarihe karışmıştır. Saldırıda tırmanma ve harbi «Viyetnamlaştırma» politikası, Viyetnam halkının, Laos ve Kamboçya yurtseverlerinin kahramanca savaşlarıyla yenilgiden yenilgiye uğrattılıyor. Bu durum, emperyalizmin uluslararası sorunları «kuvvete başvuru» çözme denemelerinin sökmediğinin ve sökmeyeceğinin en parlak kanıtıdır.

Bütün Çin-Hindi yurtseverleri, kahramanlıklarla dolu direniş savaşlarında, Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin sürekli destek ve yardımını görmektedirler. Komünist ve işçi partileri, ulusal kurtuluş hareketi, bütün dünya ilerici ve barışsever güçleri bu yurtseverlerle aktif bir dayanışma halindedirler. Çin-Hindi'ndeki Amerikan saldırısına, bu haksız harbe karşı, Birleşik Amerika içinde de yığinsal çıkışlar genişlemekte, problemin barış yoluyla çözümü fikrini savunan akım gittikçe güç kazanmaktadır.

Bugün Viyetnam, Laos, Kamboçya halklarını desteklemekten, Çin-Hindi'ndeki Amerikan cinayetlerini açığa vurmaktan daha kutsal ve daha ertelenmez bir ödev olamaz. Viyetnam halkının, kendi kaderini kendi başına

belirleme hakkı uğrunda, hiç kimse tarafından geri alınamıyacak olan bu hak uğrunda yürüttüğü mücadele, emperyalizme karşı savaşmakta olan bütün halkların dâvasıdır.

27 Temmuz 1972 günü Paris'te toplanmış olan Avrupa komünist ve işçi partileri temsilcileri, VDC hükümeti ve Güney Viyetnam Cumhuriyeti Geçici Devrimci hükümeti tarafından yapılan, Viyetnam halkının yasal emellerini yansıtan'akla uygun ve yapıcı teklifleri, halkların güvenliğini tehdit eder bir tehlike yaratan anlaşmazlığın barışçı yoldan çözümü için elverişli bir temel olabilecek nitelikte görerek kesinlikle desteklediklerini bir kez daha belirtmektedirler. Saldırgan harp, hiçbir zaman Viyetnam problemini çözme aracı olamaz. Gerekli çözüm, Paris görüşmelerinde bulunmalıdır.

Avrupa komünist ve işçi partileri temsilcileri, Birleşik Amerika hükümetinden, VDC'ne karşı bombardımanları ve bütün diğer askerî harekâtı durdurmasını, bu ülkenin kıyılarındaki ablukayı kaldırmasını, halk kırımını uygulamasına son vermesini, askerî birliklerini, silâh ve donatımını Güney Viyetnamdan ve bütün Çin-Hindi'nden derhal ve kayıtsız-şartsız geri çekmesini, Tiyö'yü desteklemekten vazgeçmesini, Viyetnam halkının, Laos ve Kamboçya halklarının işlerine her türlü müdahaleden kaçınmasını istemektedirler.

Viyetnam, Laos ve Kamboçya halklarının, barış ve bağımsızlık koşulları içinde kendi kaderlerine buyruk olma dokunulmaz hakkı kabul edilmelidir.

Bizler, Amerikan saldırısının şiddetlendirilmesi dolayısıyla, saldırganlığa karşı direniş mücadelesine ara vermiyeceğimizi kesin olarak ilân ediyoruz.

Biz, bütün Avrupa komünistlerini, kahraman Viyetnam halkıyal, Laos ve Kamboçya yurtseverleriyle proletarya dayanışması bayrağını daha yükseklerde dalgalandırmaya çağırıyoruz.

Biz, kıtımızın, barış, adalet ve bağımsızlık ideallerine değer veren işçi sınıfına, köy ve şehir emekçilerine, demokratlarına ve yurtseverlerine, bütün kadın ve erkeklerine, Çin-Hindi halklarıyla dayanışmalarını daha aktif çıkışlarla göstermeleri çağrısıyla sesleniyoruz.

Biz ayrıca genç kuşağa ve onun asil heyecanına da, Çin-Hindi'ndeki kız ve erkek kardeşlerini daha güçlü biçimde deseteklemesi çağrısıyla hitap ediyoruz.

Çin-Hindi halklarının haklı dâvasının zafere ulaştırılmasında, bütün devrimci, demokratik ve barışsever güçlerin eylembirliğinin, ortak delesinin ve kenetli birliğinin çözümleyici bir önemi vardır. ..

Bugün Çin-Hindi halklarıyla dayanışma, komünistler, sosyalistler ve bütün ilerici ve barışsever güçler arasında daha geniş bir eylembirliğine ulaşmanın etkeni haline gelmektedir. Kilise ve dindar yığınlar temsilcile-

rinin Viyetnam problemiyle ilgili görüşlerinde gittikçe gelişen bir evrim hissedilmektedir. Biz eylembirliği sorununu kendileriyle enine-boyuna görüşmeye hazır olduğumuzu duyururuz.

Viyetnamda halk kırımına son verilmesini sağlamak üzere ortak mücadelemize hız verelim!

Vicdan sahibi hiç kimse bu mücadelenin dışında kalmamalıdır!

Viyetnam halkının ve tüm Çin-Hindi yurtseverlerinin hürriyet ve bağımsızlık savaşını destekleme yolunda ortak eylemlerimizi arttıralım!

Paris, 27 Temmuz 1972

Parti, devlet, halk

Çekoslovakya Komünist Partisi MK Genel Sekreteri *Gustav Husak*'ın «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi yazı kurulunun sorularına cevapları.

Soru. Siz, Çekoslovakya Komünist Partisinin XIV. Kongresinde, partinin bütün başarılarının, onun Marksizm-Leninizme sadakatinden, bu teoriyi değişen koşullara göre yaratıcı biçimde uygulama kabiliyetinden ileri geldiğini belirtmişsiniz. Sizce, partinin bütün tarihi boyunca geçtiği aşamalarındaki eyleminde başlıca farklar nelerdir? Daha somutlandırarak söylesek, memleketinizde işçi sınıfının barışçı yoldan iktidarı elde etmiş olması gerçeği, bu eylemin biçim ve metodlarına nasıl yansımıştır?

Cevap. Partimizin XIV. Kongresi, geçmiş devreyi tahlil ve Çekoslovakya'nın daha sonraki sosyalist gelişmesinin reel programını tespit ederken, her şeyden önce kendi tarihinin şu ibret dersini gözönünde bulundurdu: Parti, memleketimizde işçi sınıfının ve her iki halktan emekçilerin önünde, uluslararası komünist hareketi ve dünya sosyalist sistemi önünde yükümlendiği ödevi, ancak Lenin öğretisini ardıcıl olarak kılavuz edindiği ve onun genel prensiplerini belirli bir devrenin sınıf mücadelesi ve sosyalizm kuruluşu somut koşulları içinde yaratıcı biçimde gerçekleştirdiği zaman yerine getirmiştir. Ve tersine, Lenin'in fikirlerinden her sapma ve her şeyden önce sınıfsal ve enternasyonalist mevzilerden uzaklaşmalar, daima partiyi hatalara sürüklemiş, 1968–69 yılındaysa Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyetinin (ÇSSC) sosyalist kazanımlarını doğrudan doğruya tehlikeye düşürmüştür.

Bu sonuçlamalar, alabildiğine karmaşık sorunların çözümüne Leninci yaklaşım tarzı örnekleriyle zengin yarım yüzyıllık bir tecrübeye dayanılarak yapılmıştır. Partimizin 1930 yıllarındaki olgunlaşma ve çelikleşme, bolşevikleşme süreci böyle bir yaklaşım tarzının ifadesiydi. O yıllarda, K. Gotvald'ın yönetiminde, Lenin strateji ve taktiğini politik mücadelede uygulamayı öğrenen partimiz, yalnız işçi sınıfının çekirdeğini değil, geniş emekçi tabakalarını da etrafında toplamaya muvaffak olmuştu. İkinci Dünya Harbi yıllarında faşist işgalcilere karşı ulusal kurtuluş savaşına hız verme doğrultusu da bir Leninci yaklaşım tarzı örneğiydi. Memleketimizin Sovyet ordusu tarafından kurtarılışından sonra, Leninizmin genel prensiplerini yaratıcı biçimde uygulayan Komünist Partisi, işçi sınıfının, köylüler ve diğer emekçilerle bağışık bir mücadele içinde sosyalist devrimin zaferine ulaştırdı ve böylelikle onların sömürüden kurtulmaya ve sosyalizm yolunu tutmaya yönelik yılanmış emelleri gerçekleşmiş oldu. Bugün buna ilâveten söyleyebiliriz ki, aynı Lenin prensiplerini kılavuz edinerek ve yaratıcı biçimde uygulayarak, sosyalizm düşmanlarının saldırısını önleyebilmiş ve Çekoslovakyanın daha sonraki sosyalist gelişmesini güvence altına almış

bulunuyoruz. Leninizmin işçi sınıfı için ve bütün emekçilerin kaderi için büyük hayati önemini anlama gereğinin bizim bütün çalışmalarımıza temel olması ve halkın bilincine işlemeye başlaması doğaldır.

Bizim eylemimizin, devrimsel biçimde kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının yasallıklarına uygun olan hedefleri ve prensipleri değişmedi, değişmiyor ve değişmeyecektir. Bunları gerçekleştirme ve geliştirmede hiçbir zaman klişeciliğe düşmemiş, daima yaratıcı olmuş ve Leninizm ruhunda hareket etmişizdir. Değişen ancak işçi sınıfının ve politik öncüsünün bu prensipleri uyguladıkları koşullardır.

Bu konuda, her şeyden önce, iktidarın elde edilmesinden önce ve sonraki mücadele koşulları arasındaki farkı belirtmemiz yerinde olur.

Doğrudan doğruya politik iktidarı ele geçirmeyi hedef tutan mücadele, yani Çekoslovakya'da geçilen devrimci yolun devamı olan, kendi tecrübemize ve uluslararası tecrübeye dayanılarak ve ulusal-demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi koşulları içinde yürütülen mücadele devresinde partimiz her şeyden evvel şu Leninci temel prensipe dayanıyordu: Proletarya diktatörlüğünün kurulması ancak komünist partisinin yönetimindeki işçi sınıfının ve diğer emekçi tabakalarının devrimci dâvası, elverişli iç ve uluslararası koşullardan geniş ölçüde yararlanan bilinçli bir hareketin dâvası olabilir.

Gerek Münih ihaneti acı tecrübesi, yani egemen burjuvazinin ve sınıf mütteliklerinin halka ve Çekoslovakya Cumhuriyetine karşı işledikleri ihanet, gerekse faşizmin bozguna uğratılmasında ve memleketimizin kurtarılmasında Sovyetler Birliğinin çözümleyici rol oynadığı ve ulusal ayaklanma ile en yüksek gelişme noktasına varan bu mücadeleye daha ziyade komünistlerin yönetimindeki iç direniş güçleri ile yurt dışında çalışan direniş güçlerinin aktif biçimde katılmış olmaları tarihsel gerçeği yığınların bilincinde devrimsel değişimlerin oluşmasında önemli bir etken oluyordu. Çek'lerin ve Slovak'ların Ulusal Cephe hükümetinden ve komünistlerin gittikçe daha sağlam mevziler elde ettikleri işçi-köylü ittifakına ve geniş ulusal-demokratik bloka dayanan Ulusal Komiteler sisteminden oluşan yeni demokratik halk düzeni bu temel üzerinde tedricen biçimleniyordu. Fakat o devrede emekçilerle beraber bir kısım burjuvazi de hâlâ politik iktidara sahip bulunuyordu. Kısacası, komünistler için esas olan devrim sorunu, iktidar sorunu 1945 yılında sonuna kadar çözümlenmiş değildi.

Komünist Partisi o zaman barışçı yoldan ve tedricen sosyalizme geçişe yöneldi. Burjuva demokratik devriminin sosyalist devrime dönüşmesi hakkındaki Lenin öğretisi partimizin eyleminin teorik temeliydi.

Parti, hayatın dayattığı isteklerin gerçekleştirilmesi uğrundaki günlük mücadelede yığınların güvenini kazanıyordu. Bu mücadele yığın örgütlerinde ve devlet organlarında çok çeşitli yapıcı çabalar ve çetin sınıf savaş-

lariyle (hainlerin ve faşistlere yordakçılık edenlerin mülklerinin musade-resi, en önemli sanayi kollarının, bankaların ve sigorta kurumlarının milli-leştirilmesi, toprak reformunun hayata geçirilmesi, ulusal sonunun çözüm-lenmesi, eğitim-öğretim sisteminin, kültürün ve sosyal yardım işlerinin de-mokratlaştırılması) dile getiriliyordu. Aynı zamanda, komünist olmiyan par-tilerin yönetim kadrolarında, Ulusal Cephe hükümeti programından daima aykırı çeken ve gerçekte ulusal-demokratik devrimin temel olduğu ve bun-dan ötürü de halkın bir kısmının desteklediği fikirlere ihanet eden gerici kuvvetler tecrit ediliyordu.

1948 Şubat zaferi, ulusal-demokratik devrimin sosyalist devrime dönüş-mesi sürecini tamamladı. İktidar büsbütün işçi sınıfının ve diğer emek-çilerin ellerine geçti. Halk demokrasisi proletarya diktatörlüğünün bütün fonksiyonlarını yerine getirmeye başladı. Böylelikle, ÇKP'nin yönetimi al-tında, işçi sınıfı başta olmak üzere geniş emekçiler ittifakı, bütün politik iktidarı, barışçı yoldan, her hangi bir silâhlı çatışma olmadan, başlıca anayasal ve parlamenter gelenekler korunarak, ulusal-demokratik devrim sürecinde doğmuş bütün iktidar biçimlerine dokunulmaksızın, ele almış oldu.

Şunu da belirtmeliyiz ki, politik iktidarın barışçı yoldan elde edilmesi derken, sınıf çarpışmalarının muhtevasını değil, sadece biçimlerini ve kul-lanılan araçları kast ediyoruz. Çekoslovakya'daki gelişmeye de bu açıdan bakmamız gerekir. Komünistlerin politik iktidarı elde etmede barışçı yola yönelmeleri, halklarımızın yönetilmesi konusunda burjuvaziye karşı sınıf mücadelesine devrimsel tarzda yaklaşım anlamına geliyordu. Bu mücade-lenin amacı burjuvaziye alaşağı etmek ve işçi sınıfı ile bütün emekçilerin iktidarını kurmaktır. K. Gotvald'ın belirttiği üzere, o zaman, Marksizm-Leninizm prensiplerinin gerçekleştirilmesinden ve Lenin strateji ve taktiği-nin bizim koşullarımıza uygulanmasından başka bir şey sözkonusu değildi.

Daha Marksizm-Leninizm klâsiklerinin öngördükleri gibi, devrimin ba-rışçı yoldan gelişmesi yalnızca işçi sınıfının ve komünist partisinin iradesine değil, her şeyden önce burjuvazi tarafından gösterilen direnişin gücüne ve biçimlerine bağlıydı.

Sosyalist gelişme yolunda ilerleme mücadelesi yıllarında, K. Gotvald, Lenin'in, iktidarı tamamiyle elde ettikten sonra sınıf savaşının durma-dığı, başka biçimlerde devam ettiği ve iktidara geldikleri andan itibaren sosyalizm kuruluşunun bütün sorumluluğunu yükümlenen işçi sınıfına ve partisine yöneltilen isteklerin ölçülemeyecek kadar arttığı hakkındaki söz-lerini defalarca hatırlatıyordu.

Şu da var ki, memleketimizde partinin çalışma koşullarındaki değişme her zaman ve her yerde bütünüyle gözönüne alınmış değildir. Bu özellikle yakın geçmişte yaşadığımız bunalım dönemi için böyledir.

Sosyalizmin çıkarları, partinin, sosyalist iktidar ve sosyalist üretim iliş-

kileri olanaklarından gerçekten komple biçimde yararlanmasını gerektirir. Parti, bu hususu, emekçilerin başlıca hayati problemlerini çözerken, memleket yüzeyindeki kuruculuğu girişimli ve bilimsel olarak yönetebilmek üzere, sosyalist ilişkileri yaşam biçimlerini geliştirmek, burjuva ve küçük burjuva ideolojisine karşı mücadelede Marksizm-Leninizm prensiplerini ardıcıl olarak savunmak üzere bilhassa gözönünde bulundurulmalıdır.

ÇSSC'de sosyalist düzenin spesifik çizgilerinden biri de Ulusal Cephe'nin eylemidir. Ulusal Cephe, yavaş yavaş gelişerek, yönetici durumundaki işçi sınıfının, sosyalizm kuruluşunu onumla birlikte geliştirmekte olan kooperatifçi köylüler sınıfı ve diğer emekçilerle ittifakının politik timsali oldu. Sosyalizmi kurmak, Ulusal Cephe'de birleşen bütün politik partilerin ve yığınsal emekçi örgütlerinin program hedefidir. Onlar, bundan ötürü, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin temsileisi sıfatıyla komünist partisinin yönetmenlik rolünü kabul etmektedirler. Ulusal Cephe örgütü çerçevesindeki beraberlik ve hedef birliği, burjuva parlamenter sistemi koşullarında ortaya çıkan her hangi bir politik koalisyona ortakları arasındaki ilişkilere kıyasla, çok daha güçlü ve gelişkin ilişkiler teşkil etmektedir. Bu yeni ilişkiler sosyalist hayatı kurmayı hedef tutan ortak program temeline dayanmaktadır. Bizde Ulusal Cephe çerçevesi dışında sekterce davranış eğilimleri, ancak sosyalist kuruculuğun yığınsal temelinin daralmasına sebep olabilirdi. Netekim, sağcı kuvvetlerin, politik partnörler arasında eski ulusal koalisyona dönüşü şiar edinen çabalarla tek Ulusal Cepheyi parçalamaya denemeleri, doğrudan doğruya bu cephenin ortak sosyalist hareketlerini yozlaştırmak isteyen açık bir darbe niteliği taşıyordu.

Diyebiliriz ki, çeşitli sınıfsal anlaşmazlıklar henüz silâhlı bir çatışmaya dönüşmemişken, iktidarın işçi sınıfı tarafından barışçı yoldan elde edilmesi büyük bir devrimsel okuldur. Fakat, Çekoslovakya tecrübesinin de gösterdiği üzere, komünistler, barışçı yoldan iktidara geldikten sonra, bütün koşullarda ortaya çıkan sınıfsal ayrımlaşma ve sınıf mücadelesi yasallıklarını daha çok hatırd tutmalı, sosyalizm kuruluşunun genel yasallıklarını gözönünde bulundurmalı, partinin geçmişteki başarılarında yardımı olan bütün politik araçlardan daima yararlanmalı, insanlar arasında sosyalist ilişkileri geliştirerek işçi sınıfı iktidarını güçlendirmeli, Leninizm prensiplerini sürekli ve yaratıcı biçimde gerçekleştirmeli ve emekçiler arasında yoğun bir ideolojik çalışma yürütmelidirler.

Sonuç olarak, Çekoslovakya'da sosyalizm kuruluşunun özelliklerinden söz edilirken, memleketimizin SSCB ile birlik ve ittifakının işçi sınıfı ve geniş emekçi yığınları için çok büyük bir değeri olduğunun, iktidar mücadelesi için en zorlu çatışma anında da karşı-devrimci dış müdahaleyi onun yardımıyla önlediğinin herhalde belirtilmesi gerekir. Ve bugün olduğu gibi, gelecekte de, bizim sosyalist gelişmemizin ancak Sovyetler Birliği ve bütün sosyalist sistemle birlik ve ittifak sayesinde mümkün ve garantili olduğu düşüncesi de yasal bir yargıdır.

Soru. ÇKP XIV. Kongresi kararlarında, oportünizme karşı mücadelenin gerekli olduğuna işaret edilerek, Çekoslovakya koşullarında sağcı oportünizm ve revizyonizmin başlıca tehlikeyi teşkil ettikleri belirtiliyor. Ve anti-komünist propaganda herhalde buna dayanarak, partinin artık «tutucu» olduğu ve voluntarist (iradeci) yönetim metotlarına döndüğü vb. gibi iddialar ileri sürüyor. Hattâ ÇSSC'nde işlerin adli yargılamalara doğru gittiğini de yazarlar var. Siz bunlara ne dersiniz?

Cevap. Çekoslovakya komünistleri, partinin XIII. ve XIV. Kongreleri arasındaki dönemin, onun tarihinde en ağır sınavlar dönemi olduğu kanısındadırlar. XIV. Kongre, partinin belini doğrultması sürecinde ulaşılan somut politik sonuçlara dayanarak, kesin bir yekûn çizgisi çekti ve bu dönemi kapadı.

XIV. Kongrenin belirlediği politik hat, partiyi ve toplumu, yeni aşamanın kapsadığı ödevlerin yerine getirilmesi, her şeyden önce ekonomide ve emekçilerin aktifliğinde – gelişmiş sosyalist toplumu kurmaya ilişkin sorunların çözümü için gerekli – bir yükseliş sağlanması hedefine yöneltti.

Partinin ilkesel politikası, ÇKP MK'nin 1969 Nisan Plenumu ile başlayan süreci derinleştirme olanağını verdi. Yani partinin Marksist-Leninist karakteri tamamiyle canlandırıldı. Parti, bu sonuca, her şeyden önce, sağcı oportünizme karşı verdiği mücadeleyle ve bu akımın taraftarlarını saflarından temizliyerek ulaştı. Sonuç olarak, partinin, sosyalist toplumda yönetici güç olma durumundan doğan bütün fonksiyonlarını yerine getirebilmesi koşulları yaratıldı.

Parti, XIV. Kongre kürsüsünden, Çekoslovakyanın çağdaş koşullarında sağcı oportünizm ve revizyonizmi başlıca tehlike saydığını kesinlikle belirirken, bunalımlı gelişme döneminden çıkarılan ibret derslerini, iç durumumuzun ve uluslararası durumun tahlilini kendisine çıkış noktası yapıyordu. Bu onun «sol» oportünizm ve revizyonizmden ve bununla bağlı sektecilik ve serüvencilikten gelebilecek zararı ve tehlikeyi küçümsediği anlamına gelmez.

Memleketimizde sosyalizmin temellerinin kurulmasından sonra, 1960 yıllarında, daha ziyade toplumsal gelişmede ulaşılan basamağı haddinden fazla büyütme, moral-politik birliği idealize etmek, gerçek-dışı politik ve ekonomik hedefler tespit etmekte kendini gösteren voluntarizm (iradecilik), her şeyden önce, toplumsal gelişme yasallıklarının gözönüne alınmayışından, parti, devlet ve ekonomi yönetiminde Leninci prensiplerin çiğnenmesinden ileri geliyordu. O zamanki parti yönetim kadrosu, yetersizliklerin nedenlerini tamamen bulup açıklayabilecek ve hataları ardıcıl olarak düzeltebilecek durumda olmadığı için, sağcı oportünizm ve revizyonizmin tehlikeli biçimde güçlenmesi koşulları ortaya çıkıyordu.

Revizyonistlerin ideolojik saldırıları, dogmatizmin ve geçmişteki hataların eleştirilmesi maskesine bürünüyordu. Parti yönetiminin, hataları samimi-

yetle eleştirme ve parti prensiplerini canlandırma çabalarını revizyonistlerin kötücül plânlarından ayırdetmede gösterdiği aciz alabildiğine sömürüldü. Sağcı görüşlerle yapılan eleştiriler namuslu emekçilerin bir kısmını da şaşırtabildi. Revizyonistler, bizim sosyalizme yönelik yolumuzun doğru olup olmadığı hususunda şüphe uyandırmakla işe başladılar. Sonra Leninizmin önemini küçümsemeye, sosyalizmin sözümona «Çekoslovakya modeli»ni aramaya kalkıştılar ve bütün eylemlerini sosyalizmin temellerine hücum ederek yürütmeye koyuldular.

Oportünistlerin eylemlerinin anti-sosyalist karşı-devrimci karakteri, Merkez Plânlama Kurulu'na karşı, sosyalist mülkiyetin devletsel biçimine, yani sosyalist ekonomi temel prensiplerine karşı dolaysız hücumlara geçmelerinden sonra bilhassa açıklıkla kendini gösterdi. Sağcılar, pazarı kargaşalığa ve enflasyona, emek disiplininin yozlaşmasına yol açacak biçimde kendiliğinden-gelme bir gelişmeye doğru yöneltmeye çalışıyorlardı. Bütün bunlar büyük ölçüde ekonomik zararlar verdi; halkın büyük bir kısmı arasında yarına güveni sarstı, sosyalist sisteme inancı zayıflattı.

Sağcı güçler «demokratik sosyalizm», «insancıl sosyalizm» dedikleri açıkça formüle edilmiş yanlış bir plâtıformla hareket ediyor ve bunları sosyalist devletin otoritesine ve partinin yönetmenlik rolüne karşı yöneltiliyorlardı. Bundan başka, mevcut politik sistemi yıkmayı amaçlayan mücadelelerine, çoğu vaktiyle zararlı kimseler ve emperyalist istihbaratının ajanları olarak mahkûm edilmiş bulunan karşı-devrimcilerin önderlik etmesine elverişli açık olanaklar da sağlayabilmişlerdi.

Sağcı güçler çoğu zaman bayrak edindikleri «hürriyet ve demokrasi» şiarından ne anladıklarını ve bu prensipleri hangi tabakalar arasında yaydıklarını elle tutulur biçimde gösterdiler. Bu kuvvetler, kendilerini demaske eden ve sosyalizmi savunan herkese kudurca saldırı kampanyaları örgütlediler.

Sağcı oportünistlerin eylemi, olayların da tamamiyle doğruladığı gibi, öyle basit bir yanılgı değildi. Onlar, işçi sınıfının ve politik partisinin kuşaklar boyunca elde ettiği devrimci kazanımları yoketme tehditleriyle dolu bir program ileri sürüyorlardı. Ve bu program kendilerini milletlerarası anti-komünizmle bir hizaya getiriyordu.

Anti-komünist propaganda, doğal olarak, sağcı oportünistlerin ve revizyonistlerin Çekoslovakya'da dogmatizme karşı değil, genellikle Marksizm-Leninizme karşı mücadele açtıkları gerçeğini gizlemeye çalışıyordu. Bu propaganda, sağcı kuvvetlerin, sosyalist gelişme prensiplerini gözönüne almadıktan başka, bunları tanımak da istemediklerini, voluntarizmin 1968 yılı Çekoslovakyasında alabil

yordu. Bundan ötürü, sağcı oportünizm ve revizyonizme ve bunun temsilcilerine karşı yürütülen çetin mücadelede, gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğu problemlerinin çözümüne yaratıcı biçimde yanaşmaya elverişli

koşulların sağlanması gerekiyordu. Partimizin böyle bir kısa süre içinde toplumsal bunalımın üstünden gelebilmiş, bu bunalımın nedenlerini ortadan kaldıracak, hem de sırf politik araçlarla giderebilmiş olması, her şeyden önce, bizim politik hattımızın gücünü ve doğruluğunu, işçi sınıfımızın olgunluğunu gösterir, sosyalizm ve proletarya enternasyonalizmi fikirlerinin halkımızın bilincine sapasağlam yerleşmiş olduğunu ortaya koyar.

Son yıllarda karşılaştığımız olaylar bizim için çetin bir sınav oldu. Ekonomik, politik ve ideolojik çalışmalarda Marksizm-Leninizmden her türlü sapmanın revizyonizmi besleyen bir ortam yarattığını iyice anladık. Partimiz, oportünist görüş ve tutum kalıntılarının da üstesinden gelmeyi, sosyalist demokrasiyi geliştirmek ve güçlendirmek için gerekli koşulları yaratmayı amaçlayan düşünsel – politik çalışmaları genişletmek üzere büyük çabalar harcamaktadır. Bizce, sağcı kuvvetlerin bozguna uğratılmasının önemi, bu kuvvetlerin kötücül plânlarının ve eylemlerinin ne gibi zararlar verebileceğinin halkımızın ezici çoğunluğu tarafından anlaşılmış olmasıdır.

Bizi bugün 1950 yılları pratiğine, politik yargılama uygulamalarına dönmekle suçlayanlar vardır. Bunu her şeyden önce karşı-devrimci plânları bakımından hesaplarında yanlış olanlar iddia ediyorlar. Oysa partimiz ve emekçilerimiz, bunalım döneminde görülen deformasyonları açıkça suçlamış ve bunlardan titizlikle sakınmışlardır. Biz sosyalist yasallığın hem yurttaşlarımız, hem de sosyalist devletimiz bakımından ardıcıl biçimde korunmasında ısrarlıyız. Şu da var ki, yasaları bozanlar bunun sorumluluğuna da katlanmalıdırlar. Memleketimizde anti-komünist propagandanın uydurduğu ve yaygarasını kopardığı biçimde hiçbir kanunsuz politik yargılama yoktur ve olmayacaktır.

Sosyalist düzene düşmanlık yoluna koyulmuş kimselere karşı aldığımız ilkesel tedbirlerin, emperyalist düşmanlarımızın hoşuna gitmemesinde yapılacak bir şey yoktur. Onlar kendi sınıflarının gerici çıkarlarının gerektirdiği gibi hareket etmektedirler. Sınıf savaşının mantığı da budur.

Soru. Sosyalizm yolunda ilerlemekte olan şu veya bu memleketin komünistlerinin, ilerici ulusal kurumları korumaya ve geliştirmeye yönelik çabaları, bilindiği gibi, özel ulusal «sosyalizm modelleri» üstüne konuşmalara vesile oluyor. Sizden, Çekoslovakya tecrübesine dayanarak, sosyalist toplum karakteristiği açısından «model» ve «ulusal özellik» kavramları arasındaki farkı belirtmenizi rica edebilir miyiz?

Cevap. Biraz önce de söylediğim gibi, partimiz, bütün tarihi boyunca, Marksizmi-Leninizmi Çekoslovakya koşullarına uygulamak üzere, emekçilerin somut çıkarlarını gözeterek politik hayatın geleneksel ulusal biçimlerinden yararlanmaya imkân verecek metotlar ve araçlar aramıştır.

Partimiz burjuva demokrasisinin nispeten gelişmiş biçimlerinin yaratıl-

masında, Çekoslovakya işçi sınıfının geleneksel politik aktifliğinin, büyük burjuvazi ve partileri tarafından izlenen faşist ve şovenist politikaya karşı ve demokrasi uğrunda devrimci mücadeleye işçi sınıfının daimi surette katılmasının yardımları olduğunu anlıyordu. Ve biz, bundan ötürü, geçmişte meydana çıkmış, pratikte yoklanmış ve çerçevesi içine sosyalist muhteva yerleştirilebilecek olan örgütsel ve politik biçimlerden tamamiyle yararlanıyorduk.

Bu örgütsel ve politik biçimler arasında, örneğin, faşizme karşı mücadelede devrimci organlar olarak kurulmuş olan Ulusal Komiteler'i, ulusal kurtuluş savaşına katılmış bütün sınıf ve tabakaları temsil eden örgütlerin politik bloku olarak doğan Ulusal Cephe gibi esas iktidar organlarını sayabiliriz. Komünistler işte bu organ ve örgütler içinde, demokratik politik hattı ardıcıl biçimde gerçekleştirmeye çalışıyor, partisizleri kendilerinden yana kazanıyor ve diğer partilerin üyeleri arasında da itibarlarını arttırıyorlardı. Yiğitler içinde mücadele bütün mevcut örgütler içinde yürütülüyordu. Ve nihayet partimiz üstün geldi.

İşte memleketimizde, böylelikle, demokratik yoldan ve çoğu kere çetin politik mücadeleler yürütülerek, sahte burjuva parlâmenter demokrasisi unsurlarından (politik partilerin iktidar mücadelesi, açık muhalefetin yönetici çoğunluğu karşı mücadelesi, çıkarların sadece politik partilerle temsili vb.) arınmış yeni sosyalist politik sistem yaratıldı. Artık politik hayatın unsurları, komünist partisinin yönettiği bütün ilerici politik güçlerin işbirliği gibi demokratik prensipler temeli üzerinde gelişmeye başladı.

ÇKP, bunalım döneminin bütün zararlı sonuçlarını toplumsal hayatın her alanında nasıl bertaraf edilmişse, sosyalist demokrasinin yeni unsurlarının edinilen tecrübeyi yeni bir açıdan değerlendirme temeli üzerinde geliştireceğini ve gelişmesi gerektiğini de anlamaktadır.

Biz, 1968 yılından önce, daha ziyade politik çalışmalarda yanlış biçimlerin, özellikle ekonomik ve politik sorunların çözümünde formalizm ve sübjektivizme düşmelerin sebep olduğu durgunluk ve pasiflik olaylarının sağcı «elit» gruplar tarafından ve işçi sınıfını demogojik şiarlar yardımıyla partinin desteğinden vazgeçmeye zorlamak maksadıyla sömürüldüğünü unutmuyoruz. Bunu hiçbir zaman hatırdan çıkarmıyor ve işçilerin politik sorunların çözümündeki etkisini durmadan genişletmeye çalışıyor, işçi kolektiflerinin hayatıyla de gayet yakından ilgileniyoruz. Ulusal Komiteler'e giren yeni temsilciler arasında birçok işçi vardır. Sendikaların cumhuriyet ve devlet çapındaki kongreleri, memleketimiz emekçilerinin, kendi çıkarlarını yansıtan sendika birliklerinin politik ve sosyal bir güç olduğunu, bu birliklerin tek mil toplumsal fonksiyonlarının gelişmesi için bütün olanakların varlığını tamamen kavramış olduklarını göstermiştir.

Aynı şeyi gençlik örgütü için de söyleyebiliriz. Bu örgüt, gençlerin toplumda nasıl bir yer tuttıklarını gittikçe daha iyi kavramalarını ve top-

lumun gelişmesine yardımcı bir eylem göstermelerini sağlayacak biçimde çalışmalıdır.

Komünist olmyan politik partiler de, birçok toplumsal örgütü kapsayon Ulusal Cephe çevresinde kendi rollerini oynamakta, bu cephe plâtfomu üzerinde eylem göstermektedirler. Bu partilerin eylemi, bizim politik sisteminin aktif politik işbirliği için geniş olanaklar açtığını göstermektedir; zira komünist olmyan partiler ve onların üyeleri, sosyalizm kuruluşuna, Ulusal Komiteler'in ve toplumsal örgütlerin çalışmalarına çokluk girişkenlik ve iyiniyetle katılmaktadırlar.

Çekoslovakya politik sistemi hiç de «geleneksel» biçimlerin yeni sosyalist muhteva ile basit bir birleşimi değildir; politik sistemimiz bu biçimleri değişen koşullara göre yenileştirmektedir.

ÇKP izlediği politikada doğal olarak ÇSSC'nin birbirlerine kardeşlik ilişkileriyle bağlı iki halktan ve ulusal azınlıklardan meydana geldiğini daima gözönünde bulundurmuştur. Burjuvazinin sözümona salt(tek) Çekoslovak milleti iddiasındaki yanlış anlayışını reddeden partimiz, Çekoslovakya Cumhuriyeti halkının temelini teşkil eden iki ulusun, yani Çek'lerin ve Slovak'ların hak eşitliği ve etraflı gelişmeleri fikrini, bu Leninci fikri daha burjuva cumhuriyeti zamanında gerçekleştirmeye çalışıyordu. Emekçilerimizin ulusal kurtuluş savaşında üstün gelmeleriyle, ulusal sorun, demokratik prensipler temeli üzerinde çözülmeye başlandı. Biz, devrimin zaferinden sonraki yıllarda, sübjektivizmin olumsuz etkilerine ve ulusal politikanın uygulanmasında dikkatsiz yaşanımlara rağmen, özellikle ekonomi alanında söz götürmez birçok başarıya ulaştık.

ÇKP ulusal sorunu prensip bakımından sınıfsal ve dolayısıyla *enter-nasyonal* soruna tâbi kılmanın, iç ulusal problemleri politik biçimde çözenin gereksizliği anlamına gelmediği sonucuna vardı. Biz daima Lenin'in fikirlerini ve halkların, ulusların enternasyonal işbirliğine sağlam temel teşkil eden bir genel sosyalist devlet içinde tam hak eşitliği prensipine 'göre kurulmuş federasyon biçiminin büyük bir başarıya ulaştığı SSCB'nin tecrübesini kılavuz edindik.

Partimiz, Çekoslovakya halkları ve ulusal azınlıklar, yoklamalardan geçmiş olan bu Leninci prensipleri çıkış noktası yaparak, bunalım döneminde işlenen hataları ortadan kaldırmaya başladılar ve ÇSSC'nde bir federatif sistem yarattılar. Emekçi halkın devletsel ve politik hak eşitliği, onların ekonomik, sosyal ve kültürel düzeylerinin bir hizaya getirilmesi sürecinin, bütün emekçilerin selâmeti adına tüm ÇSSC'nin etraflı gelişmesi sürecinin bir parçası olarak hızlandırılması için daha elverişli olanaklar açtı.

Tüm devletin gelişmesi için ulusal cumhuriyetlerin olanaklarının tamamiyle kullanılması, Leninci anlayışa göre sosyalist uluslarımızın birleşik partisi, tek öncüsü olan komünist partisinin belirleyici ve birleştirici rolüne bağlıdır.

Sosyalizmin düşmanları ve sağcı oportünistler, sosyalizmin ayrı ayrı sosyalist ülkelere göre «ulusal modeller»i etrafında büyük yaygaralar kopardılar ve koparıyorlar. «Model» kavramı veya terimi, daha ziyade komple biçimde, kendi içinde örgütlü, kendi gelişme kanunlarına sahip ve kendi amacı olan «tasarı» anlamına gelmek üzere kullanılıyor. Bu kavramın böyle kullanılmasıyla, sosyalizmin tek toplumsal-ekonomik düzen olarak varolmadığı, ancak ayrı biçimde kurulmuş ve ayrı tarzlarda işleyen sistemler bulunduğu, bazı önemli görünüşleriyle birbirinden farklı olan «modeller» olduğu ve bunların yalnız – hepsinin adına sosyalist denilmesi gibi – bir tek ortak çizgisi bulunduğu ispat edilmek isteniyor.

Bu ideolojik şarlatanlık, reel olarak mevcut sosyalizmin inkâr edilmesine, «devletsel-kapitalist», «devletsel-bürokratik» vb. olarak gösterilmesine ve karşısına da çoğu ahvalde burjuva ve küçük burjuva partilerinin taraftar oldukları diğer «sosyalizm modelleri»yle çıkılmasına imkân veriyor. ÇSSC'de «demokratik sosyalizm»in yaratılmakta olduğu iddiası, yığınların demagogilerle aldatılmasına, anti-komünist, şovenist ve anti-sovyetik isterin maskeleyilmesine yardım etsin diye ortaya atılmıştır.

Partimiz, daha 1969 yılında, sosyalizmin memleketimizde de genel yasallıklar gereğince, yani toplum hayatının bütün alanlarında komünist partisinin yönetmenlik rolüyle, işçi sınıfının ve emekçilerin iktidar organı sıfatıyla sosyalist devletin fonksiyonlarının gerçekleştirilmesiyle, sosyalist ekonominin plânlı yönetim temeli üzerinde ve Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle etfralı işbirliğine dayanılarak geliştirilmesiyle kurulmakta ve ilerlemekte olduğunu tekrar ve kesinlikle belirtti.

Soru. Uluslararası komünist hareketi tecrübesi, partinin yönettiği yığınlarla karşılıklı ilişkileri problemini yanlış çözmenin devrim ve sosyalizm dâvasına büyük zararlar verdiğini gösteriyor. Eğer Çekoslovakya'daki olayların verdiği ibret dersleri gözönüne alınırsa, sosyalist kazanımların yaşatılmasını sağlayan bu karşılıklı ilişkilerin temel prensipleri sizce nasıl formüle edilebilir?

Cevap. Uluslararası komünist hareketinin her kolunun tecrübesi, karmaşık ilişkiler ve karşılıklı bağlantılar kompleksinin, fikrî ve örgütsel birlikte ve eylembirliğinde, öncünün yüksek savaş kabiliyetinde ifadesini bulduğunun tarihsel olarak doğrulanması demektir. Devrimci öncü ile işçi sınıfı ve müttefikleri arasındaki bağlantının yanısıra, öncünün kendi içinde de, yönetici kadroların düzeyi ile geniş parti aktifinin olgunluğu ilişkisi vardır ki, bu da parti saflarında daimi aktifliğin şartıdır.

1930 yılları başlarında, partimizin V. Kongreden sonra başlayan bolşevikleşme döneminde, yeni yönetim kadrosu, yani Gotvald yönetimi «yığınlara yöneliş» şiarını ileri sürdü. 1969 Nisanından sonra biz bu şiarı yeniden kuvvetle yükselttik ve XIV. Kongremiz bunun şimdiki aşama için gerekli muhtevasını kararlaştırdı.

Bu şiarın Gotvald zamanındaki anlamı neydi? Bu şiarın anlamı her şeyden önce Gotvald'dan evvelki yöneticilerin oportünist politikasının eleştirisinde toplanıyordu. Bilindiği gibi, Gotvald'dan önceki yöneticiler, partide, işçi sınıfı arasında ve burjuva kampındaki genel durumu reel olarak değerlendirememiş, sınıf güçlerinin gelişme diyalektiğini, müttefiklerimizin görüş ve tutumlarını anlıyamamış, burjuvaziye karşı mücadeleye seferber edecek, somut koşullara, yığınların günlük ve sürekli çıkarlarına ve ihtiyaçlarına uygun bir gerçekçi politik hat çizememişlerdi.

«ÇKP XIII. Kongresinden sonra partide ve toplumdaki bunalım durumundan çıkarılan dersler»i ortaya koyan dokümanda, durumun yanlış tahlilinin, daha sonraki sosyalist gelişmenin objektif çıkarlarını ve ihtiyaçlarını, 1968 yılına doğru olgunlaşan ve hattâ «içi geçen» sorunların çözüm yolları ve metotlarını yalan-yanlış tasarlamanın ne kadar ağır sonuçlar doğurduğu açıkça görülmektedir.

Esas olan, yaşanan aşamanın temel problemlerini doğru biçimde ve vaktinde anlıyabilmek, buna göre bir eylem plânı, yığınları çekebilecek bir açık program formüle edebilmektir. Yığınların objektif ihtiyaçlarına ve çıkarlarına önem verilmemesi ve yöneticilerin reel durumdan kopmaları — sığağı sığağına, olumsuz olguların daha ilk alâmetleri belirir belirmez gerekli sonuçları çıkarma beceriksizliği yüzünden — çözülmemiş birçok problemin yığılmasına yol açıyordu. Bunun sonucu olarak, o zamanki yöneticiler, güçlükleri eylemsel ve ilkesel bir davranışla gidermeye çalışacakları yerde, kendilerini bir hayli oportünist etki ve eğilimlere kaptırdılar ve birlik için müvadele adı altında oportünistçe gerilemeye ve tâvizler vermeye koyuldular.

1968 yılı Ocak ayından sonra, parti yönetimi, hataları düzeltmek ve yetersizlikleri gidermek için mücadeleyi, sosyalizmin başlıca devrimci kazanımlarına karşı dolaysız hücumlardan tam vaktinde ayırdetmeye muvafak olamadı. Sağcı kuvvetler önemli mevzileri birer birer ele geçiriyor ve sahte sosyal demagojinin yardımıyla işçi sınıfının ve partinin bir kısmını geçici olarak doğru yoldan çıkarıyorlardı.

Biz yığınları doğru yoldan çıkarmanın ne demek olduğunu gözlerimizle gördük. Ve prensipsizliğin, hangi biçime bürünürse bürünsün, toplumu sadece felâket uçurumunun kenarına getirilebileceği kanısına vardık. Yığınların güvenini tekrar kazanmanın ne kadar zor olduğu hakkındaki izlenimler belleğimizde hâlâ tazeliğini korumaktadır. Ayne zamanda, yığınların devrimci gerçeği ergeç görecekleri, öncünün, komünist partisinin çabalarını anlıyacıkları, parti doğru bir politik hat için mücadele ettiği ve bunu sabırla açıkladığı takdirde, bunun yığınlar arasında geniş bir destek bulacağı da iyice ortaya çıkmıştır.

ÇKP'nin 1969'dan sonra da kendisine yardım eden büyük tecrübesi, her alandaki görüş ve tutumumuz için sürekli ve azimli bir mücadele yürütül-

mesi gerektiğini gösteriyor. Parti, yığınlara, yalnız kendi programını gerçekleştirmek için gerekli güç potansiyeli gözüyle, üzerinde çalışacağı öbek ve ortam gözüyle değil, aynı zamanda politikası ve fikirleri için önemli bir kaynak gözüyle bakıyor.

«Yığınlara yöneliş» şiarı, yığınların yönetimine ilişkin Marksist-Leninist prensipleri tecessüm ettiren daimi bir politik şiarıdır. Bu prensipler de, somut ödevler ileri sürmeyi, sosyalist toplumun genel gelişme yasallıklarını gözeterek değişik koşullara ve önkoşullara göre adım adım ilerlemenin sağlanacağı açık-seçik hattı ve biçimleri işleyip saptamayı kapsamaktadır. Sözü geçen şiarı gerçekleştirmek demek, yığınları kendi objektif çıkarlarını anlamaya yaklaştırmak, her demagojiye karşı mücadele yürütmek, yığınlara gözettikleri hedeflerine ulaşma yollarını göstermek, açık bir yönelimden yoksun kendiliğinden-gelme harekete kapılmaya yol vermemek demektir. Partimiz söz konusu şiarı bu anlamda benimsemektedir.

Yığınların böyle yönetilmesi, belirli sınıflara ve sosyal gruplara karşı ayrımlı bir yaklaşımın hareket edilmesini, partinin zengin yapısından ve çeşitli çalışma biçimlerinden faydalanılmasını gerektirmekte, ayrı ayrı sosyal grupların spesifik çıkarlarının birleştirilmesini ve tüm toplumun çıkarlarıyla bağdaştırılmasını istemektedir.

Biz günlük hayatta politika ile sosyalist toplumun gelişmesine ilişkin objektif yasallıklar arasında çeşitli biçimlerde beliren önemli bağlantılara rastlıyoruz. Politik hayat pratiğinde her gün kararlar alınması, eylem hattının belirlenmesi, belki de politikanın tam erkinliği ve «özgürlüğü» diye yanlış bir fikir uyandırabilir. Biz çizilen hattan her türlü ciddi sapmada, toplumsal gelişmenin, sosyalizmde de, belirme koşulları değiştikçe duyarlılıkla tepki gösteren kanunlara sahip objektif bir süreç olduğu kanısına varıyoruz. Ne var ki, politikada aynı zamanda özel kurallar yürürlüktedir. Şöyle ki, toplumsal gelişme kesintisiz bir süreçtir, durdurulamaz, bizim karar almamızı bekleyemez, devam eder ve durumun kontrolünü elden bıraktığımız zaman da kendiliğinden-gelme bir nitelik alır. Bana kalırsa, partinin, organlarının ve sorumlu görevlilerinin en önemli, en karmaşık ödevlerinden biri, yani kendiliğinden-gelmeliğe kapılmaktan ve hareketten kopmaktan sakınma ödevi de bundan ileri gelmektedir. Tek sözle, mümkün olduğu kadar ilerilere bakmalı, bununla beraber günlük aktüel problemleri – en çetinlerini de bir kenara bırakmadan – sıcaklığına çözmeliyiz. Problemleri ele almada doğru bir ardıcılık gözetmemiz, problemler zincirinde «ana halka»yı belirlememiz, politik kararlar alırken elden geldiğince az hata yapmaya, yine de hatalar başgösterirse bunlara karşı derhal tepki göstermeye azami ölçüde çaba harcamamız gerekmektedir.

Devrimci hareket ve komünist partisi için düşünülebilecek en ciddi zaıflık, yığınların devrimci enerjisini uyandırma, bu enerjiden yararlanma, onu seferber etme ve geliştirme yetersizliğidir. Bütün komünist politikanın,

partinin yönetici kadro ve en geniş aktifinin bu ödevinin sadece çözümüne yönelmenin değil, aralarında partinin politik-ideolojik ve politik-örgütsel eyleminin ağır bastığı gerekli araçları etkinlikle kullanmanın da sonuçlayıcı bir önemi olduğunu Leninizm ispatlamakta, sosyalist toplum pratiği de doğrulamaktadır.

Yığınların fikrî ve örgütsel yöntemini Marksist-Leninist ideoloji yardımıyla hazırlanmış bir bilimsel program temeli üzerinde biteviye yenilemek daimi bir ödev ve genellikle en güç toplumsal ödevlerden biridir. Bilindiği gibi, toplumsal süreçler, objektif gerçekliğin en karmaşık hareket biçimidir. Bu süreçlerin bilinçle yönetilmesi, işçi hareketi öncüsünün, parti yönetici kadrolarının, bütün parti yığınları aktifinin büyük ve esaslı bir tecrübeye sahip olmalarını gerektirir. Fakat iş bu kadarla da bitmez. Bunun yanı sıra, her memleketin, tüm uluslararası işçi hareketinin ve demokratik hareketin edindiği tecrübenin, devrimci mücadelede ve sosyalizmin kuruluşunda durmadan zenginleştirilmesi de gereklidir.

Biz sosyalist politika gütmeyi, yani işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının temel ve sürekli menfaatlerini gözönünde bulundurarak bütün toplumu yönetmeyi, sosyalist ve komünist toplumunu yaratmayı ve geliştirmeyi olağanüstü sorumlu bir ödev sayıyoruz. Bu politikaya, pratiğin ulaşımları ve amaca yönelik olarak (faydası yalnız kendisine dönük olmamak üzere) geliştirilen ve toplumun en önemli sorunlarının optimal ölçüde gerçekleştirilmesine yardım eden bilimin ulaşımları iyice yansımalıdır. Partimiz toplumun bu en önemli sorunları arasında, gerçekleştirilmesini politikada çözümleyici halka saydığı ekonomik sorunları en başa almaktadır.

Soru. Geçenlerde, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi yazı kurlunda, bilimsel sosyalizmin emekçilerin toplumsal aktivitesiyle birleştirilmesi problemi üzerinde bir fikir değiş-tokuşu toplantısı yapıldı. Daha da somutlandırarak söylersek, sosyalist kuruculuk koşullarında yığınların Marksist-Leninist bilincini geliştirme sorunu görüldü. Bu probleme Çekoslovakya'da özel bir önem verildiği bilinmektedir. Bu problemin memleketinizde ayrı ayrı sınıflar ve sosyal gruplar bakımından nasıl çözümlendiğini anlatır mısınız?

Cevap. Biraz önce de belirttiğim gibi, partimizin eyleminin organik bir parçası olan ideolojik çalışmanın daha yüksek bir düzeye çıkarılması gerektiğini pratik hayat göstermiş bulunuyor. Bunu, her şeyden önce, XIV. Kongreden sonra ele aldığımız olumlu ödevler, yani ancak yurttaşlarımızın yüksek ve bilinçli emeği ve politik aktivitesi temeli üzerinde yerine getirmek istediğimiz ve getirebileceğimiz ödevler gerektiriyor. *Bu sorunun bir de öteki yanı vardır.* «Bunalımlı gelişmenin ibret dersleri»ni konu edinen dokümanda da görüldüğü üzere, partimizde ve toplumumuzda bunalım durumunun nedenlerinden biri, daha 1960 yıllarından itibaren burjuva propagandasının, anti-komünist, anti-sovyetik ve anti-sosyalist propagandanın ve revizyonizmin memleketimizde, her şeyden önce de kü-

çük burjuva tabakaları artıklarının dünya görüşlerinde, bir kısım insanların bilinçlerinde korunan kapitalizm kalıntılarındaki nispeten elverişli bir ortam bulunmasıdır. Bu da emekçilerimizin sosyalizm ruhunda eğitilmeleri sorununa çoğu zaman biçimsel yaklaşımın zararlı bir sonucudur. Bundan ötürü de partimiz sorunun bu yanına büyük bir dikkat göstermelidir.

Biz Marksizm-Leninizmin bir din olmadığı, hayat ve düşünce tarzını yeni-den kurma devrimci öğretisi olduğu; insanların bilinci üzerinde, onların günlük tecrübelerinin, reel sosyalist koşullardaki yaşamlarının belirleyici bir etki yaptığı görüşünden hareket ediyoruz. Fakat biz bu sonuçlamayı somutlandırmalı, iyice açıklamalı, özellikle ideolojik çalışmalarımızda insanlara sosyalist toplumun gelecekteki ödev ve perspektiflerini anlatmalı, bunların her alanda emek etkinliğini artırmayı amaçlayan günlük çabalarla ilişkisini göstermeliyiz. XIV. Kongremiz, işte bu görüş çıkış noktası yapılarak insanların sosyalist bilincini oluşturmak için mücadele yürütülmesi gerektiğini belirtti.

Demek oluyor ki, biz ideoloji ve eğitim çalışmalarına partinin tüm toplum üzerindeki etki ve nüfuzu sorunu gözüyle bakmaktayız. Bu etki ve nüfuz, toplum üyelerinin sosyalizm koşulları altında ne gibi olanaklara sahip olduklarını kavramalarına yardım etmektedir. Ideolojik çalışmaya önem vermemek, formalizm, somutluk noksanlığı ve bu kampanyanın sadece belirli kampanyalara indirgenmesi burjuva fikirlerine yol açmıştır. Ancak partinin politik-yığınsal çalışmayla bağlı sistemli ideolojik eylemi olumlu ve iyi sonuçlar verebilir.

Fakat biz, ideolojik çalışmanın yalnızca insanların görüşlerinde değişme sonucunu – bu çok önemli olsa bile – gerektiği, görüş ve tutumlarının sırf buna bağlı olduğu fikrinde değiliz. Bilimsel dünya görüşünün kazanılması, sosyalist toplumun üyelerine, sınıflara ayrılmış çağdaş dünyanın karmaşık sorunları arasında kendi başlarına yönlerini belirleme, emperyalist politikanın daha karmaşık görünüşlerini de kavrama, politik sorunlara proletarya enternasyonalizmi açısından yaklaşma vb. olanağını vermektedir. Fakat biz aynı zamanda kavranılan bilimsel ideolojinin aktif pratik eyleme dile getirilmesi için çalışmaktayız. Netekim, XIV. Kongremizde, gerçekleştirilmesi için herkesin ve hem de yalnız kendi işyerinde değil, bütün toplumsal eyleminde azami çaba harcamasını öngördüğümüz bir ödev, «her dürüst insanın partice güdülen politikayı anlaması ve bununla hemfikir olması» ödevini ileri sürmüş bulunmaktadır.

XIV. Kongremizden bir yıl sonra, bugün, bu ödevleri başarıyla yerine getirmekte olduğumuzu tam bir sorumluluk ve güvenle söyleyebilirim. Parti politik hattının, XIV. Kongrenin saptadığı politikanın, işçi sınıfının gitgide daha geniş yığınları, köy ekonomisi kooperatifleri üyeleri, emekçi aydınlar, gençlik ve bütün emekçiler tarafından nasıl desteklendiğini birkaç örnekle anlatmak isterim.

Yasama ve yersel egemenlik organları seçimlerinden önce, Ulusal Cephe, her konum yerinin, her bölgenin, her yörenin gelişmesi için ayrı ayrı programlar hazırladı ve seçmenlerle yapılan toplantılarda milletvekili adayları bu plânların iyileştirilmesi ve gerçekleştirilmesi hususunda danışmalarda bulundular. Ulusal Komiteler'in (bunlara, kendi komisyonlarının 220 bin üyesi ve 300 bin kadar aktivist yardım ediyor) eylemi sayesinde bir kolektif sosyalist yükümlenme hareketi başladı. Yüküm kabul etmek, pratikte şu veya bu köyün, şehrin, bölgenin veya yörenin gelişmesini öngören ayrıntılı sosyal plânlar hazırlanması biçiminde belirmektedir. İşçilerin ve köylülerin bu plânları yerine getirmeye yönelik inisiyatifi emekte ilerleme ve yükselişin temelidir.

Toplumsal örgütlerin eyleminde de artan bir canlılık vardır. Yakın geçmişte sendikaların cumhuriyet ve devlet çapında kongreleri yapıldı. ÇKP XIV. Kongresinin çizdiği politik hattın tamamen desteklendiği bu kongrelerde, parti kongresi kararlarının uygulanmasıyla ilgili bir dizi somut tedbirler tespit edildi. Köy ekonomisi kooperatiflerinin kongresi de bu hava içinde geçti ve burada da ÇKP XIV. Kongresi kararlarının köy ekonomisi alanında gerçekleştirilmesinde kooperatiflere düşen ödevler belirlendi. Daha sonra Çekoslovakya-Sovyet Dostluk Birliği'nin, gazetecilerin, yazarların kongreleri yapıldı. Çok yakın bir gelecekte de Sosyalist Gençlik Birliği, Sanatçılar Birliği vb. gibi örgütlerin kongreleri yapılacaktır. Bütün bu forumlarda, gerçekleştirilen ödevlerin bir dökümü yapılmakta, elde edilen sonuçlar genellenmekte, hatalar ve yetersizlikler tahlil edilmekte ve her şeyden önce bu örgütler üyelerini partinin XIV. Kongresi kararları ruhunda daha aktif çalışmalara yöneltmede, toplumun önündeki ödevlerin çözümü için seferber etmede yeni yol ve yöntemler aranmaktadır.

ÇKP son zamanlarda parti üyelerinin Marksist-Leninist öğrenimleri, toplumsal örgütlerde, özellikle sendika ve gençlik örgütlerindeki üyelerin ideolojik, politik, ekonomik bakımlardan daha esaslı biçimde eğitilmeleri ve dünya görüşlerinin ona göre işlenmesi sorunları üzerinde büyük bir dikkatle durmaktadır. Biz bu yolda klişeleşmiş formül ve yanışımlardan da kaçınmaya çalışıyor, propaganda işlerinde genel ve özel bilgiler arasında doğru bir bağıntı sağlamak istiyoruz. Bundan başka, ideolojik-politik eğitimde çeşitli araç ve metotlardan yararlanmak, ayrı ayrı sosyal gruplar ve insanlar arasında sosyalist bilinçlilik düzeyi farklarını hesaba katmak gerektiğini de anlıyoruz.

ÇKP MK Şubat Plenumunda (1972), memleketin ekonomik problemleri, kadrolarımızın ekonomi öğrenimi de dahil olmak üzere, en geniş açı ve görüşleriyle ele alınarak görüşüldü. Merkez Komitesi köy ekonomisi sorunlarını da bütünüyle ve enine-boyuna görüştü. Biz bu çalışmalarda XIV. Kongremizin ekonomide etkinliği artırma yönünde çizdiği genel hat üzerinden yürüyoruz. Belirlenen hedeflere – yaşama düzeyinin yükseltilmesi, çeşitli grupların sosyal durumlarının iyileştirilmesi, sosyalist toplu-

mumuzun topyekûn güçlendirilmesi – ulaşabilmek için önemli önkoşulların yaratılması ve kullanılacak kaynakların da bulunması gerekiyor. İdeolojik sorunların ele alınacağı bundan sonraki ÇKP MK Plenumu, bu genel hat üzere yürümeye devam edecek, edinilen tecrübeyi gözönünde bulundurarak, bütün parti politikası çerçevesi içinde ideoloji ve eğitim çalışmalarının perspektif doğrultularını kararlaştıracaktır.

Sorunuza daha kısa cevap vermek gerekirse, sosyalist toplum kuruculuğu süreci içinde işçi sınıfının ve bütün emekçilerin Marksizm-Leninizm temel prensiplerini kavradıkları, pratik çalışmalarında bu prensipleri daha bilinçli olarak kılavuz edindikleri söylenebilir. Biz geçtiğimiz aşamanın hedeflerine ulaşabilmek için yeterli görülen sosyalist bilincin, bugün daha yüksek bir düzeye çıkarılması gerektiği kanısındayız. Bugün, örneğin, halk ekonomisinin gelişme yasallıklarının ve yollarının, yönetim metotlarının, sosyalist entegrasyonu (bütünleşmeyi) derinleştirme tedbirlerinin iyice öğrenilmesi ve bilinmesi gerekmektedir. Zira biz bilimsel-teknik devrimin ulaşmalarını sosyalizm üstünlükleriyle birleştirmek istediğimiz için, ihtisas bilgilerinin ve bunların politik tecrübeyle bağlantısının önemi artmaktadır. İnsanların ahlâki olgunluğu ve karşılıklı ilişkileri konusunda da yeni istekler ileri sürülmekte, sosyalist yurtseverliği ve enternasyonalizm ruhunda eğitimi kökleştirip güçlendirme gereği artmaktadır. Bu sorunların çözümünde partinin, emek kolektiflerinde, toplumsal örgütlerde, ailede vb. eğitimi ve propagandist etki gücünün insanların pratik tecrübesiyle bağdaştıran politik-eğitsel çalışmaları kendine düşen rolü oynamalıdır.

Sosyalist toplum sisteminde ÇKP'nin yönetici durumu, bu sistemin bütün unsurlarının insanlarda sosyalist bilincin geliştirilmesi üzerinde etki yapmasını güven altına almaktadır. Yöneticilik rolü bu alanda da sosyalizm kuruluşu sürecinde güçlenen ve genişliyen komünist partisinin başlıca ödevi, sosyalist toplum sisteminin bütün halkalarının etkin, sürekli, ayrımlı biçimde ve aynı zamanda bir ve aynı amaca yönelik olarak eylem göstermelerini sağlamaktır.

Leninizm devrim bilimidir

Yazı kurulumuz V. İ. Lenin'in temel atıcı fikir ve eserlerinin muhtevasına, bunların çağdaş önemine hasredilmiş yazılar yayımlamaya devam ediyor. Bu cümleden olarak, ilk yazımız, bilimsel sosyalizm ile emekçilerin sosyal aktivitesini birleştirme konusuna, yani Lenin'in «Ne yapmalı?» adlı eserinde en olgun biçimde işlediği soruna hasredilmişti. (1) İkinci konu yeni tipten partinin kuruluşu, örgütsel prensiplerin rolü sorunlarını kapsıyor. Bilindiği gibi, V. İ. Lenin «Bir adım ileri, iki adım geri» adlı kitabında bu sorun üzerinde özel bir dikkatle durmuştu.

Marksist-Leninist partinin kuruluşu geniş konudur. Aşağıda, Lenin'in eserinin bazı problemleri üzerindeki görüşmelerin sonucu olarak hazırlanan ve bu problemlerin günümüzdeki önemini konu edinen bir yazı yayımlıyoruz. Bu görüşme, kadrosunda dergimizin sorumlu sekreteri V. Novi (Çekoslovakya Komünist Partisi), V. Stepanof (SBKP MK'nin teorik ve politik dergisi «Komünist» in yazı kurulu üyelerinden), ve dergimizde kendi partilerini temsil etmekte olan M. Doyg (Kanada Komünist Partisi), L. Padiliya (Boliyya Komünist Partisi) ve L. Yuntala (Finlândiya Komünist Partisi) yoldaşların çalıştıkları araştırma grupumuz tarafından yapılmıştır.

ÖRGÜTLÜ VE ÖRGÜTLEYİÇİ GÜÇ

«Sürekli, çetin, ateşli bir mücadele yürütülürken, bir süre sonra, genellikle merkezi ve temel tartışma noktaları belirlemeye başlar; kampanyanın kesin sonucu bunların çözümüne bağlıdır ve mücadelenin bunlara kıyasla bütün ve her türlü küçük ve ufak tefek oluntuları gitgide daha çok arka plana geçerler.»

V. İ. LENİN

(Bütün eserleri, c. 8, s. 187)

«Bir adım ileri, iki adım geri» adlı kitabın bu giriş sözleri Lenin'in bu eserinin hangi koşullar içinde doğduğunu açıkça göstermektedir. Sayfa sayfa okundukça, insan kendini âdeta o çetin politik mücadelenin ortagöbeğinde hisseder, yaklaşık olarak 70 yıl önce Sovyetler Birliği Komünist Partisinin kuruluş zamanlarındaki fikir tartışmalarına katılanların ateşli konuşmalarını duyar gibi olur. Bu yetmiş yıl, dünya tarihinin her türlü fikri yoklamadan geçirebilmesi ve bunlar hakkında tarafsız hükümünü verebilmesi için yeterli bir süredir.

V. İ. Lenin birçok eserinde partinin kuruluş prensiplerini geliştirmiş ve

(1) «Barış ve Sosyalizm Problemleri», sayı 5, 1972.

savunmuştur. «Bir adım ileri, iki adım geri» adlı kitabı özel olarak bu konuya hasredilmiştir. Partinin örgütsel kuruluş temel prensipleri bu kitapta tam ifadesini bulmuş ve etraflı biçimde esaslandırılmıştır. Bu kitap RSDİP'nin II. Kongresinden sonra yazılmıştır ve cidden büyük bir «ileri adım» teşkil etmektedir. Gerçekte yeni tip proletarya partisi, işçi sınıfının Leninci devrimci partisi bu kitapta doğmuştur.

Kongrede kesin bir direnişle karşılaşan oportünist gruplar, iç çatışmaları derhal unuttular ve alınan kararlara karşı, partinin Leninci kuruluş prensiplerine karşı toplu bir hücumla geçtiler. İşte «iki adım geri» olan da buydu. Ortaya çıkan durumun karakteristiği kitabın «partimizdeki bunalım» başlığı altındaki bölümünde yansıtılmaktadır.

Bundan ötürü, Lenin'in bu kongre gibi olağanüstü tarihsel önem taşıyan bir olay üzerinde böylesine dikkatle durması, kongre çalışmalarına katılan çeşitli grupların ideolojik-politik görüş ve tutumlarını, yürüttükleri mücadeleyi ve alınan kararları ve bunlara karşı kongreden sonraki tutumu açıklamaya bu kadar önem vermesi tamamiyle anlaşılır şeydir.

Lenin'in baştanbaşa mücadele ve fikir çarpışması ruhunun hâkim olduğu bu eseri günün en hayati sorunlarına cevap vermektedir. Fakat günlük ayrıntılara inmesine rağmen, eser, geniş sonuçlamaları, esaslı bilimsel genellemeleri ihtiva etmekte ve Lenin'in bilinen fikrini, yani fikir çarpışmaları ve tartışmaların teorisinin gelişmesine yardım ettiği hakkındaki görüşünü elle tutulurcasına doğrulamaktadır.

DEVİRİMCİ PARTİNİN KURULMASI: ÇAĞIN İSTEĞİ

«Her kuruluşun örgütsel karakteri, doğal ve kaçınılmaz olarak, onun eyleminin içeriğine bakılarak belirlenir.»

V. İ. LENİN

(Bütün eserleri, c. 6, s. 99)

V. İ. Lenin, işçi sınıfı partisinin kuruluşunda örgütsel temelleri ve iç hayat normlarını işlerken, bu sınıfa, çağın, yani emperyalizm ve proleter devrimleri çağının, sömürgeciliğin çökmesi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin üstün gelmesi çağının, insanlığın kapitalizmden sosyalizme geçmesi ve komünist toplumun kurulması çağının tarihsel ödevini gözönünde bulunduruyordu. Diyebiliriz ki, Lenin'e göre, yeni tipten partiye yöneltilen istekler, genellenmiş biçimiyle şunlardır:

– Bu, bütün eylemini, işçi sınıfını, iktidarı elde etmesi, hem de proletarya diktatörlüğü biçiminde olmak üzere elde etmesi için hazırlamaya yönelten devrimci partidir.

– Bu, yığınlarla sınıksız bağlı olan ve onların en önünde yürüyen sınıfın

bilinçli öncüsüdür. İşçi sınıfını ve bütün emekçileri devrimci mücadelede birleştiren, savaş yeteneğine sahip biricik örgüttür.

– Bu, aynı zamanda dünya komünist hareketinin ayrılmaz bir parçası olan enternasyonalist partidir.

Bugün böyle hedefleri saptamak gerçek Marksistlere kendiliğinden anlaşılar ve doğal görünür. Ama o devrede durum başkaydı.

Görüşleri asımızın başında epeyce yayılan anarko-sendikalizmin temsilcisi Fransız J. Sorel, örneğin, ‘Marksizmin «ne kadar devrimci olurlarsa olsunlar, politik partilerle karıştırılması doğru değildir»⁽²⁾ gibi bir iddia ile ortaya çıkıyordu. O zamanların bazı sosyalistleri, işçi sınıfı partisinin gerekli olduğunu kabul etseler de, onu âdeta açıkça saptanmış örgütsel çizgi ve ödevlerden yoksun ve belirsiz bir politik-eğitsel birlik olarak tasarlıyorlardı. Bu cümleden olarak, Fransız sosyalistleri, partinin «ancak öğüt-çü ve taraftar toplayıcı bir şey olduğu ve olabileceği»ni düşünüyor, Belçika sosyalistleri asıl «politik eylem ve serbest birliklerin gelişmesi» önemlidir diyor, Macar sosyalistleri de «halkın bütün tabakalarının aydınlatılması, sosyalist amaçların durmadan açıklanması ve yayılması»ndan⁽³⁾ söz ediyorlardı.

Devrimci partinin örgütsel prensiplerinin kesin ve tam olarak işlenmesi günün en önemli problemi oluyordu. Örgütün önemini şu veya bu biçimde küçümseyenlerin görüşlerini çürütmek gerekiyordu. Örneğin, RSDİP’nin II. Kongresinden sonra, L. Troçki, partinin örgütsel ödevlerinin genellikle dikkate değer olmadığını, bunların «ayaküstü, politik mücadele sürecinde çözümleneceği»ni yazıyordu.⁽⁴⁾

Devrim yapmayı ve iktidarı ele almayı ödev edinen partinin, bütün sınavlara dayanabilmesi, işçi hareketinin nihai hedeflerini metanetle savunabilmesi için yeteri kadar sağlam ve her tarihsel aşamada politikasını doğru biçimde ayarlamak ve eylem tarzını belirlemek üzere yeteri kadar becerikli olması gerekliliği doğaldır. Leninci örgütsel prensipler de hep buna yöneltilmiştir.

Çağdaş burjuva ideologları («sovyetologlar», «marksologlar» vb.) ve revizyonistler, Leninizmi gömme çabaları içinde, onu suni olarak Marksizme karşı koymaya çalışıyorlar. Onların düşüncesine göre, Lenin – Marks’tan farklı olarak – sübjektif unsuru çok abartmış, devrim dâvasını ancak irade ve enerjisi sayesinde ilerletebilmiş ve bu da yeni tipten partinin kurulmasında en parlak biçimde kendini göstermiştir.

Hemen söylemeliyiz ki, Marksizmin kurucularından hiçbiri, devrimci inisiyatifin, aktifliğin ve kişisel enerjinin büyük önemini inkâr etmiyordu ve edemezdi. Onların bütün hayat ve eylemleri, tarihsel olayların gelişmesinin

(2) Georges Sorel. La Décomposition du marxisme. Paris 1908 p. 56–57.

(3) «Voprosi istorii» dergisi, sayı 11, 1961, s. 77.

(4) Bk. «İkinci parti kongresinin 25. yıldönümü tezleri», 1928, s. 29.

gidişi, tempoları ve doğrultuları üzerinde kişiliğin güçlü etkisinin parlak birer örneğidir. Fakat onların eyleminin ve özellikle V. İ. Lenin'in eyleminin sübjektif devrimci irade belirtisi olduğunu iddia etmek, gerçekliği, tarihi, Marksist-Leninist bilimi kasıtlı tersyüz etmekten başka bir şey değildir.

F. Engels şunları yazıyordu: «Komünizm bir teori olduğu kadar, proletaryanın bu uğurda yürütülen mücadeledeki tutumunun teorik ifadesi ve proletaryanın kurtuluşu koşullarının teorik genellemesidir.» ⁽⁵⁾ İşte Lenin'in yeni tipten parti öğretisi, böylece, proletaryanın örgütlenmesi yol ve metotlarına, sömürü boyunduruğundan kurtuluş uğrundaki başarılı mücadelesine, sosyalist toplumun kurulmasına hem teorik, hem de somut-metodolojik olarak ışık tutmaktadır. Partinin Leninci kuruluş prensipleri, bilimsel olarak temellendirilmiş olup, işçi sınıfının çağımızdaki mücadelesi koşullarının teorik bakımdan genellenmesidir.

TÜZÜĞÜN BİRİNCİ MADDESİ ...

«... her üyenin partiden, partinin de her üyeden sorumlu oldukları unutulmamalıdır.»

V. İ. LENİN

(Bütün eserleri, c. 7, s. 290)

İşçi sınıfının öncü müfrezesi olarak parti sorunu, gözle görülür açıklığına rağmen, bugüne kadar da keskinliğini yitirmiş değildir. Bu sorun, Marksist-Leninist partinin eyleminde bir taban olarak üzerinde kurulup yerleştiği ve geliştiği ilkesel örgüt temellerinin çıkış noktasıdır. Bilindiği gibi, «Bir adım ileri, iki adım geri» adlı kitaptan, bu sorun, RSDİP II. Kongresinin tüzükte partiye kimin üye olabileceğini belirleyen birinci madde üzerindeki tartışmasıyla ilgili olarak ele alınmaktadır.

Maddenin Lenin tarafından sunulan ilk tasarısı şöyleydi: «Partinin programını kabul eden ve partiye maddeten olduğu gibi, *örgütlerinden birine şahsen katılarak* da destekleyen kişi parti üyesi sayılır.» Menşevik Martof'un tasarısında madde şu biçimi alıyordu: «Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin programını kabul ederek, onun ödevlerinin gerçekleştirilmesi için, *parti organlarının denetim ve yönetimi altında* aktif olarak çalışan herkes partinin mensubu sayılır.» İki tasarı arasındaki ayrım, ilk bakışta önemsiz ve yalnız parti örgütlerine katılma tarzı sorununda görülür gibidir. Partinin devrimci kanadı ile oportünist kanadı arasındaki mücadelenin devamı, bu husustaki tartışmanın, partinin bütün kaderi ve geleceği bakımından ne kadar önemli olduğunu ve ne kadar büyük uzlaşmaz ilkesel ayrımları yansıttığını göstermiştir. Gerçekte birbirinin karşısı ve birbirini tanımayan iki

⁽⁵⁾ K. Marks ve F. Engels. Eserler, c. 4, s. 282.

dünya görüşü, devrimci hareketin karakterine ve işçi sınıfı partisinin rolüne ilişkin iki görüş çarpışıyordu.

Parti üyeliği ikincil bir sorun değildir. Bu sorun, partinin sınıflarca yürütülen mücadele tarafından belirlenen politik eylemiyle sıkı sıkıya bağlıdır. V. İ. Lenin parti üyeliği onursal ve sorumlu unvanına büyük bir önem veriyordu. Bu onursal unvan, parti direktiflerini yerine getirmek üzere aktif olarak ve sorumluluk duygusuyla çalışılmasını, öncü savaşçı rolünün – sözde değil, eylemde – gerçekleştirilmesini gerektirir. Bu gibi istemlere de elbette herkes cevap veremez.

Partinin örgütlerinden hiçbirine girmiyen ve bu örgütte çalışmayan kişilerin üye sayılmalarını öngören oportünist prensip, gerçekte, partiye üye olanlar ile onun politik şiarlarına bazan sempati duyarak çekim gücü alanına girenler arasındaki ayrımı ortadan kaldırmaktadır. Bu yüzden, sınıfın öncü kolu bütün sınıfla karışmakta ve üstelik partinin kapılarını proleter olmıyan tabakalara mensup her türlü kararsız ve şüpheli elemanlara ardına kadar açmaktadır.

Çağdaş oportünistler Marksist-Leninist partinin bütün temel örgütsel prensiplerine hücum ediyorlar. Onların pek belbağladıkları gerekçe şudur: Dünyada birçok şey değişmiştir, komünist partileriye hâlâ daha eski biçimde ve artık mevcut olmıyan koşullar çıkış noktası yapılarak kurulmaktadır ... İşte bu gerekçeye dayananlardan E. Fişer şunları yazıyor: «Lenin'in yarattığı parti, belirli tarihsel toplumsal koşullara uygundu. Şimdi yeni örgütsel prensip ve biçimler gereklidir.» ⁽⁶⁾ Şüphe yok ki, revizyona partinin terkibinden başlanmakta ve aynı E. Fişer şöyle devam etmektedir: «Ben, eski donmuş kalıplara rağmen, aynı fikri paylaşımlar ve savaşçılar arasında yeni birliklerin kurulmasını mümkün görüyorum. Hem de isterseniz, Marksistler ve Marksist olmıyanlar, komünistler ve sosyal-demokratlar, katolikler ve protestanlar arasında ...» ⁽⁷⁾ Denilebilir ki, Martof, bu fon üzerinde, profesörlerin ve liselilerin partiye serbestçe girebilmeleri yolundaki teklifleriyle âdeta mâsum bir oportünist gibi görünür.

Bugünkü revizyonistler, seleflerinin yaptıkları gibi, partiyi böylece yalnız örgütsel çizgilerini yitirmiş durumda değil, aynı zamanda sınıfsal sınırları da belirsiz ve silik durumda görmek isterler. Fakat buna daha Lasal parmak basmış ve Marks'a şunları yazmıştır (ve Lenin bunları aktarmaktadır): «... Partinin zayıflığının en büyük kanıtı, belirsizleşmesi ve kesinlikle çizilmiş sınırlarının silinmesidir ...» ⁽⁸⁾ Olayların gidişini kontrol edeceği, işçi sınıfının devrimci mücadelesini yöneteceği yerde, partinin kendisi yönetilemez hale gelmekte, üyeleri üzerinde kontrol fonksiyonunu kaybetmekte, işçi hareketinin öncüsü olacağına, onun kuyruğunda kalmaktadır.

⁽⁶⁾ Ernst Fischer. Erinnerungen und Reflexionen. Rowahlt 1969, s. 349.

⁽⁷⁾ «Stern», 1969, Heft n. 49. Hamburg, s. 144.

⁽⁸⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 6, s. 1.

Hem insanlar, partiye girmezlerse, eylemlerini ona tabi kılmak istemez ve disiplini reddederlerse, gerçekten nasıl olur da yönetebilirler?

V. İ. Lenin öncü müfreze ile bütün yığınlar arasındaki ayrımın unutulmaması, parti ile sınıfın bir tutulmaması gerektiğini öğretiyor ve şunları yazıyordu: «Biz sınıf partisiyiz ve bundan ötürü de *hemen hemen bütün sınıf* (harp zamanlarında ve vatandaş harbi dönemlerindeyse sınıfın *tastamam tümü*) partimizin yönetimi altında çalışmalı, partimizin mümkün olduğu kadar yakın bulunmalıdır; ne var ki, kapitalizm koşullarında hemen *hemen bütün sınıfın* veya sınıfın *tastamam tümünün* günün birinde kendi öncü müfrezesinin bilinç ve aktiflik düzeyine ulaşabileceğini düşünmek Malinoçluk ve 'kuyrukçuluk' olur ...» ⁽⁹⁾ Sınıfın gitgide daha geniş tabakalarını, örgütsel bakımdan kendilerine karışıp gitmeden, bu ileri bilinç düzeyine çıkarmak partinin ödevidir. Lenin partinin sınıfa karışıp gitmesini, dezorganize edici bir fikir sayıyordu.

Bununla ilgili şöyle bir ilginç örnek vardır: Bilindiği gibi, Finlândiya Komünist Partisi, ilerici güçlerin geniş ittifakına, yani Finlândiya Halkı Demokratik Birliği'ne başlıbaşına bir politik örgüt olarak girmekte ve seçimlerde de bu blok birliği çerçevesi içinde eylem göstermektedir. Ne var ki, zaman zaman, bu ittifakın güçlenmesi ve etki alanının genişlemesi için bu iki örgütün birleşerek bir «Sosyalist İşçi Partisi» meydana getirmeleri gerektiğini ileri süren sesler duyulmuştur. Hattâ bazı illerin parti örgütleri böyle bir birleşmeden yana çıkmışlardır. Ve bugün bile partiyi bu yöne iten ve kendilerine göre bazı gerçeklere dayanarak bu fikri hâlâ tutanlar vardır. Fakat, şüphesiz ki, bu fikir, komünist partisinin örgütsel erkinliğinin, demokratik santralizm prensipi temelinde güçlenmesinin ne kadar büyük önemi olduğunu anlayan işçi sınıfı arasında destek bulamamaktadır.

İşçi sınıfının öncü müfrezesi olarak partinin rol ve karakterine ilişkin teorik ve programsal sorun, anın kadrosuna, yeni üyeler alma işinin ayarlanmasına, saflarına belirli bir inanç ile değil de kişisel çıkarlar gözetilen duygu ve hesaplarla girenlerin, «parti üyeliği unvanından faydalanılmasını isteyen, fakat bu unvan ile partinin çıkarları ve iradesi arasındaki uygunsuzluğu hissedenler»in ⁽¹⁰⁾ yoluna set çekilmesine ilişkin kontrol ve örgüt sorunuyla sıkı sıkıya bağlıdır.

Yeni üyeler alınması sorunlarında gelişigüzel davranış, genellikle, partinin «tedavisi zor bir gelincik illeti» ne tutulmasına yol açar. Öte yandan, taze güçlerin ve özellikle gençlerin akınından duyulan korku, üye olmaya tamamen hazır kimselere partinin kapılarını kapatır ve bu da onu sekterce kapanıklığa sürükler, politik kan yetersizliğiyle, «kocamak»la ve etki

⁽⁹⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 8, s. 245.

⁽¹⁰⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 8, s. 344.

alanının süregen olarak sınırlandırılmasıyla tehdit eder. Komünist hareketi tarihinde bu birinci ve ikinci türden birçok olumsuz örnekler vardır.

Az gelişmiş memleketler komünist partilerinden birinin, yani Endonezya Komünist Partisinin hızla gelişmekte olduğu, mayalı hamur gibi kabardığı, amma gerek Leninci örgütsel prensipleri, gerekse taktik prensipleri gözetmeye önem vermeden ilerlediği (ve hemen ekliyelim ki, yöneticilerinin büyük bir kısmı Maoist fikirlere kapılmışlardı) bir sırada, gerici kuvvetlerin daha ilk darbesiyle çöküvermesi olayı henüz hiç kimsenin belleğinden çıkmış değildir. Felâket ansızın gelip çatmıştı. Endonezya Komünist Partisinin, daha sonraki durumu hatalar ve yetersizliklerle beraber tahlil eden bir dokümanında, parti saflarına bazı kimselerin titiz bir yoklamadan geçirilmeden – âdeta bir yığınsal emekçi örgütüne girer gibi – alındığına, saflara yeni katılanlar üzerinde sistemli bir ideolojik çalışma yapılmadığına özellikle işaret edilmekte ve bu yüzden partinin rastgele elemanlarla, yani küçük burjuva görüşlerini beraberlerinde getirenlerle kirletilmiş olduğu belirtilmektedir. ⁽¹¹⁾

Bazı kapitalist memleketler komünist partilerinin, harbin bitmesinden sonraki yıllarda bütün dünyayı saran kurtuluş havası içinde yeni üyeler alırken (bazı özel dokümanlarda kendilerinin de itiraf ettikleri gibi), bunların vasıflarını yoklamada gereken titizliği göstermedikleri de bilinen bir şeydir. Bu ihmal elbette kaçınılmaz sonuçlarını vermekte gecikmemiş, parti saflarında rastgele bulunan ve hazırlıkları yetersiz elemanların ayıklanması için bir eleme başlamıştır.

Böyle kusur ve yetersizliklere karşı sosyalist ülkeler komünist partileri de sigortalı değildirler. Parti kuruluşunda Leninci örgütsel prensiplerin gereken titizlikle gözetilmediği, nerdeyse her istiyenin üyeliğe alındığı hallerin, parti saflarının zayıflamasına, taban örgütlerinin eylemi üzerindeki kontrolün gevşemesine, politik yönelimin ve toplumda partinin yöneticilik rolünün yitirilmesine yol açtığı herkesçe bilinmektedir.

ÇKP MK Genel Sekreteri G. Husak, Merkez Komitesinin 1970 Haziran Plenumunda yaptığı konuşmada, geçilen devrede parti saflarının oluşmasında kusurlar işlendiğine işaret ederek dedi ki: «1948 Şubatından sonra, partiye, henüz devrimci Marksist-Leninist parti ve sosyalizm hakkında ciddi denilebilecek bir bilgisi olmayan birçok insan girdi ... Sosyal-Demokrat Partisi ve diğer politik partilerle birleşip bütünleşme sonucunda, Çekoslovakya Komünist Partisi saflarında yer alanlardan birçoğu, burjuva ideolojisi, sosyal-demokrat alışkanlıklar, Mazarikizm ve küçük burjuva kararsızlığı kalıntılarını da beraberlerinde getirdiler ... Bizde hattâ pratik olarak her yaşlı kişinin partimize üye alındığı bölgeler veya köyler vardır. Ve hattâ, yapılan iki yoklama sonucunda partiden 900 bin kişinin çıkarılmasından sonra bile, sosyal yapısının iyileştiği yine de söylenemez.»

⁽¹¹⁾ Bak: «Endonezya devriminin doğru yolu» (1966).

Bunun ne gibi zararlı sonuçların nedenlerinden biri olduğunu da belirten D-r Husak, böylelikle «... 1968'de sağcı oportünist ve anti-sosyalist kuvvetlerin oluşmasına elverişli bir ortam yaratılmış oluyordu» dedi. ⁽¹²⁾ Bu durumda, ancak işlenen kusurların giderilmesi ve işleri çığıından çıkaran kimselerin ayıklanıp atılması Çekoslovakya Komünist Partisinin doğru yola girmesine yardım etti.

Revizyonistler, sosyalist memleketler komünist partilerinin yöneticilik rolüne karşı cephe almaktan şaşmıyorlar. Peki, bugün bu rolün anlamı nedir? Esasında bu rol, işçi sınıfı öncü müfrezesi sıfatıyla partinin program ve tüzük sorununun yeni koşullarda belirme biçimidir. Revizyonizm ise, toplumun sosyal yapısının kökten değıştiğı, artık işçi sınıfını belirliyecek kesin sınırlar olmadığı, bu sınırların silinip gittiğı bahanesiyle partiye mütema-diyen hücum etmektedir. Revizyonizme göre, bu durumdan parti saflarının özü bakımından da sonuçlar çıkarılması ve artık partide işçilerin değil, daha çok «aydın güçler»in ton vermeleri gereklidir. Tek sözle, revizyonistlerin bu teraneleri yeni makam üzere eski türküdür.

Lenin «Bir adım ileri, iki adım geri» adlı kitabında, «Her fabrika bizim kalemiz olmalıdır» ⁽¹³⁾ şiarını ileri sürer. Ve bugün komünist partileri bu çağrıya sadakatla kulak vermektedirler. Kanada Komünist Partisi Genel Sekreteri V. Kaştan, KKP XXI. Kongresi kürsüsünden şunları söyledi: «Sanayi işçi sınıfı arasında dayanak noktalarımızın güçlendirilmesi gereğı en ertelenmez sorumuz olmakta devam ediyor. Bu sorun, memleketin her sanayi merkezinde parti için sağlam bir temel yaratma sorunu ile, politik, ideolojik ve örgütsel çalışmalarımızı geliştirme sorunu ile doğrudan doğruya bağlıdır ...»

Büyük işletmeler, proletaryanın yığışım yerleri ve işçi semtleri, birçok komünist partisi için devrimci kaleler olarak kalmaktadır. Bunun örneğı, FKP için «Reno» işletmesi ve Paris «Kızıl Kuşak»ı; IKP için Miláno işletmeleri ve ülkenin «Kızıl İller»i; Lüksemburg Komünist Partisi için maden işçileri; Danimarka Komünist Partisi için de Denizci Birlikleri'dir.

Polonya Birleşik İşçi Partisi MK Birinci Sekreteri E. Gerek, partinin VI. Kongresine sunduğı program raporunda şunları belirtti: «Partinin başlıca dayanağı, doğal olarak, büyük sanayi merkezleri işçileridir. Bu işçiler sınıf mücadelesinde en zengin geleneklere, en geniş politik kültüre ve üretim kültürüne sahiptirler ... Geçmişte işçi sınıfının büyük sanayi merkezlerine her zaman gerektiğı gibi değeri verilmiyordu. Biz bugün sanayiimizin öncü işletmelerinin ve geleneksel işçi merkezlerinin sosyalizmin başlıca kaleleri, Polonya'nın ekonomik gücünün örsü, parti ve toplum kadrolarının okulu olması gerektiğı düşüncesiyle hareket ediyoruz.»

⁽¹²⁾ «Rudè Pravo», 27 çervna 1970.

⁽¹³⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 8, s. 250.

Kısacası, işçi sınıfının devrimci mücadelesinde ve yeni toplum kuruculuğunda parti yönetimini sarsmayı ve gözden düşürmeyi, parti saflarının sınıfsal karakterini zayıflatmayı amaçlıyan bütün denemelerin ilkesel bir tepki ve direnişle karşılanmaması olanaksızdır.

«ÖRGÜTSEL BELİRSİZLİK» YERINE DEMOKRATİK SANTRALİZM

«Biz demokratik santralizmden yanayız. Ve demokratik santralizmin bir yandan bürokratik santralizmden, bir yandan da anarşizmden ne kadar çok ayrıldığını açıkça anlamamız gerekmektedir.»

V. İ. LENİN

(Bütün eserleri, c. 36, s. 151)

Lenin küçük burjuva anarşizminin karşısına proleter örgütlük prensibiyle çıkmaktadır. Kendisi, kitabında, «örgüt» sözünün ikili anlamını, yani hem bir tek «taban örgütü», hem de bu gibi «örgütler»in bir bütün meydana getiren toplamı anlamını açıklamaktadır. Lenin'e göre, parti, birçok taban örgütünden oluşan geniş bir birleşik örgüttür; onun bir «örgütler topluluğu» (sadece aritmetik değil, komple biçimde) olması gereklidir.» ⁽¹⁴⁾

V. İ. Lenin «örgütsel belirsizlik»e karşı çıkarak, proletaryanın iktidar mücadelesinde örgütten başka silâhı olmadığını söylüyordu. Örgüt yeni toplumun kurulmasında da en az bunun kadar rol oynamaktadır. Komünist partisinin örgütsel yapısının temel prensipi demokratik santralizmdir. Bu aşağıdan yukarı bütün yönetim organlarının seçimle görev almaları, kendi parti örgütleri ve üst organlar önünde hesap vermeleri, sıkı disiplin, azınlığın çoğunluğa tabi olması ve üst organların kararlarının alt organlar için kayıtsız-şartsız zorunlu olması demektir. Lenin bu olağanüstü önemli prensipi, K. Marks ve F. Engels tarafından yaratılan ve onların yönetimi altında çalışmış olan ilk komünist örgütleri, yani Komünist Birliği ve Uluslararası İşçi Birliği tecrübesine dayanarak, aynı zamanda II. Enternasyonal'in örgütsel bakımdan gevşek ve devrimci eylemleri yönetmekten âciz sosyal-demokrat partilerinin yetersizliklerini gözönünde bulundurarak daha yüksek bir düzeye çıkardı ve geliştirdi.

Demokratik santralizm prensipi, demokrasi ile disiplini, örgütlerin girişim ve merkeze bağlılığını organik olarak bağdaştırmaktadır.

Burjuvazinin içindeki Leninizm düşmanları ve revizyonistler, genellikle demokrasiyi suni olarak disiplinden ayırır, bu kavramları birbirinin karşısına koyar, santralizme ve disipline karşı alabildiğine öfkeyle ateş püskürürler

⁽¹⁴⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 8, s. 241.

(hem de partinin içinde disiplin var oldukça, artık demokrasi olmayacağını iddia ederler). ⁽¹⁵⁾

V. İ. Lenin, partinin yapısında santralizmin güçlendirilmesine, yani bütün parti örgütlerinin üst organlara tabi kılınmasına, çalışmalarının tek program, tek tüzük ve herkesi kapsayan tek disiplin temeli üzerinde yürütülmesine bilhassa büyük önem veriyor, bunu istemesi de herhalde sadece durum ve koşulların (gizlilik durumu, çarlığın kovuşturmaları vb.) zorlamasından ileri gelmiyordu. Ve kendisi bu hususta şunları yazıyordu: «Yönetimin merkezlere tabi olmayı reddetmesi, partide olmayı reddetmekle biridir; partiyi yıkmakla birdir ve böylesi tutum, ikna aracı değil, ancak imha aracıdır. Ve işte bu ikna ile imhayı birbirine karıştırmaktır ki, ilkesel tutarlılık noksanlığını, kendi fikirlerine inanç noksanlığını ortaya koyar.» ⁽¹⁶⁾ Lenin, parti kuruluşunun örgütsel sorunlarını, onun ideolojisiyle, üyelerinin ideolojik inançlarıyla kopmaz bir biçimde bağlıyordu.

Sınıf savaşının ve toplumsal gelişmenin öz mantığı, ekonomik hayat koşulları, santralizm prensibinin işçi sınıfının politik partisi tarafından kabul edilmesi gereğini dikte ettiği halde, oportünistler bu prensipi salt «kötülük», iktidara göz koyan parti önderlerinin gizli niyetlerinin kötücül bir ürünü, formalizm ve bürokratism saymışlar ve saymaktadırlar. Buna cevap veren Lenin, örneğin bu bürokratism suçlamasının, partice kabul edilmiş düzen ve kurallardan memnun olmıyanların bu hoşnutsuzluk duygularını gizleme çabasından başka bir şey olmadığını belirtiyordu. Oportünistler, «sen bürokratsın, çünkü benim irademe karşı belirli bir parti görevine getirilmiş bulunuyorsun; sen formalistsin, çünkü benim kişisel düşünceme değil, parti kongresinin biçimsel kararlarına uymaktasın; sen gözü kapalı ve mekanik biçimde hareket ediyorsun, çünkü benim arzuma uyacağın yerde, «mekanik» çoğunluğa bağlanıyorsun vb.) diyorlardı. Bu gibi suçlamalarda, görüldüğü gibi, daima suçluyanın kişisel gerekçeleri çoğunluğun gerekçelerine, sübjektif olan objektif olana ağır basıyor, bireycilik kolektivizme saldırıyor.

Bu durumda, insanın, «madem öyle, demokratik santralizm prensipini beğenmiyenler kendilerine Leninci olmıyan başka bir parti arasınlar» diyesi gelir. Fakat işin aslına bakarsak, revizyonistler, baltalama eylemlerini yürütebilmek üzere, komünist görünerek parti içinde kalmayı, Lenin'in dediği gibi «partililik unvanı»ndan faydalanmayı kendileri için elverişli bulmaktadırlar. Bununla ilgili olarak, çağdaş revizyonistlerin ısrarla ileri sürdükleri «azınlık» problemini sükûtle geçemeyiz. Partide demokrasiyi savunma ve geliştirme bahanesi altında, revizyonistler, bu «azınlık» için

⁽¹⁵⁾ Örneğin, bu araştırmacıların biri, G. Westwood, parti örgütünün demokratik santralizm prensipi üzerinde «ağırlık merkezinin giderek daha fazla santralizme geçirilmesi» suretiyle kurulduğunu iddia eder. (G. Westwood. Russia 1917 to 1964. London, 1966, p. 27).

⁽¹⁶⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 8, s. 351.

özel garanti istemekte ve bunu yaparken elbette ki bu «azınlık»ın kendini ilericiliğin müjdecisi ve demokrasinin bekçisi filân olarak göstermektedirler. Örneğin, ÇKP'ndeki sağcı oportünistlerin, kongrece kabul edilmek üzere bir parti tüzüğü tasarısı hazırladıkları ve bu tasarının tam da sözü geçen «azınlık»ın ⁽¹⁷⁾ haklarına ilişkin bu gibi özel hükümler ihtiva ettiği bilinmektedir. Bu hükümlerin tahlilinden, partide örgütsel olarak kurulmuş «çoğunluk» ve «azınlık» grupları meydana getirmenin pekâlâ mümkün olduğu, böyle bir bölünmenin şartlı olarak değil (diyelim ki şu veya bu somut sorunun görüşülmesinde ve görüşmeden sonra da parti örgütünün veya organının tekrar bir bütün olarak hareket etmesi öngörülerek), daimi enstitü halinde mevcut olduğu gibi bir anlam çıkmaktadır. Kısacası, bu sağcı oportünistler franksiyonculuğu yasallaştırmak istiyorlardı.

«Azınlık» problemi, sözgelişi, çağdaş revizyonistlerin Truva Atı'dır. Ve onların gerçekten de daima «sınırsız» demokrasiden yana olduklarını düşünmek/safdıllık olur. Tarihsel tecrübe artık onların da partinin kesin egemenliğinden yana olduklarını, ama bu egemenliğin kendi ellerinde olmasını istediklerini göstermiştir. Burada Lenin'in oportünistleri hedef tutan şu sözlerini hatırlamamak elde değildir: «Siz benim kaleme ateş etmek istiyorsunuz, bana da topçumu size teslim edeyim diye yükleniyorsunuz. Pek de şakacısınız!» ⁽¹⁸⁾

Leninci örgütsel prensiplere hücumlarında oportünistlerin pek sevdikleri bir davranışları da, partinin «ahlâki otoritesi»ni «egemenlik otoritesi»ne karşı koymalarıdır. Lenin bunların birbirine karşı konmasını anarşist bir gevezelik sayıyordu. Bir kere merkezî parti organlarının egemenliği ahlâki otorite temeline dayanmakta ve bunların birbirine karşı konulması büyük tehlikeler gizlemektedir. Lenin şunları yazmıştı: «Biz *artık* örgütlü parti olduk; bunun anlamı da, egemenlik kurmak, fikirlerin otoritesini egemenlik otoritesi haline getirmek, partide alt organları üst organlara tabi kılmaktır.» ⁽¹⁹⁾ Marksizm-Leninizm ideolojisi, partinin ahlâki, mânevî otoritesinin; Marksist-Leninist örgüt prensipleri ve demokratik santralizm de partinin egemenlik otoritesinin sarsılmaz temelidir.

Burjuva ideologları ve revizyonistler, santralizm ve disiplin ile demokrasi arasında hiçbir bağ kabul etmiyorlar. Onların iddialarına göre, santralizm hiçbir zaman demokratik usulle kararlar alınıp gerçekleştirilmesine hizmet etmemekte, kararlarda da hiçbir zaman parti üyelerinin irade ve kanısı hesaba katılmamaktadır. «Manifesto» adlı oportünist ve bölücü gruplaşmaya katılanlardan biri olan ve İtalyan Komünist Partisinden çıkarılan L. Magri, örneğin, Marksist-Leninist partilerin örgütsel prensiplerinin, bu partilerin «hiyerarşi» ve disiplininin, yönetenler ile yönetilenler arasında bir uçurum açılması koşullarını yarattığını, parti ve toplumun yöne-

⁽¹⁷⁾ «Rudë Pravo». 10 srpna 1968.

⁽¹⁸⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 8, s. 366.

⁽¹⁹⁾ V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 8, s. 355.

timinde «Jakobin» bir kuruluş meydana gelmesine yol açtığını ispata kalkışmaktadır. ⁽²⁰⁾

Burjuva ve revizyonist eleştirmenler, komünist partilerinin örgütsel prensiplerine, daima parti disiplininin tek yönlü bir karakter taşıdığı, yani yalnızca «tepedekilerin ve partinin üstündeki mutlak egemen mekanizmin» ⁽²¹⁾ çıkarları için kullanıldığı fikrini sokuşturmaya (evet, işler buraya kadar da varıyor) çalışıyorlar. Böyle bir kurnazlığa da başvuran bu eleştirmenler, mubah süsü verdikleri bir hoşnutsuzlukla parti disiplini ve düzene hücum etmeye yelteniyorlar. Ne var ki, parti hayatının en önemli ilkesel normlarından biri, partinin tek, istisnasız ve kayıtsız-şartsız herkes için zorunlu disiplindir. Bütün komünistler eşittirler, görüşleri ve eylemlerinden ötürü aynı derecede sorumludurlar. Parti hayatı normlarını gözetmede Leninci yanaşım demek, parti üyeliği ödevlerinin yerine getirilmesini yalnız sıra üyelerinden değil, «tepedekiler»den de istemek, parti kadrosunun disipline uymaktan «azat» olanlar ve disipline uymak zorunda olanlar diye bölünmesine hiçbir suretle yol vermemek demektir. Rus menşevikleri ve diğer oportünistler «biz köle değiliz», «parti disiplini kölelik huku-kudur», «üst ve alt partililer ve katlar diye bir hiyerarşi gereksizdir» gibi epeyce gürültülü lâflar ettiler. Lenin bütün bu yaygıların küçük burjuva ve anarşist karakterini açığa vurdu. Ve burjuva aydınları arasında belirli bir tabaka bulunduğunu; bunların, küçük burjuva psikolojileri yüzünden, kendilerini «seçkin» saymak ve kendi çıkarlarını yığınsal örgüt ve yığınsal disiplinin üstünde tutmak gibi bir özellikleri olduğunu gösterdi. Böyleleri her örgütten ve her türlü disiplinden nefret etmekte, örgüt ve disiplinin bireyi boğduğunu idda etmektedirler.

Çağdaş revizyonistlerin salık verdikleri parti hayatı «liberalizasyon»u, bayrak edindikleri ve partinin yöneticilik rolüne karşı gelirken, parti disiplini ni sarsmaya çalışırken veya onun güçlenmesine engel olurken gölgesine sığındıkları bu şiar, «ideolojik etki» ⁽²²⁾ alanında veya eski oportünistlerin

⁽²⁰⁾ Lucio Magri. «L'Etat et la Revolution» aujourd'hui. — «Les Temps Modernes», Août-Septembre 1968 (N 266-267).

⁽²¹⁾ IKP XIII. Kongresinde parti Genel Sekreteri E. Berlinguer şunları söyledi: «Partinin tepesinde güya egemenlik süren komünist makinesine dair söylentilerin artık kesilmesi zamanı gelmiştir. Çünkü 1,5 milyon partimizin içinde, bütün hayatlarını sürekli parti eylemine hasreden yalnız birkaç yüz yoldaşımız vardır. İtalya'da «fonksiyonerleri» bizimki kadar az bir başka büyük parti gösterilemez. Bizim partimizin gücü, kendi bilinçleri ve olanakları nispetinde eylem gösteren yüzbinlerce ve milyonlarca kişinin muazzam ve çoğu zaman kahramanlıklarla dolu fedakârlıkları temeline dayanmaktadır!» (L'Unita, 14 marzo 1972).

⁽²²⁾ Örneğin, Garodi'ye göre, partinin başlıca fonksiyonu devrimci mücadeleyi yönetmek olmamalıdır; Çünkü bunda «pratisizm»e düşmek tehlikesi vardır; parti, demokratik araçlar kullanan ve kendisi de demokratik yoldan örgütlenmiş olan salt «ideolojik güç»tür (Roger Garaudy. Le grand tournant du socialisme. Paris, 1969, P. 227-228, 204).

deyimiyle «ideolojik mücadele süreci»nde ⁽²³⁾ partinin eylemini sınırlamaktadır. Bu «liberalizasyon», «beyaz eldiven»le devrim yapmayı düşünen çağdaş «liberaler»in bazı kararsız tabakalar üzerindeki burjuvaca etkilerinin ürünü olup, Lenin tarafından daha yüzyılımızın başında açığa vurulmuş bulunan ve şimdi biraz modernleştirildiği görülen «bey anarşizmi»nden başka bir şey değildir.

Çağdaş oportünistler, komünist partisinin, sonu gelmez tartışmalarla, kimseyi bağlamayan kararlarla ve işden çok söze kuvvet vermekle, burjuva parlamentosu gibi bir şey olmasını istiyorlar. SBKP'nin ancak egemen sınıflarla çetin bir savaş yürütmek gereği ile çelik bir disiplin temeli üzerinde kurulmuş olduğunu her fırsatta belirten revizyonistler, hiç farkettiler, şimdi burjuva toplumunun komünist partisine her türlü eylem garantisi verdiği ve bundan örtürü de bu partinin disiplinli ve örgütlü bir güç olması artık lüzum kalmadığı fikrini telkin etmeye çalışıyorlar. Fakat tarihsel tecrübe başka şey gösteriyor.

Burada şöyle bir örnek vermek faydalı olur. 1934 yılında Avusturyada faşistler başkaldırdıkları zaman, onlara, sayıca büyük, ama örgütsel bakımdan da gevşek Sosyalist Partisi değil, küçük, sağlam ve disiplinli Komünist Partisi karşı koyabildi. Ve başkası değil, ünlü diyebileceğimiz sosyal-demokrasi teorisyeni Oto Bauer şöyle bir itirafta bulunmak zorunda kaldı: «... Burjuva demokrasisi çerçevesinde bulunmaya göre hazırlanmış ve kendisini buna uydurmuş bir partinin, ansızın devrimci eylemlere yönelmesinin ne kadar zor olduğu açıkça anlaşıldı.» ⁽²⁴⁾

Burjuva ideologları ve revizyonistler, Marksist-Leninist devrimci partileri amansız hücumlara boy hedefi yapmaya devam ediyorlar. İktidarı ele geçirme ve sosyalizme geçme savaşında işçi sınıfının en etkin silâhının komünist partileri olduğunu burjuva ideologları ve revizyonistler gayet iyi anlamaktadırlar.

Sosyalizm koşullarında Leninci ideolojik ve örgütsel prensiplere sıkı sıkıya bağlı olan ve ardıcıl bir Marksist-Leninist politika güden parti, işçi sınıfının ve emekçilerin bütün kazanımlarının, toplumun ilerici gelişmesinin başlıca garantisidir.

⁽²³⁾ Parti kendi eylem alanını hiçbir zaman suni olarak sınırlıyamaz. Bu yargı, her şeyden önce, partiye, yönetici olmak ve gelişmeyi ayarlamak gibi bir objektif rolün düştüğü sosyalist toplumu kapsar. Yugoslav Komünistleri Birliği Başkanı Y. Broz Tito 1971'de Belgrad politik görevlileri önünde yaptığı konuşmada şöyle dedi: «Nice komünistin, hele Yugoslav Komünistleri Birliği'nin VI. Kongresinden sonra, komünistlerin birçok şeye «karışmamaları» gerektiğini ileri süren görüşü tuttukları bilinmektedir. Bu görüş sahiplerine göre, parti sadece ideolojik-politik yönettici güç olmalıdır ... Ne var ki, Yugoslav Komünistleri Birliği'nin memleketimizin başlıca ilerilik gücü olduğu apaçık belli olmuştur ... Bu partinin karışmaya ve gereken yerde eyleme geçerek etkili olmaya hakkı vardır.»

⁽²⁴⁾ O. Bauer. Zwischen zwei Weltkriegen. Bratislava, 1936, s. 343.

Artık on yıl var ki, Maoistler bilimsel komünizm prensiplerine saldırıp duruyorlar. Onlar anti-Leninist, büyük devlet şovenizmi politik hattını memlekette tamamen dayatmak maksadiyle açıktan açığa kaba kuvvet yöntemleri kullanarak mücadeleye geçtikleri zaman, her şeyden önce partiyi yıkmakla işe başladılar («baş vurmali», «karargâhlara vurmali»). ÇKP'nin 1969'da yapılan IX. Kongresi, Çin'de askersel-bürokratik rejimi kanunlaştırmak için, gerçekte Marksist-Leninist partinin politik, ideolojik ve örgütsel prensiplerini silkip attı.

Leninci örgütsel prensiplerin kalımlı önemi, bunların doğru biçimde uygulanmasının, partiye, her türlü koşullar içinde aynı etkinlikte eylem gösterme, saflarına süratle çeki-düzen verme, daima silâhlı bulunma, proletaryanın devrimci hedeflerine ulaşma olanağını vermesinden ibarettir. L. Brejnev yoldaş şunları belirtti: «Olaylar, partinin ancak işçi sınıfına, emekçi yığınlarına öncülük rolünü ardıcıl biçimde yerine getirdiği yerde, Leninci parti hayatı normlarının kutsal olarak gözetildiği yerde, partinin politik, örgütsel ve ideolojik birliği koruduğu ve durmadan güçlendirdiği yerde komünistlerin üstün geldiklerini göstermektedir.» ⁽²⁵⁾

PROLETARYA PARTİSİ: BİÇİMDE VE ÖZDE BİRLİK

«Biçimin gelişmemiştirliği ve dayanıksızlığı, özün geliştirilmesi yönünde daha ileri ciddi adımlar atmaya imkân vermemekte, utanç verici bir durgunluk doğurmakta, kuvvet israfına ve söz ile iş arasında tutarsızlığa yol açmaktadır.»

V. İ. LENİN

(Bütün eserleri, c. 8, s. 378)

Yeni tip partinin karakteristik özelliği, biçim (örgüt) ile öz (mücadelenin mahiyeti, hedefleri ve ödevleri) arasındaki organik bağlantıdır. Leninci parti kuruluş prensipleri bu isteme tamamen uygundur.

Çağdaş revizyonistler, toplumdaki değişimlere (her şeyden önce bilimsel-teknik devrime), politik savaş koşullarındaki değişimlere dayanarak, komünist partilerinin yeniden kurulmasında ısrar ediyorlar. Onların önerdikleri bu yeniden kuruluş, gerçekte, proletarya sınıfsal partilerinin yokedilmesinden, örgüt bakımından zayıflatılmasından başka bir şey değildir. Kısacası, sağcı oportünistler (öz konusunda daha büyük endişe bahanesiyle) örgütsel prensipleri önemsemiyor; «sollar» da çoğu defa örgüt biçimlerine (sanki politik hedefler bunların yardımıyla kendiliğinden gerçekleşiyormuş gibi) mutlak bir önem veriyorlar.

⁽²⁵⁾ L. İ. Brejnev. «Lenin'in davası yaşıyor ve üstün geliyor», s. 51.

B biçim ile öz arasında birlik sağlama çabası, gerçekte, organik olarak komünist partisine özgüdür. Bir başka deyişle, bunun anlamı, mücadelede izlenecek politik hattı, strateji ve taktiği durmadan yetkinleştirmek ve aynı zamanda partinin örgütsel düzeyini yükseltmek ve eylem etkinliğini artırmak için çaba göstermektedir.

Örneğin, Kanada Komünist Partisi, XXI. Kongresinde (Kasım 1971), kendi kendini eleştirerek, söz ile iş arasındaki tutarsızlıklara işaret etti. Bu cümleden olarak, bazı kusur ve yetersizlikleri (yayınların ihtiyacı karşılayamıyacak bir tirajla çıkması, parti saflarında yeteri kadar artış olmaması vb.) belirten kongre, aldığı politik kararda şu ödevi ortaya koydu: Merkez Komitesi ve her şeyden önce onun Yürütme Komitesi, politikamızın saptanması ile gerçekleştirilmesi arasındaki tutarsızlığı gidermek üzere ardıcıl bir mücadele yürütmelidirler. V. Kaştan yoldaş, kongrede, parti eylemindeki zayıflık ve yetersizliklerin «örgütsel sorunlarda liberalizm eğilimlerinden, örgütsel gevşeklikten, zayıf disiplin ve denetimden, eleştiri ve öz eleştirinin gereken düzeye çıkarılamamış olmasından, demokratik santralizmin güçsüz düşmesinden» ileri geldiğini söyledi. Kanada komünistlerinin kongresi, partinin, saflarındaki olumsuz eğilimleri kısa zamanda önleyebileceğine inancını belirtti.

Komünist partilerinin oluşması değişik biçimler gösteriyor. Açık bir politik ve ideolojik program hazırlamanın her zaman partinin örgütsel gelişme ve güçlenmesinden önce geldiği söylenemez. Bu süreçler paralel olarak gelişebilir. Fakat bunların artık son oluşum kertesine ulaştıklarını söylemek de asla doğru olmaz. Bunun böyle olduğunu görmek için, Lâtin Amerika komünist partilerinin durumuna bakmak yeterlidir.

Bu partilerin doğuşu ve gelişmesi, asrımızın ilk yarısında dünyanın bu kesimindeki en önemli politik olaylardan biridir. Örneğin, Arjantin ve Şili gibi bazı memleketlerde, bu süreç, geçen yüzyılın sonunda veya 1905–1907 Rus Devrimi döneminde ve Birinci Dünya Harbi içinde kurulan, Leninci olıyan ve şu veya bu biçimde II. Enternasyonal'in oportünist politik hattını izliyen sosyalist partilerin yeniden kuruluşu ile bağlı olarak gelişti. Bunun için, Lâtin Amerikada komünist partilerinin kuruluşu sürecinde, RSDİP'nin yeni tipten proletarya partisine dönüşmesi aşamasıyla birçok ortak çizgiler görmek mümkündür.

Leninci örgütsel prensipleri kabul etmek yalnız ilk adımdır. Her partinin, kendi memleketinin somut koşulları içinde bir devrimci tecrübe edinme aşamasından, kıyasıya bir ideolojik-politik savaş okulundan geçmesi gereklidir. Kıtanın bazı partileri bu yolda daha çok mesafe aldılar ve hattâ iktidar partileri oldular. Fakat genellikle göze çarpan bir şey varsa, o da, yığınları seferber etmede, sınıf düşmanını tecrit etmede, devrimci hücumu geçme ve iktidarı elde etmede en büyük olanakların ancak komünist partilerinin yüksek bir örgütlülük içinde eylem göstermelerleriyle ortaya çıktığıdır.

Son zamanlarda Lâtin Amerika işçi ve halk hareketinde, komünist partilerinin bilhassa örgütsel temellerini sarsmayı hedef tutan reformist ve oportünist akımların yeniden canlandığı görülüyor. Bunlar, öncelikle, Venezüellâ Komünist Partisinin sabık üyelerinden Teodoro Petkof ve benzerleri gibi döneklere bağlı akımlardır. Bunlarının harekete az zarar vermediklerini de belirtmemiz gerekir.

Tek sözle, Petkof'un fikirleri, Garodi ile Fişer'in «yeni biçim» bir parti yaratmaya ilişkin tezlerinin Lâtin Amerika varyantıdır. Gerek Petkof, gerekse diğer revizyonistler, bir yandan azınlığın çoğunluğa tabi olması tezini söz plânında kabul ederken, öte yandan da hep aynı teraneyi sürdürür, yani komünist partisinin içinde «karşıt plâformlar»a göz yumulmasını isterler. Bu ve benzeri fikirlerin, gerçek proletarya partisi prensipleri ve yapısıyla hiçbir ilişkisi olmadığını söylemeye bile değmez. Ve bu gibi fikirler gerçekleştirilirse, komünist partileri anti-emperyalist halk devrimine baş olma bakımından her türlü reel perspektiften yoksun basit bir harekete dönerler.

Oportünist görüşlerin partiler dışında da yayıldığı görülüyor. Hem de, bunu yapanlar, taktik ve strateji sorunlarında ultra-devrimci mevziler alıyorlar. Burada, «yeni sollar»ın Reji Debre ve benzerleri gibi sözcüleri tarafından ileri sürülen «partizan ocakları» teorisini hatırlatmak yerinde olur.

Debre'nin teorisinin, Lenin düşmanlığı ve likidatörlük görüşlerini yansıttığını tam bir açıklıkla söylememiz gerekir. Debre komünist partilerinden söz ederken şöyle diyor: «Mademki doğmuşlardır, öyleyse ölebilir ve yeni biçimde tekrar meydana çıkabilirler.»⁽²⁶⁾ Bu likidatörün «ocaklar teorisi», belki de reformistler ve revizyonistler tarafından ileri sürülen komünist partilerin «yeniden kurulması» teorilerinden çok daha ileri gidiyor. «Ocaklar teorisi» taraftarları, komünist partilerinin sihirbaz değneği misali bir araç yardımıyla, yani «dağlarda» partizan ocakları meydana getirivermekle «yeni biçim»de tekrar kurulmasından söz ediyorlar. Ve bu şaşılası «bulgu»yu burjuva basını coşku ile selâmlıyor. Bu, burjuva basınının, komünistleri gözden düşürme ve komünist partilerine karşı mücadele edenlerin «gerçek devrimciler» olduğunu ispatlama çabaları içinde gökte ararken yerde bulduğu bir yardım değil de nedir?

Yeni tip proletarya partisinin yerine koymak istedikleri «partizan ocakları», bir zamanki taraftarlarını hayli yitirmiş bulunuyor. Fakat Lâtin Amerika Marksist-Leninist partilerinin görüşlerini ve çalışmalarını şimdi başka ultra-sol akımlar eleştirmeye devam ediyor, işçi sınıfını kendi peşlerine takabilmek için, bu partilere karşı ideolojik ve politik hücumlarda bulunuyorlar.

Lenin, titiz bir bilimsel tahlile dayanarak, devrimci amaçlarını gerçek-

⁽²⁶⁾ R. Debray. *Revolucion en la Revolucion? La Habana*, Ed. Casa de Las Americas, 1967, p. 82.

leştirme yeteneğine sahip örgütlü bir proletarya partisinin gerekli olduğunu ispat etti. Bu olmadan, Bolşevik Partisinin yönetiminde sosyalist devrimin zaferine ulaşmak mümkün değildi.

EYLEMDE LENİN PRENSİPLERİ

«Çoğu memleketlerde devrim hareketleri Leninizm bayrağı altında yeni bir düzeye yükseldi, komünist partileri meydana gelip güçlendi, uluslararası komünist hareketi çağımızın gerçekten evrensel ve en etkili politik gücü haline geldi.»

Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısının «V. İ. Lenin'in 100. doğum yıldönümü» başlıklı hitabı'ndan. («Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı.» Moskova, 1969, s. 45).

Lenin'in «Bir adım ileri, iki adım geri» adlı kitabı, proletaryanın, Marksizm prensipleri temeli üzerindeki fikri birliğinin milyonlarca emekçiyi işçi sınıfı ordusunda birbirine kenetliyen örgütsel birlikte pekleşmesinden ötürü, kaçınılmaz olarak yenilmez bir güç olacağına kesinlikle inanışı yansıtan sözlerle sona eriyor. Tarih artık birçok bakımdan bu bilimsel öngörüye doğrulamıştır ve her gün de doğrulamaktadır.

Tarih, V. İ. Lenin tarafından ileri sürülen ve temellendirilen yeni tip parti kuruluşu örgütsel prensiplerinin, uluslararası işçi ve komünist hareket çerçevesi içinde işçi sınıfının sosyalizm ve komünizm için yürüttüğü mücadeleye koşullarında genel kapsamlı bir karakteri olduğunu da doğruladı. Düşmanların, Leninizmi sırf «yersel» bir olgu biçiminde gösterme, Lenin'in sadece «devrim teorisini Çarlık Rusyasının problemlerine uyguladığı»nı⁽²⁷⁾ ispatlama yolundaki zoraki çabaları boşunadır.

Lenin'in bütün eserleri, uluslararası alanda, dünya devrimci hareketinde geçen olaylarla dolaysız bir bağlantı içinde meydana getirilmiştir. Bu eserler, gelişmiş kapitalist memleketlerde proletaryanın mücadele biçimleri, toplumsal düşünce akımları hakkında en etraflı ve ayrıntılı bilgileri ihtiva etmesi bakımından parlak birer örnek teşkil etmektedir. «Bir adım ileri, iki adım geri» kitabında da, örgütsel ve politik karakterli sorunlar, başka memleketler işçi partilerinin eylemleriyle yakından bağlı olarak ele alınmaktadır.

Lenin'in eserinin bir özelliği de – geleceği, bugünü âdeta bir ekranında gösterircesine –, oportünizmin genellenmiş bir eleştirisini ortaya koymuş olmasıdır. Lenin'in belirttiği üzere, oportünizmin ana çizgileri, bazı ulusallık ayrımları bir yana, bütün dünya işçi partilerinde görülmektedir.

⁽²⁷⁾ E. Fischer. Was Marx wirklich sagte, s. 157.

Oportünizm uluslararası bir olgudur. Devrimcilik ve oportünistlik doğrultuları arasında örgütsel sorunlar üzerindeki mücadele, Marksist dünya görüşünün, politika ve taktiğin bütün temel sorunlarındaki ayrımların uzantısı olarak, Lenin'in bu eserin yaratılması döneminde bütün sosyal-demokrat partilerinin karakteristik çizgisiydi.

«Bir adım ileri, iki adım geri», oportünizme karşı mücadelede devrimci ardıcılık, ilkesellik ve uzlaşmazlık örneği vermektedir. O zamanlar, partide devrimci ve oportünist doğrultular arasında uzlaşma fikri, oportünizmin karşısında «hoşgörülü» davranılmasını salık veren Plehanof'tan gelmiştir. Lenin, bu yolda hoşgörünün yalnızca oportünizm için yararlı olacağını, onu güçlendireceğini ve devrimci doğrultunun fikir ve örgüt bakımından silâhsızlandırılmasına yardım edebileceğini gösterdi. Plehanof'un hoşgörülük teklifleri, ne yandan bakılsa, revizyonizmle pek o kadar üstüne varmadan tartışılmasını, anarşist bireyciliğin de güzellikle uslandırmaya çalışılarak yola getirilmesini öngörüyordu. Böyle bir tutum, işçi sınıfı partisinin kurulması gibi olağanüstü önemli bir sorunda ancak devrimci hareket için zararlı görüşleri güçlendirir. Oportünizm pas gibidir, partiyi kemirir.

Bugünkü revizyonistler de eni-sonu ardıcıl Marksist-Leninistlerle «uzlaşma»ya hazırdılar, fakat buna ancak kendi koşulları içinde yanaşırlar. Örneğin, Fişer şöyle der: «Katı prensiplerin tanınması, karşılık olarak bir denge unsurunun, yani *partinin her üyesine her prensipi eleştirmenin temel hak olarak tanınmasını gerektirir.*» ⁽²⁸⁾

Leninizm geleneklerinde – ki bunların yerleşmesinde «Bir adım ileri, iki adım geri»nin de büyük payı vardır –, oportünizmle uzlaşmazlık, prensiplere titizlikle bağlılık ve bunlarda hiçbir bahaneyle tereddüde meydan vermemek esastır.

Ekim Devrimi'nin üstün gelmesinden sonra, menşevizmin liderlerinden biri olan A. Potresof, menşevik partisinin kongresinde şunları söyledi: «Bolşeviklerin yola getirilebileceğini ümit etmek boşunadır. Bolşevizmin ayırdedici çizgilerinden biri de, yola getirilmek gibi bir etkiye hiçbir zaman pabuç bırakmamış olmasıdır. Bolşevizmde tereddüt yoktur. Onu . . . yıldırma, olacak iş değildir. Hele bizim onu yıldırma kalkışmamız gülünç şeydir.» ⁽²⁹⁾ Görülüyor ki, başkaları bir yana, Potresof, kendi tecrübesiyle bolşevikleri tanımakta, onların fikirlerinde ve prensipleri savunmada ne kadar sebatlı olduklarını bilmektedir.

Lenin'in revizyonizmle mücadeledeki devrimci uzlaşmazlığı, uluslararası komünist hareketinin oluşmasında ve güçlenmesinde çok büyük bir rol oynadı. Bu uzlaşmazlığı öngören Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası

⁽²⁸⁾ «Weg und Ziel», 1965, N. 7–8, s. 511.

⁽²⁹⁾ SBKP MK'ne bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü merkez parti arşivi, f. 975, ed. hr. 52, L. 23.

Danışma Toplantısı (1969), bütün komünistlerin, burjuva ideolojisine karşı, sağcı ve solcu oportünizm açısından teori ve politikanın tahrifine karşı, dogmatizme ve solcu sektör serüvenciliğe karşı sürekli bir mücadele yürütmeleri çağrısında bulundu.

Parti canlı ve karmaşık bir toplumsal-politik organizmdir. Parti, subjektif arzulara ve şu veya bu kişinin emirlerine göre değil, belirli objektif yasallıklara dayanarak oluşur, güçlenir ve eylemlerini geliştirir. Onun, devrimci hareket objektif yasallıklarını bilimsellik ve en etraflı biçimde tahlil sonucunda olan, birçok memlekette de yoklamalardan geçen örgütsel prensipleri, işçi sınıfı devrimci partisinin kurulması bilimini, Lenin'in deyişiyle, örgüt teorisini oluşturur.

Lenin'in parti öğretisi de, her teori gibi, komünist ve işçi hareketi tarafından sürekli olarak geliştiriliyor. Çağımızın Leninizm düşmanı türedileri, partinin temel kuruluş prensiplerine sık sık saldırıyor, örgütsel prensipleri somut örgüt biçimleriyle kasten karıştırıyor, komünist partisinin yapısını taşılşmış ve değışimlere yatkınlık kabiliyetini yitirmiş göstermeye çalışıyorlar. Fakat komünistleri inandıkları açık görüş ve tutumlardan bu suretle de sapırtmak mümkün değildir.

Leninci örgütsel prensipler tam olarak belirlenmiştir. Bu sarsılmaz prensipler pratikte başka başka, somut eylem, durum ve koşullarına bağlı olarak çeşitli biçimlerde ifade edilebilir.

Partilerin somut örgüt biçimleri, mücadele koşullarının başlıklarını ve toplumsal hayatın karmaşıklığını yansıtarak değışiyor ve durmadan yetkinleşiyor. Bütün bunlar temel örgütsel prensipleri gerçekleştirme somut biçimi üzerine (örneğin, partiye yeni üye alınması tarzına, seçimli organların oluşması ve yönetimde meslektaşlığın gerçekleştirilmesi tarzına, partinin dayanağı olan parti örgütlerinin yaratılması tarzına ve yerine vb.) kendi damgasını vuruyor.

Bugün Marksist-Leninist partilerin kuruluşu, esaslı olarak işlenmiş bir iç hayat kural ve normları sisteminden, parti yönetimi prensiplerinden oluşan kesin bir bilimsel temele dayanıyor. Bu da, «Bir adım ileri, iki adım geri»nin yazıldığı zamandan beri komünist hareketinin nasıl bir yol geçtiğini, Lenin'in bu eserinin ne gibi bir etkisi olduğunu kendiliğinden gösteriyor.

Tarih, dünyayı devrimci yoldan yenileme, yeni toplumu yaratma işinin işçi sınıfının devrimci partisi olmadan başarılamayacağı gerçeğini, diğer her hangi bir gerçeğin doğrulanmasından daha parlak ve yalanlanması olanaksız biçimde doğrulamıştır. Böyle bir partinin varlığı da, çok zengin tarihsel tecrübenin gösterdiği üzere, Leninci örgütsel prensipler dışında düşünülemez.

Barişsever, sınıfsal, enternasyonalist politika

SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümüne doğru

V. İ. Lenin, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin hemen ertesi günü «Bariş sorunu zamanımızın en aktüel ve en nazik sorunudur» dedi. Bu sözler Sovyet devletinin ilk dış politika işlemi olan Bariş Buyrultusu'nun ilânına öncelik ediyordu.

«24–25 Ekim Devriminden doğan, işçi, asker ve köylü delegeleri sovyetlerine dayanan işçi ve köylü hükümeti, harp halindeki bütün halklara ve onların hükümetlerine, âdil ve demokratik bir barış için derhal görüşmelere başlamalarını teklif eder . . .

Rusya hükümeti, bu maksatla gereken bütün koşulların, bütün memleketleri ve halkları temsil eden yasama meclisleri tarafından tamamiyle tasvibi yolunda en küçük bir ertelemeye meydan vermeden bütün kesin adımları derhal atmaya hazır olduğunu belirterek, böyle bir barışın bir an önce imzalanmasını önermektedir.»

(26 Ekim {8 Kasım} 1917'de toplanan Rusya Sovyetleri II. Kongresi tarafından kabul edilen Bariş Buyrultusu'ndan.)

Bu buyrultu gerçekten muazzam bir rol oynadı. Zamanımızda uluslararası gerginliği azaltma yönünde yürüyen yol, bu buyrultunun tarihidir; barış politikasının, çeşitli toplumsal düzenlere sahip devletler arasında barış içinde yanyana yaşama politikasının tarihidir. Biz bugün son birbuçuk-iki yılın olaylarından söz ederken de, yüzümüzü yeniden bu yolun başlangıcına doğru çeviriyoruz. Esasen bunu zihnen tekrarlamadan, çağdaş toplumda oluşan politik değişimlerin derinliğini kavrayıp değerlendirmek olanaksızdır. Bu yol, genç Sovyet devletinin, daha sonra da çok uluslu genç devletin ilk adımlarından, güçlü sosyalist devletin, dünya sosyalist topluluğunun emin yürüyüşüne doğru uzanmaktadır.

1922

... Bariş için çalışmak isteyenler, barışın güvence altına alınması, insanlığın tüyler üpertici kırım harplerinden korunması için, hepiniz, çabalarınızı Sovyet Rusya'nın çabalarına katınız!

(Rusya Sovyetleri X. Kongresi'nin bütün dünya halklarına çağrısından.)

1972

SSCB, yeryüzünde, azimli ve ardıcıl bir barış ve dostluk politikası yürüten ve halkların hak eşitliğini öngören Leninci prensipleri savunan bir kuvvet olarak belirlemektedir . . .

(SBKP MK'nin «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin 50. kuruluş yıldönümünü kutlama hazırlıkları»na ilişkin kararnamesinden.)

Barış Buyrultusundan ve SSCB'nin kuruluşunu ilân eden Rusya Sovyetleri I. Kongresinden, SBKP XXIV. Kongresince kabul edilen barış ve halkların güvenliği programına kadar, Sovyetler Birliği, daima harbin yolunu kesmeye, halkların barış içinde gelişmelerini ve işbirliği yapmalarını sağlamaya yönelik atılımlar gösterdiği bir yol üzerindedir. Sovyet devletinin bütün varlığı boyunca, uyguladığı dış politikaya, daima barış uğrunda yürüttüğü aktif mücadele temel olmuştur.

Dünya durumu ve koşullarında gözümüzün önünde oluşan değişimler, Sovyetler Birliğinin dış politika eyleminin dolaysız bir sonucu, sosyalist dünyanın başarısı ve proletarya enternasyonalizmi prensiplerinin zaferi için uluslararası alanda onyıllardır yürütülegelen sınıf mücadelesinin yasal sonucudur.

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin ve Sovyet devletinin, uluslararası komünist ve işçi hareketinin tarihi ve dokümanları buna tanıklık etmektedir.

Danimarka Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteryatı ve Yürütme Komitesi üyesi İb Nördlund'un, ABD Komünist Partisi MK Politik Komitesi üyesi Ceyma Cekson'ın, Lübnan Komünist Partisi MK Politbüro üyesi Kerim Mrue'nin, Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi Sekreteri ve Merkez Yürütme Komitesi üyesi *Bhovani Sen*'in aşağıdaki konuşmaları da bu gerçeği kanıtlamaktadır.

İB NÖRDLUND: DEVRİMCİ STRATEJİ VE TAKTİK ÖRNEĞİ

– *SSCB'nin uluslararası durum üzerindeki etkisinin sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?*

– Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi sonucunda doğan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, elli yıl önce, uluslararası hayata aktif olarak katılmalı berî, dünyanın politik tablosu tanınmıyacak kadar değişti. Tanık olduğumuz değişimlerin özü ve başlıca sonucu, dünya kuvvetler oranının sosyalizm yararına temelli değişmesidir.

Emperyalist hükümetlerin, yaşadığımız yüzyılın başlıca politik gerçekliğini, yani işçi sınıfının devlet biçiminde oluşan iktidarının varlığını kabul etme yoluna girmelerinin ne kadar uzun sürdüğünü hatırlatmak yerinde olur. Örneğin, Birleşik Amerika Sovyetler Birliğini ancak 16 yıl sonra resmen tanıdı. Bu sonuca 1935 yılında varıldı. Oysa, daha 1932 yılında, Vashington yönetici çevrelerinin Stimson gibi seçkin bir temsilcisi şöyle diyordu: «Asla, hiçbir zaman! Yüzyıllar geçecek, fakat Birleşik Amerika Sovyetler Birliğini tanımayacaktır! «Bugün ise, Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı Moskova'yı ziyaret etmekte ve Sovyetler Birliğiyle bir dizi önemli anlaşma imzalamaktadır.

Geçmişin SSCB'ni tanıma problemi, zamanımızda artık Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin dış politika hedeflerini tanıma sorununa

karakterli karşılıklı yükümler temeline dayanan ilişkiler kurma olanağını elde etmiştir.

(RKP (b) X. Kongresinin dokümanlarından.)

1928. Proletarya devletin barışçı politika gütmesi, hiç de Sovyet iktidarının kapitalizmle uzlaştığını göstermez. Sovyet iktidarını milletlerarası proletaryanın gözünden düşürmek isteyen sosyal-demokratların ve onların Troçkist uşaklarının bu yoldaki iddiaları tamamen temelsizdir. Söz konusu politika proletarya diktatörlüğünün Leninci politikasıdır. Bu, kapitalizme karşı mücadelenin sadece başka – ve şimdiki koşullarda daha elverişli – biçimidir. Netekim, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Oktobr Devrimi zamanından beri ardıcıl olarak bu yoldan yürümektedir.

(Komintern'in VI. Kongresi dokümanlarından.)

1956. Sosyal düzenlerine bakılmaksızın, bütün devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları Leninci politikanın sapmaksızın uygulanması ... Barış ve halkların güvenliği davası uğrunda, devletler arasında itimat havasının yaratılması uğrunda aktif bir mücadele yürütülmesi ...

(SBKP'nin XX. Kongresi kararından.)

1966. Sovyetler Birliği uluslararası anlaşmazlık sorunlarının, harp yoluyla değil, görüşmeler yoluyla çözülmesi için, her zaman bütün memleketlerle normal ilişkiler kurmaktan ve sürdürmekten yana olmuştur ve gelecekte de bu tutumda olacaktır. Hemen şunu da kesinlikle belirtmeliyiz ki, ezenler ile ezilenler arasında, sömürgeciler ile sömürgecilik ezgisinin kurbanları arasındaki ilişkilerde barış içinde yanyana yaşama prensipi uygulanamaz.

(SBKP XXIII. Kongresi kararından.)

1969. Barışın savunulması, toplumsal düzenleri değişik devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları prensipini emperyalistlere kabul ettirme mücadelesine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu politika ne sosyal ve politik statükonun korunması, ne de politik mücadelenin zayıflatılması anlamına gelir. Bu politika, emperyalizme karşı ulusal çapta ve dünya çapında sınıf savaşının geliştirilmesine yardım etmektedir.

(Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı dokümanından.)

1971. Saldırıya kesinlikle karşıkoşuş. Sovyet politikasında, olgunlaşmış uluslararası problemlerin çözümünü öngören yapıcı çizgiyle, değişik toplumsal düzenli devletlerin barış içinde yaşamalarını öngören Leninci prensipin ardıcıl olarak savunulmasıyla değişmez biçimde bağdaştırılmıştır.

(SBKP'nin XXIV. Kongresi kararından.)

Yeryüzünde barışın güçlendirilmesi, her memlekette ve bütün dünyada barışsever demokratik güçlerin daha canlı eylem göstermelerine ve bu

eylemde birlik olmalarına da bağlıdır. Esasen, 1969 yılı Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı barışsever ve demokratik güçleri bu hedefe yönelmeye çağırmıştır. Emperyalist harp ve gerginlik politikasına karşı mücadelede birlik olma fikri, Avrupa kamuoyunun Brüksel'deki Haziran forumunda parlak ifadesini bulmuştur. Aynı fikir, Fransa'da komünistler ve sosyalistler tarafından hazırlanan, radikaller tarafından da desteklenen ortak programda da geliştirilmiştir.

Bugün uluslararası gerginliğin hafifletilmesi politikasının başarıları için her zamankinden çok daha elverişli perspektifler açılıyor. Geçmişte milletlerarası hayatı, bir kısım emperyalist grupların diğerlerine karşı durum almaları belirliyordu. Bu da harp politikasının harp politikasıyla çarpışması demek oluyordu. Bu yüzden de kolayca askeri çatışmalar başgösteriyordu. Ama günümüzde, emperyalizmin harp politikası, giderek artan bir kesinlikle, sosyalist ve her şeyden önce Sovyet barış politikasıyla göğsleniyor. Bu karşıkoşuş, emperyalizmin tehlikelerle dolu milletlerarası eylemleri yolunda yeni yeni engeller yaratıyor. Avrupanın artık hemen hemen üç onyıldan beri — bu arada eskiden olsaydı harbe yol açabileceği söz götürmez bazı «epizotlar» eksik olmasa da — barış koşulları içinde yaşayabilmiş olmasının nedeni daha çok bununla açıklanabilir.

Barış, halklarının sahip oldukları bir şey değildir; barışın elde edilmesi gerekmektedir. Onu elde etme mücadelesinde bir günü kaçırmak bile, çok sevdiğin şeyi teslim etmek demek olur ... Norveç yazarı Nurdal Grig'in bu sözleri, bugün yeryüzünde bütün demokratik ve ilerici şiarı olarak ilân edilebilir.

CEYMS CEKSON: MÜCADELEDE YENİ STİL

— *Milletlerarası işlerde yakın geçmişteki değişimleri, bu arada Sovyet-Amerikan anlaşmalarını, ABD Komünist Partisinin yürüttüğü politik mücadelenin ödevleri açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?*

— Sovyet-Amerikan «tepe» görüşmelerinin sonuçları, bizi mücadelemizde yeni atılımlar için esinlenmekte, yeni perspektifler açmakta, bize yeni başarılar ve zaferler kazanacağımızın güvenini vermektedir. Bu görüşmelerin sonuçlarının bize bir tek söylediği vardır: «İleri!»

Bazı politik yorumcular, Moskova görüşmelerini değerlendirirken, bunun anti-emperyalist anlam ve önemini — belki kötü niyetle değil —, fakat ısrarla küçümsüyorlar. İşin bu yanının küçümsenmesi, Sovyet-Amerikan anlaşmalarının dünya devrimci sürecinde bundan sonraki gelişmeyle en dolaysız biçimde ilişkili olduğunu inkâr etmek demektir. Fakat bizim için en önemlisi, evvelâ bu görüşmelerin yapılabilmiş ve olumlu sonuçlar vermiş olmasıdır. Bizce bu olumlu sonuçlar, aynı zamanda, dünya devrimci sürecindeki yüksek gelişmenin (her şeyden önce, bu sürecin esas organik parçası olan Sovyetler Birliğinin başarılarının) sonucudur ve barış, demok-

rasi, ulusal kurtuluş uğrındaki anti-emperyalist savaşın bundan sonraki gelişmesi için, dünya işçi sınıfının devrimsel ileri hareketi için yeni bir teşvik atılımıdır.

Sözünü ettiğimiz yorumcular, Moskova'da kabul edilen dokümanların anlamını, bunlarda sanki emperyalist devletlerin çıkarlarına çatmak veya ket vurmak diye bir şey yokmuş ve tam tersine, kendilerine göre, bu dokümanlar emperyalist devletlerin sürekli çıkarlarını bir hayli güvence altına alıyormuş gibi yorumlamak için pek işgüzarca bir çaba gösteriyorlar.

Fakat gerçek odur ki, Sovyetler Birliği ve Birleşik Amerika yöneticilerinin hazırlayıp bağladıkları çok önemli anlaşmalar, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist devletler topluluğunun gücünün Amerikan emperyalizmi tarafından devletler hukukuna göre tanınması, bu topluluğa dünya kamuoyu geniş çevrelerinin, özellikle emekçilerin ve ezilen yığınların destek olduklarının itirafı anlamındadır.

TARİH DİYOR KI

...Barış Politikası, başarısı için gerekli bütün tedbirler alınarak devam ettirilmelidir.

V. İ. LENİN

1922. Cenova'da Sovyet Rusya ve müttefikleri bir genel silâhsızlanma teklifinde bulundular. Bu teklif reddedildikten sonra da, proletarya hükümeti, silâhsızlananlar çevresini tedricen genişletmeyi amaçlayarak, hiç olmazsa Sovyet Rusya ile sınırdaş devletleri kapsayan belirli bir çevrede silâhsızlanma politikası gütmeye çalışıyordu. Fakat bu girişim de, Rusya'nın komşularının, ordularında fiili bir azaltmaya yanaşmamaları yüzünden akamete uğradı.

(Rusya Sovyetleri X. Kongresi'nin bütün dünya halklarına Hitabı'ndan.)

1928. SSCB Merkez Yürütme Komitesi ... kendi Prezidyuna ve SSCB Halk Komiserleri Sovyeti'ne, tam silâhsızlanma programında, bu alanda kısmı ve geçici de olsa, bazı olumlu sonuçlara götürebilecek en küçük olanaklar da kollanarak, bundan böyle de sebatle hareket edilmesini teklif eder.

(Cenevre Silâhsızlanma Konferansı Hazırlık Komisyonu'na katılan Sovyet heyeti başkanının raporu hakkında SSCB MYK kararnamesinden.)

1946. *Bütün devletlerin silâhlanmayı azaltmaları için.*

1. Milletlerarası barışı güçlendirme adına ve Birleşmiş Milletler Teşkilâtı amaçları ve prensipleri gereğince, Genel Kurul, bütün devletlerce silâhlanmanın azaltılması gerekliliğini kabul eder.

2. Silâhlanmayı azaltma kararının gerçekleştirilmesi, askerî maksatlarla atom enerjisi üretim ve kullanımını yasaklamayı da birinci önemde bir ödev olarak kapsamalıdır.

(Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Birinci Komitesi'ne Sovyet heyetinin sunduğu tekliflerden.)

1959. Meydana gelen milletlerarası durumu ve silâhsızlanma konusunda bundan önceki görüşmeler deneyini dikkatle değerlendiren Sovyetler Birliği hükümeti, günümüzün başlıca milletlerarası problemini, yani silâhsızlanma problemini pratik olarak çözmenin en emin yolunun, bütün devletlerin tamamen silâhsızlanması yolu olabileceği kanısına varmaktadır.

(Sovyet hükümetinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun XIV. dönem toplantısına sunduğu deklârasyondan.)

1972. SSCB ile ABD arasında, roketsavar sistemlerinin sınırlandırılması konusunda imzalanan antlaşma ve stratejik taaruz silâhlarını sınırlama alanında alınacak bazı tedbirlerle ilgili geçici anlaşma, bir nükleer harp tehlikesinin azaltılmasına ve silâhlanma yarışının frenlenmesine yardım eden ve genel silâhsızlanma yolunda perspektifler açan son derece önemli bir tedbirdir.

(SBKP MK'nin, SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumunun ve SSCB Bakanlar Kurulunun, «Sovyet-Amerikan görüşmelerinin sonuçları» hakkındaki deklârasyonundan.)

Moskova görüşmelerinde çalışma oturumları, en yüksek düzeydeki karşılıklılaşmalar, olağanüstü partnörler arasında hiç de sınıf mücadelesinden kopuk ve çay içerken yapılanlara benzer barışçıl konuşmalarla geçmedi. Tam tersine, bu, dünya devrimci süreciyle en dolaysız ve organik bir bağlantı halindeki SBKP Merkez Komitesinin ve MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev'in yönetiminde yapılan hayati önemde diplomatik ve politik bir çarpışmaydı.

Dünya emperyalizminin baş lideri Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı, belirli gerilemeler yapmak ve dünyada meydana gelen yeni reel durumu gözönüne alarak, emperyalizm ile sosyalizm arasındaki kuvvetler dengesinde bazı değişiklikleri hukuki dayanaklarıyla birlikte saptayan anlaşmalar imzalamak zorunda bırakıldı. Bu anlaşmalar, insanlığın, bir nükleer felâket tehlikesinin giderilmesini içten arzuluyan bütün ülkelerin, halkların ve sınıfların çıkarlarına uygun bir doğrultuda ve halklar arasında sağduyu ve gerçekçilik temeline dayanan ekonomik, politik ve kültürel ilişkiler kurulması yönünde atılmış tarihsel – sembolik ve eylemsel – bir ileri adımdır.

En yüksek düzeyde yapılan görüşmeler hakkındaki bildiri ve Moskova'da imzalanan diğer belgeler, başka ülkeleri ilgilendiren, «soğuk harp» ve saldırı politikası mevzilerinde donmuş olan ve yoluna konulması için ABD'nin parmağını bile kıpırdatmak istemediği bir dizi somut problemin çözümüne nasıl yanaşılması gerektiğine dair parlak bir örnek olabilir. Metni altına, SBKP Genel Sekreterinin yanı sıra ABD Cumhurbaşkanı'nın

da imza koyduğu anlaşmanın mantığı, Amerikan hükümetinden, Küba'nın tamamen tanınmasını, bu egemen sosyalist ülkenin topraklarındaki Guantanamo askeri deniz üssünün kaldırılmasını, Alman Demokratik Cumhuriyetinin, Moğolistan Halk Cumhuriyetinin, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin tanınmasını istemektedir. Sovyet-Amerikan anlaşmaları, nihayet, Amerikan saldırganlarının askeri birliklerinin Çin-Hindi'nden çekilmeleri uğrunda yürütülen mücadelenin başarıyla sonuçlanmasına yardım etmelidir.

Görüşmelerden sonra yayınlanan tarihsel bildiriyle bütün dünyanın gözleri önüne serilen hayati önemdeki sorunların çözümü yolunda bundan böyle daha büyük başarılar elde etmenin anahtarı, Moskova görüşmeleri için gerekli koşulları yaratan mücadelenin devam ettirilmesindedir. Bu hususta çözümleyici rolü, işçi sınıfının, kendisini bir tek mil devletler topluluğunda hegemon sınıf haline getiren ve kapitalist dünyasının çeşitli memleketlerinde yeni hücumlara geçmesine elverişli çıkış mevzilerini güvence altına alan başarıları oynamaktadır.

Sovyet-Amerikan «tepe» görüşmelerinin başarısı, dünya işçi sınıfının kuvvet kalesi olan sosyalist ülkeleri güçlendirmektedir. Bu başarı, işçi sınıfının, ezilen ulusların, militarizme ve gericiliğe karşı, barış, demokrasi, sosyal ilerleme ve sosyalizm için yürüttükleri mücadelenin güçlendirilmesi ve genişletilmesi yolunda yeni olanaklar doğmasına yardım etmektedir. Moskova görüşmelerinin sonuçları, anti-komünizm ve anti-sovyetizm ideolojilerinin tuttukları mevzilere karşı ileri harekâtın geliştirilmesine elverişli koşullar yaratmaktadır.

TARİH DIYOR KI

... Biz en çok barışın korunmasına değer veriyoruz ...

V. İ. LENİN

1933. Barışın sağlanması yalnız bizim çabalarımıza bağlı değildir; bu, diğer devletlerin de işbirliğini, destek ve yardımını ister ... Biz, barışın güçlendirilmesini amaçlayan uluslararası işbirliğinin örgütlenmesinden hiçbir zaman geri durmamışızdır ve durmamaktayız.

(SSCB MYK IV. toplantı dönemi dokümanlarından.)

1938. Bütün devletler barışın elbirliğiyle kurtarılması yolunda ikircimsiz ve kesin bir tutum aldıkları takdirde, bugün bunun henüz vakti geçmiş değildir, fakat yarın artık geç olabilir.

(Avusturya'nın Hitler Almanya'sı tarafından ilhakına ilişkin olarak, SSCB hükümetinin yayınladığı deklârasyondan.)

1954. *Avrupa'da kolektif güvenlik konusunda genel antlaşma.*

(Sovyet heyetinin ileri sürdüğü tasarı.)

Antlaşmaya, toplumsal düzenlerine bakılmaksızın, antlaşmada öngörülen amaçları ve yükümleri kabul eden bütün Avrupa devletleri katılabilirler.

... Antlaşmaya katılan devletler, birbirlerine karşı her türlü saldırıdan, aynı zamanda milletlerarası ilişkilerinde kuvvet tehdidinden veya kuvvete başvurmaktan kaçınır ve milletlerarası barışı ve Avrupa güvenliğini tehlikeye düşürmemek için, aralarında çıkabilecek bütün anlaşmazlıkları BMT Tüzüğü gereğince barışçı görüşmelerle çözerler.

(Dört büyük devlet dışişleri bakanlarının Berlin danışma toplantısı dokümanlarından.)

1967. Biz komünistler, başka başka ulusal koşullar altında eylem göstermekte olsak da, bir kollektif güvenlik sistemi kurulması için, devletler arasında, her türlü saldırı olanağının yolunu kesecek ve Avrupa'da ve bütün dünyada sağlam bir barışı garantiliyecek ilişkiler kurulması için çabamızı esirgiyecek değiliz.

... Avrupa memleketleri komünistleri, kendi kıtalarında saldırı ve harp kuvvetlerine karşı barışı ve güvenliğini savunmakla, aynı zamanda demokrasinin, sosyal ilerlemenin ve ulusal kurtuluşun çıkarlarına, bütün dünya halklarının çıkarlarına hizmet etmiş olduklarına inanmaktadırlar.

(Karlovi-Vari Konferansına katılan Avrupa komünist ve işçi partilerinin deklârasyonundan.)

1972. Politik Danışma Komitesi'nin toplantısına katılan devletler, Avrupa ülkeleri arasındaki ilişkilerde, aşağıda sayılan temel güvenlik prensiplerinin bütün ilgililerce kabulünden ve kıtanın politik hayatında pratik olarak uygulanmasından yana olduklarını beyan ederler:

Sınırların dokunulmazlığı ...

Kuvvete başvurulmaması ...

Barış içinde yanyana yaşama ...

Barış yararına iyi komşuluk ilişkileri ve işbirliği ...

Devletler arasında karşılıklı faydaya dayanan ilişkiler kurulması ...

Silâhsızlanma ...

Birleşmiş Milletler Teşkilâtının desteklenmesi ...

(Varşova Antlaşması üyesi devletlerin Prag'ta yaptıkları Politik Danışma Komitesi toplantısının kabul ettiği «Avrupa'da barış, güvenlik ve işbirliği deklârasyonu»ndan.)

TARİH DİYOR KI

Bizim sovyet sosyalist cumhuriyetimiz, milletlerarası sosyalizmin meşalesi olarak ve bütün emekçi yığınları önünde örnek olarak sapasağlam yükselecektir.

V. İ. LENİN

1919. Bütün ülkeler işçilerine:

... Rus devriminin, bütün ülkeler işçilerine militarist hükümetlerin politikasına ve zulmüne karşı yürüttükleri mücadelede gösterdiği sürekli yardımlar, ... bütün memleketler işçi sınıfı tarafından heyecan ve takdirle karşılanmalıdır.

(Komintern'in I. Kongresi dokümanlarından.)

1935. Sosyalizmin üstün gelmesiyle, SSCB, dünya politikasına etki yapabilen büyük bir devletsel-politik, ekonomik ve kültürel güç haline gelmiş; bütün halklar, memleketler ve hattâ mülterarası barışın korunmasında yarar gören devletler için çekici ve toplayıcı bir merkez, harp tehditlerine karşı bütün memleketler emekçilerinin dayanağı, bütün yeryüzü emekçilerini dünya, gericiliğine karşı toplayıp birleştirmenin güçlü aracı olmuştur.

(Komintern'in VII. Kongresinde alınan karardan.)

1960. Zamanımızın başlıca ayırdedici çizgisi, dünya sosyalist sisteminin insanlık toplumu gelişmesinin çözümleyici etkeni haline gelmiş olmasıdır.

(Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Danışma Toplantısı Bildiri'sinden.)

1969. Dünya sosyalist sistemi anti-emperyalist savaşın çözümleyici gücüdür. Kurtuluş uğrunda yürütülen her mücadele bu sistemin ve öncelikle Sovyetler Birliğinin paha biçilmez destek ve yardımlarını görmektedir.

(Komünist ve İşçi Partilerinin Moskova Danışma Toplantısının dokümanından.)

Sovyet-Amerikan «tepe» görüşmelerinin, SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümünün kutlandığı yıl içinde yapılmış olmasının sembolik bir anlamı vardır. Emperyalizmi gerilemek zorunda bırakan etken, şüphesiz ki, her şeyden önce Sovyetler Birliğinin giderek artan gücüdür; işçi sınıfı egemenliğinin, yüzden fazla ulusu ve halk grupunu kudretli sosyalist toplumu halinde bir arada barındıran bu kalesidir. SSCB halklarının Lenin'in muzaffer bayrağı altındaki ulaşimleri, Marksizm-Leninizmin yaşamsal gücünün en inandırıcı kanıtıdır. Bu devrimci öğreti, sosyalist devrime yönelenlerin hepsinin yoluna ışık tutmaktadır. İnsanlık ancak komünizme götüren bu yolda yürüyerek, harplerden, sömürden, ırkçılıktan, ulusal ezgiden kurtulabilecek ve uluslararası kardeşlik devrine girecektir.

KERİM MURE: ULUSAL KURTULUŞ GÜÇLERİ İÇİN EN SAĞLAM DESTEK

– Son elli yıl içinde Yakın-Doğu'da büyük değişiklikler oldu. Bunda Sovyetler Birliğinin dış politikası ne gibi bir rol oynamıştır?

– Bu değişiklikler ciddiye büyüktür. SSCB'nin kurulması üzerinden geçen 50 yıl içinde bütün dünyada olduğu gibi, Yakın-Doğu'da da birçok deði-

şiklik oldu. Her haktan yoksun eski protektoraların ve manda altındaki toprakların yerinde, politik bağımsızlığını elde etmiş Arap devletleri doğdu. Birçok Arap memleketinde halkların iradesiyle kurulan ve Doğu Arap dünyasının bütün hayatındaki devrimsel dönüşümde büyük bir rol oynayabilecek kabiliyette ilerici rejimler meydana geldi.

Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketinin başarıları, Sovyetler Birliğinin aktif dış politika eyleminden ayrılamaz. Sovyetler Birliğinin kesin anti-kolonyal politikası, Lübnan ve Suriye'nin bağımsızlıklarının Fransa tarafından tanınması, bu ülkelerden Fransız ve İngiliz askeri birliklerinin çıkarılmasına yardım etti. Sovyetler Birliği, 1958'de, Amerikan müdahalecilerini Lübnan topraklarından çıkmak zorunda bıraktı. Arap halkları Sovyetler Birliğinin, proletarya enternasyonalizmi prensiplerine daima bağlı kaldığına ve emperyalizmin bütün saldırgan hareketlerine her zaman kesinlikle karşıkoştuğuna kendi tecrübeleriyle inandılar. 1956 yılında emperyalizmin Mısır'a karşı giriştiği silâhlı saldırıyı akamete uğratan Sovyetler Birliği, Arap ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesi ve güçlenmesi için çok değerli yardımlarda bulundu. Siyonist saldırısına karşı da halklarımızın bugününü ve yarınını Sovyetler Birliği savundu ve 1967'de siyonist saldırganları duraklamak ve ateşi kesmek zorunda bıraktı.

Eğer Sovyetler Birliğinin karşılık gözetmez yardımı olmasaydı, Arap ülkelerinin geri kalmışlığının son vermek üzere, Assuan gibi bir muazzam baraj, Efrat su tesisleri, yüzlerce fabrika ve işletme kurulamazdı. Eğer Sovyetler Birliğinin büyük ve etraflı askeri yardımları olmasaydı, 1967'de yenilgiye uğramış olan Arap orduları savaş kabiliyetlerini tekrar kazanıp yükseltemez ve halklarımızın kazanımlarını savunmak üzere savaş mevzilerine giremezdi. Ve yine Sovyetler Birliğinin politik desteği olmasaydı, Sovyet-Arap dostluğu güçlenmeseydi, Irak ve Suriye, petrol tekellerinin tuttukları mevzilere dokunamazlardı.

– *Hepsinin de emperyalizme mensup olduklarını iddia edemiyecğimiz bazı propaganda organları, SSCB'nin izlediği barış içinde yanyana yaşama politikası ile, bu devletin halkların kurtuluş savaşlarını destekleme tutumu arasında bir çelişki olduğunu iddia ediyorlar. Ve bu «çelişki» İsrail saldırısı sonuçlarının giderilmesine güya engel oluyormuş. Bu iddialara ne dersiniz?*

– Evet, böyle iddialar ne yazık ki eksik olmuyor. Sovyetler Birliğinin güya Arapların İsrail'le «ne barış, ne de harp» durumunda bulunmaları için çaba harcadığı iddiaları var. Bu gibi anti-sovyetik uydurmalar yalnız doğrudan doğruya emperyalizm ajanları olanlardan gelmiyor. Arap ulusal kurtuluş hareketi içinde de, emperyalist propagandanın düdüğünü öttüren unsurlar eksik değildir. Yurtseverlik şiarlarını dillerinden düşürmeyen bu gibi unsurlar, Arap-İsrail anlaşmazlığına, SSCB'den uzaklaşarak ve ABD'ye yaklaşmak suretiyle çözüm çaresi aranmasını öneriyorlar. Bu kim-

seler, Sovyetler Birliği ile dostluktan vazgeçilmesi ve emperyalistlere tavizler verilmesi, «Yakın-Doğuda Sovyet varlığının» tamamiyle sınırlanması, Filistin direniş hareketine son verilmesi, Arap dünyasında komünist partilerinin öncülük ettikleri ilerici güçlerin ezilmesi gerektiğini söylemekten çekinmiyorlar.

Bu kötücül düşünce ve plânlar, bizce, Arap kurtuluş hareketinde sağcı grupların canlanmış olmalarından ileri geliyor. Bu canlanmayı da, kurtuluş hareketinin bazı maraz ve yetersizliklerinin temelli karakteri ve hareketi meydana getiren sosyal gruplar arasındaki şiddetli mücadele, aynı zamanda İsrail'in girdiği topraklarda işgalin devam etmesi yüzünden artan ekonomik, politik, sosyal ve askersel karakterli zorluklar beslemektedir.

Sözkonusu kötücül düşünce ve plânlar, geniş Arap kamuoyu çevrelerinin, en basta komünistlerin öncülük ettikleri ilerici güçlerin kesin direnişleriyle karşılaşmaktadır. Hayat, bu güçleri, hareketin daha sonraki başarısını sağlamanın ve aynı zamanda İsrail saldırısının sonuçlarını gidermenin ancak SSCB'ne, dünya sosyalist sistemine dayanmakla garanti edilebileceği kanısına varırmıştır. Bu güçler, Sovyetler Birliğinin barış içinde yanyana yaşama politikası ile, halkların kurtuluş hareketlerine gösterdiği destek ve yardım arasında hiçbir «çelişki» olmadığına ve olamayacağına inanmaktadır.

TARİH DİYOR KI

Biz Moğollara, İranlılara, Hintlilere, Mısırlara yaklaşmak için elimizden gelen çabayı esirgemiyeceğiz.

V. İ. LENİN

1917. Doğunun müslümanları, İranlıları ve Türkleri, Arapları ve Hindu-ları, Avrupanın gözü doymaz canavarlarının yüzyıllar yılı kelleleri ve mülk-leriyle, hürriyetleri ve yurtları ile ticaret yaptıkları mazlumlar, memleket-lerini harbe giren talancıların paylaşmak istedikleri bütün mazlumlar ... Sizler kendiniz memleketlerinizin efendisi olmalısınız ... Sizin buna hakkı-nız vardır, çünkü kaderiniz kendi ellerinizdedir ... Biz dünyanın ezilen halklarının kurtuluşu bayraklarını taşıyoruz.

(Halk Komiserleri Sovyetinin «Rusyanın ve Doğunun bütün müslüman-larına ve emekçilerine seslenişi»nden.)

1923. ... Oktobr Devrimi ulusal ezgi zincirlerini bir vuruşta kırdı, halk-lar arasında eski ilişkilere son verdi, eski ulusal düşmanlıkların kökünü kazıdı, halklar arasında işbirliği ortamını temizledi ve yalnız Rusya'da değil, Avrupa'da ve Asya'da da, Rus proletaryasına, başka uluslardan olan kardeşlerinin güvenini kazandırdı.

(RKP (b) XII. Kongresinin kararından.)

1960. Büyük Oktober Devrimi Doğu'yu uyandırdı, sömürge halklarını dünya devrimci hareketinin genel seline çekti ... Dünya sosyalizminin güçleri, sömürge ve bağımlı memleketler halklarının emperyalizmin ezgisinden kurtulmak için yürüttükleri savaşa çözümleyici bir yardımda bulunuyorlardı.

(Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Danışma Toplantısı Bildiri'sinden.)

1961. Emperyalizm ve sömürgecilik boyunduruğundan kurtulmak için, bağımsızlıklarını güçlendirmek için savaşan halklar her bakımdan desteklenmelidir.

(SBKP'nin XXII. Kongresi kararından.)

1966. SBKP, kahraman Viyetnam halkının haklı kurtuluş savaşını tamamiyle destekliyor, destekleyecektir ve ona politik, maddi ve manevi yardımlarda bulunacaktır. ABD'nin Viyetnam'daki saldırısına son verilmesi, Amerikan askeri birliklerinin Güney Viyetnam'dan çekilmesi, Viyetnam halkına kendi iç sorunlarını kendi başına çözme olanağı verilmesi istekleri SBKP'nin ve bütün Sovyet halkının kesin ve ardıcıl tutumunu yansıtır.

(SBKP XXIII. Kongresi kararından.)

1971. SBKP, ulusal ve sosyal kurtuluşları için savaşan halklarla dayanışmayı öngören Leninci prensipe daima sadıktır. Yeryüzünde hâlâ mevcut sömürgecilik rejimlerine karşı savaşmakta olanlar, evvelce olduğu gibi, bugün de, memleketimizin tam desteğine güvenebilirler. Kongremiz, sosyalist yönelimli ülkelerle işbirliğinin genişletilmesine özel bir önem vermektedir.

(SBKP XXIV. Kongresi kararından.)

TARİH DİYOR KI

Devrimci proletaryanın uluslararası dayanışması bir gerçektir.

V. İ. LENİN

1920. Dünyanın politik durumu şimdi proletarya diktatörlüğünü günün konusu haline getirmiştir ve bugün dünya politikasının bütün olayları kaçınılmaz olarak merkezzel bir nokta etrafında toplanmaktadır. Bu noktada, dünya burjuvazisinin, bir yandan bütün memleketler bilinçli işçilerinin Sovyetlerden yana hareketlerini, bir yandan da kendileri için devrimci proletarya ile, Sovyet egemenliğinin dünya emperyalizmi üzerinde sağladığı zaferle ittifaktan başka kurtuluş çaresi olmadığı kanısına öz tecrübeleriyle varmış olan bütün sömürgelerin ve ezilen halkların ulusal kurtuluş hareketlerini herhalde etrafında toplaması gereken Sovyet Rusya Cumhuriyetine karşı yürüttüğü mücadeledir.

(Komintern'in II. Kongresi dokümanlarından.)

1935. ... SSCB'ni sağlamlaştırma ve gücünü artırma, mücadelenin her

alanında ve her kesiminde onun üstün gelmesini sağlamadaki çıkarlar, bütün dünya emekçilerinin sömürücülere karşı yürüttükleri mücadeleyle ilgili çıkarlarına tamamiyle ve tıpatıp uygun düşmekte, emperyalizme karşı savaşmakta olan sömürgelerin ve ezilen halkların çıkarlarına uymakta, dünya proletarya devriminin üstün gelmesini, bütün dünyada sosyalizmin zaferini şartlamakta ve kolaylaştırmaktadır.

(Komintern'in VII. Kongresi kararından.)

1941. Sovyet halkının Anayurt Harbini bütün dünya halkları destekliyorlar. Hitler sürülerinin Sovyetler Birliğine haydutça saldırısı haberi bütün ülkeler halklarını galeyana getirdi ... İşçi ve sendikal emekçi örgütleri, politik partiler, tanınmış toplum adamları, en ünlü yazarlar, bilginler, gazeteciler, sanat adamları Sovyetler Birliğini destekleme yönünde geniş bir harekete girişmişlerdir ...

(«Komünist Enternasyonalı» dergisinden.)

1960. Sovyetler Birliği tarihte ilk olarak bütün insanlık için komünizm yolunu açtı. O bütün dünya halklarının barış, demokratik hürriyetler ve ulusal bağımsızlık uğrunda mücadelelerinde en parlak örneği ve en sağlam desteğidir ...

(Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Danışma Toplantısı Bildiri'sinden.)

1969. Sosyalist dünyanın ortaya çıkması, dünya politik alanında verilen sınıf savaşlarının organik bir parçasıdır ... Sosyalizmi savunmak komünistlerin enternasyonal ödevidir.

(Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı dokümanından.)

– Size göre, Arap memleketlerinin içinde ve aralarında birliğin güçlendirilmesini sağlamanın koşulları nelerdir ve bu yolda ne gibi engeller vardır?

– Biz, Arap komünistleri, bu soruna sınıf açısından yanaşıyoruz ve önce şu sorunu cevaplandırmaya çalışıyoruz: Emperyalizme karşı ve memleketlerinin sosyal ilerlemesi için yürütülen mücadelede birliğin güçlenmesi bundan sonraki sosyalizm kuruluşuna da yardım etmekte midir? Bugün her ayrı Arap ülkesinde, aynı zamanda bütün Arap dünyası ölçüsünde, ilerici ulusal güçlerin birliği problemi bütün kesinliğiyle ortaya konmaktadır, çünkü Arap dünyasının emperyalist-siyonist baskısına karşı direnmesi, bir yandan da çok önemli ekonomik ve sosyal sorunların halkların yararına çözülmesi gerekmektedir.

1972 Ocak ayında Beyrut'ta Lübnan Komünist Partisinin III. Kongresi toplandı. Bu kongre, aynı zamanda, tarihin, yalnız Lübnan ölçüsünde değil, tüm Arap dünyası ölçüsünde, ilk ilerici ve yurtsever güçler temsilcileri forumu oldu. Bizim inisiyatifimizle ve aralarında Arap ülkeleri komünist par-

tileri, Mısır Arap Sosyalist Birliği, Suriye ve Irak Arap Sosyalist Uyanış (Baas) Partileri, Filistin Kurtuluş Örgütü, Lübnan İlerici Sosyalist Partisi de olmak üzere 24 parti ve ulusal, ilerici örgüt tarafından imzalanan bir tarihsel doküman yayımlandı. Söz konusu doküman, bütün bu güçleri, birlik ve işbirliği sorunlarını görüşmek üzere bir konferansa çağırıyordu.

Partimizin programında belirtildiği üzere, yığınların birlik olmaya can atmaları, Arap dünyasındaki objektif gelişmenin onun ayrı kesimleri arasındaki bağlantıların bir sonucudur. İlerici rejimlerin varoluşu, bu rejimler içinde anti-kapitalist eğilimlerin güçlenmesi ve birlik amacının gerçekleştirilmesi için en uyumlu temeli meydana getirmektedir. SSCB, ilerici Arap rejimlerine etraflı yardımlarda bulunarak, Arap Doğusunda anti-emperyalist güçlerin daha kenetli bir topluluğa ulaşmalarına yardım etmektedir.

BHOVANI SEN (1): BARIŞ VE GÜVENLİK ADINA

– *Sizin düşüncenize göre, SSCB'nin Asya uluslararası durumuna dış politikada etki yapmasının ana çizgileri ve yolları nelerdir?*

– SSCB'nin kurulması üzerinden geçen son 50 yıl içinde Asyada oluşan köklü değişimler, tarihin ilk sosyalist devletinin ortaya koyduğu devrimsel örneğin uluslararası etkisiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Ekim Devrimi ile eylemde gerçekleştirilen ulusların ve halkların eşitliği fikirleri ve SSCB'ndeki ulusal-devletsel kuruluş uygulaması, kıtamızın sömürgecilik ve emperyalizm boyunduruğuna karşı savaşılan devrimcilerini esinliyordu ve esinlenmektedir.

Sorunun çok önemli bir başka yanı da, Sovyetler Birliğinin ve SBKP'nin ulusal kurtuluş hareketine yaptıkları yardımdır. Viyetnamda yurtsever güçlerin zaferleri, dünyanın bu bölgesinde ABD askerî-politik stratejisinin iflâsı, SSCB ve SBKP'nin ardıcıl enternasyonalist politikasının, onların kahraman Çin-Hindi halklarıyla dayanışmalarının, Amerikan saldırısına karşı verilen savaşlardaki maddi ve manevi yardımlarının dolaysız sonucudur.

Asya halklarının ulusal haklarının yerleşip sağlamlaşmasının, uluslararası hayatta SSCB'nin politik itibar ve otoritesinin güçlenmesiyle, bu devletin Asya ülkeleriyle dostluk ilişkilerinin gelişmesiyle yakından bağlı olduğunu Bangladeş Halk Cumhuriyetinin kuruluşu ile ilgili olaylar da göstermiş bulunuyor. Geçen yıl Sovyetler Birliği ile Hindistan arasında imzalanan antlaşmanın da bu açıdan bakılarak değerlendirilmesi gerekir.

SBKP XXIV. Kongresi tarafından ileri sürülen barış programını gerçekleştirmenin, Asya'nın politik kaderi bakımından da olağanüstü bir önemi vardır. Biz, Sovyetler Birliğinin bütün barışçı girişimlerinin, bunların «coğrafi» yönelimi ne olursa olsun, Asya'da uluslararası durumu sıhate kavuşturma bakımından büyük bir önem taşıdığını gayet iyi bilmekteyiz. Av-

(1) Bhovani Sen yoldaş 8 Temmuzda ansızın hayata gözlerini kapadı. Yayımlanan bu mülakat, onun son politik aksiyonlarından biridir.

rupa'da uluslararası gerginliği azaltma yolunda atılan önemli adımları, Mayıs ayında Moskova'yı ziyaret eden Amerika Cumhurbaşkanı Nikson'la yapılan görüşmeleri, silâhlanma yarışını sınırlandırma konusunda imzalanan Sovyet-Amerikan antlaşmalarını biz hep bu açıdan bakarak değerlendiriyoruz.

Sovyetler Birliği tarafından daha 1930 yıllarında ileri sürülen dış politika formülünün, yani barışın bölünmezliği tezinin doğruluk ve adaletini bizler de bütün bilincimizle kavırıyoruz. Ve bu tez gereğince, Asya barışının da yararına olduğunu gözönünde tutarak, Avrupa'da uluslararası ilişkilerin normalleşmesinde başarı sağlanmasına yardım etmeye çalışıyoruz. Netekim, partimizin, dış politika alanında ileri sürdüğü bir istekle, yani Hindistan ile ADC arasında elçilik düzeyinde diplomatik ilişkiler kurulmasında ısrar etmesi de daha ziyade bununla açıklanabilir.

Biz, Sovyetlerin kıtamızı doğrudan doğruya ilgilendiren girişimini, yani L. İ. Brejnev yoldaş tarafından daha 1969 yılında ileri sürülen bir Asya kolektif güvenlik sistemi yaratılması fikrini de doğal olarak hararetle destekliyoruz. Bu fikir, son zamanlarda, Asya ülkelerinin toplumsal ve politik çevrelerinde giderek artan bir ilgiyle karşılanmaktadır.

SSCB'nin dış politikasını gözden düşürme çabaları içindeki burjuva basını, şimdi Sovyetler Birliğinin Asyadaki nüfuz ve itibarının «tehlikeli biçimde arttığı» iddialarını piyasaya sürmüş bulunuyor. Gerçekten de, Asya'da Sovyetler Birliğinin itibarı bugün her zamankinden daha büyüktür. Fakat bu eğer bir tehlike doğuruyorsa, böylesi tehlike ancak emperyalizmin, yeni-sömürgeciliğin ve diğer milletlerarası gericilik kuvvetlerinin mevzileri için sözkonusudur.

– *Asya'da kolektif güvenlik fikrinin pratik olarak gerçekleştirilmesi koşulları ne derece olgunlaşmıştır? Bu yönde neler yapılması gereklidir?*

– Asya için kolektif güvenlik sistemi, her şeyden önce, Viyetnam'da ve diğer Çin-Hindi ülkelerindeki harp ocağının söndürülmesini gerektirir. Bu sistem kapalı askeri gruplaşmalara da son vermelidir. Nihayet, böyle bir sistemin kurulması, bazı Asya ülkeleri arasında, özellikle Pakistan ile Hindistan arasındaki gergin ilişkilerin yerini, işbirliği, tam hak eşitliği ve karşılıklı fayda temeline dayanan ilişkilerin almasını zorunlu kılmaktadır. Belki sorun sadece bununla da bitmez, fakat ne de olsa, bunlar, bir Asya güvenlik sistemi yaratmanın üç önemli koşuludur.

Amerikan emperyalizminin Viyetnam'daki saldırısına son verilmesini sağlama yolundaki uluslararası çabalar, her şeyden önce Sovyetler Birliğinin kahraman Viyetnam halkına yaptığı etraflı yardımlar, Asya'da kolektif güvenlik probleminin çözümüne reel olarak yardım eden olağanüstü önemli bir etkidir. Çin-Hindi sorununun, yurtsever güçlerin ileri sürdükleri âdil istekleri yerine getirme temeli üzerinde barışçı yoldan çözümünün, kıtamız ülkeleri ve halklarının güvenliği bakımından çok büyük bir önemi vardır.

SEATO Paktına dahil Asya ülkelerinde, nüfuzlu politik çevrelerin bu

paktan artık belirli biçimde soğumuş olmaları elverişli bir gelişme sayılabilir. Kapalı gruplaşmaların yerine şu veya bu biçim kolektif güvenlik sistemleri yaratılmasıyla ilgili sorunlar, Malayziya, Tayland ve Filipinler’de hararetli tartışmalara yol açtı. Bu hususta, Hindistan Başbakanı bayan Indira Gandhi’nin, Güney-Doğu Asya devletlerinin bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünü, askerî paktlar olmadan ve barış içinde yanyana yaşama temeli üzerinde garantiliyecek bir uluslararası anlaşma yapılmasına ilişkin teklifi olumlu bir rol oynadı. Bu yolda, Haziran sonunda, Temmuz başlarında, Simla’da yapılan Hindistan-Pakistan görüşmeleri sonunda imzalanan anlaşmayı olumlu bir adım saymaktayız.

Öyle ki, bundan üç yıl önce Sovyetler Birliği tarafından ileri sürülen teklifin, yeşerip filizlenmesine bugün tanık olduğumuz iyi bir tohum olduğunu söyleyebiliriz. Bununla beraber, hemen belirtmeliyiz ki, SBKP ve Sovyetler Birliğinin sözkonusu girişimi, sadece bu olay, Asya’da emperyalizme, milletlerarası serüvenciliğe karşı, barış ve halkların güvenliği için mücadele yürüten güçlerin tuttukları mevzilerin sağlamlaşmasına yardım eden politik eğilimler doğurmuştur.

– *Burjuva basınının yorumlarında, Sovyet-Hindistan antlaşmasının, Hindistan’ın bloklara katılmama politikasından ayrılması anlamına geldiği yolunda iddialara rastlanıyor. Siz buna ne dersiniz?*

– Antlaşmanın anlamını böyle yorumlamanın dayanabileceği bir temel olmaz. Bu antlaşma, Hindistan’ın bloklara katılmama tutumundan vazgeçmesi anlamına gelmedikten başka, bu görüş ve tutumu daha da sağlamlaştırır niteliktedir. Burada Cevaharlal Neru tarafından formüle edildiği biçimiyle bu politikanın dayandığı görüşün, barış ve güvenliği sağlamlaştırmak için, barış içinde yanyana yaşama ve anti-kolonyalizm prensiplerini kökleştirmek için mücadeleye, emperyalizmin eski sömürgelere ve yarı-sömürgelere dayattığı askerî blokların suçlanmasına birinci derecede önem verdiğini hatırlatmak yerinde olur. Ard niyetten uzak olan herkes, Sovyet-Hindistan antlaşmasının metnini okuduktan sonra, buna hâkim olan ruhun sözkonusu prensiplere tamamen uygun olduğunu görecektir.

Bilindiği gibi, Sovyet-Hindistan antlaşmasının imzalanması ve SSCB ile Bangladeş arasında dostluk ilişkileri kurulması, Sovyetlerin «Çin’i kuşatmak» politikası güttükleri gibi iftira ve uydurmalara yol açtı. Bizim Hindistan’da bildiğimiz ve bilmekle de kalmayıp, her gün hissettiğimiz odur ki, Sovyetler Birliğinin «kuşattığı» bir tek şey varsa, o da gericilik, emperyalizm ve yeni-sömürgecilik kuvvetleridir.

Bu antlaşmanın, Hindistan’ın kendi içinde de, bilhassa yıllardır bloklara katılmama politikasına hücum edegelmiş olan ve memleketimizin milletlerarası sorunlarda emperyalizmle aynı bloka girmesinde ısrar eden politikacılar tarafından, bloklara katılmama politikasından ayrılış belgesi biçiminde tefsir edilmesi cidden dikkate değer. Bu durumda şunu sormak

kaçınılmaz oluyor: «Çin'i kuşatma» lâfları hangi kaynaktan çıkıyor? Öyle görünüyor ki, bu söylentileri yine Pekin yöneticileri, yani Hindistan'ın batı ve doğu sınırlarında kendilerine politik nüfuz sağlayıp buralarda ön mevziler yaratacaklarına ve bunları tekviye edeceklerine belbağlıyarak, yakın geçmişte Bangladeş halkının ulusal çıkarlarını satan Çin yöneticileri bizzat uydurup yaymaktadırlar.

– *Siz sosyalist dış politika ile ulusal kurtuluş savaşı ve sınıfsal mücadelesinin gelişmesi arasındaki bağlantıyı hangi olaylarda görüyorsunuz?*

– Çoğu devletleri eski sömürge ve yarı-sömürgeler olan Asya'da, çağdaş anti-emperyalist hareketin ulusal ve sosyal muhtevası arasındaki bağlantıyı doğru biçimde belirlemenin büyük bir önemi vardır. Biz bu soruna Leninci açıdan yaklaşıyoruz. Her şeyden önce, ulusal kurtuluş güçlerinin her başarısının, emekçiler tarafından tekellere karşı, burjuvaziye karşı yürütülen sınıf mücadelesinin de bir kazanımı olduğunu söylemeliyiz. Örneğin, eski sömürgelerin ve yarı-sömürgelerin ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmeyi amaçlayan Sovyet yardımını bu açıdan ele aldığımızda, Sovyetler Birliğinin, bu son derece önemli genel demokratik, anti-emperyalist savaş sorununun çözülmesine yardım ederek, ilerici güçlerin sınıfsal mevzilerinin sağlamlaşmasına da çok değerli bir katkıda bulunduğunu görürüz.

Ulusal kurtuluş hareketinin şimdiki aşamasının ayırıcı çizgisi, objektif olarak gittikçe daha belirgin sosyal, anti-kapitalist bir yön almakta olmasıdır. Bu sürece her suretle yardımcı ödev sayan komünistler, doğal olarak, bütün ilerici ve demokratik güçler arasında kenetli bir birlik sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu kenetli birliği sağlama olanağını saptayan program, kurtuluşlarına kavuşmuş memleketlerin samimi ve karşılık gözetmez dostları olan sosyalist devletlerle işbirliğinin geliştirilmesini de çok önemli bir unsur olarak gözönünde bulundurmaktadır. Partimizin IX. Kongresinin (Ekim 1971) kararında, Hindistan tarafından Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle daha yakın ilişkiler kurulması ödevinin sol ve demokratik birlik plâtföründe başlıca önemli nokta haline geldiği belirtilmektedir.

Aynı karar, Sovyetler Birliğine karşı dostluk hislerinin şimdi Hindistan halkı arasında her zamankinden daha geniş ölçüde yayıldığını tesbit etmektedir. Çok uluslu Sovyet devletinin jübile yılında bu sözleri tekrarlamak benim için ayrıca bahtiyarlıktır.

*... Biz yalnız işçilerin ve köylülerin değil, aynı zamanda
burjuvazi ve hükümetleri temsil edenlerin sağduyu sahibi
büyük bir kısmının barışçı duygularına da tamamiyle güveni-
yoruz.*
V. İ. LENİN

Ağustos 1918 – Mayıs 1919

Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti, bütün halklarla barış içinde yaşamak ve üretimin, ulaştırmanın, toplumsal yönetimin Sovyet düzeni temeli üzerinde istikrara kavuşturulması için bütün güçlerini iç kuruculuğa yöneltmek istemektedir...

İşçi-Köylü hükümeti, Antant devletlerine defalarca barış teklif etmiştir. Bu cümleden olan çağrı ve notaları şöyle sıralayabiliriz: 5 Ağustos 1918 tarihinde Dışişleri Halk Komiserliğinden Amerikan temsilcisi bay Pul'e; 24 Ekim 1918'de Başkan Vilson'a; 3 Kasım 1918'de tarafsız memleketler temsilcileri aracılığı ile bütün Antant devletleri hükümetlerine; 7 Kasım 1918'de Rusya Sovyetleri VI. Kongresi adına çağrı; 23 Aralık 1918'de Litvinof tarafından bütün Antant devletlerinin Stokholm temsilcilerine nota; sonra yine Antant hükümetlerine 12 ve 17 Ocak 1919 tarihli çağrılar ve 4 Şubat 1919 tarihli nota; Başkan Vilson'un temsilcisi olan Bulit'le birlikte hazırlanan 12 Mart 1919 antlaşma tasarısı; Nansen'in aracılığı ile ulaştırılan 7 Mayıs 1919 deklârasyonu...

(Rusya Sovyetleri VII. Kongresi dokümanlarından.)

Ağustos 1971 – Mayıs 1972

5 Ağustos: SSCB ve öteki sosyalist ülkeler, harp için bakteriyolojik (biyolojik) araçlar kullanılmasının yasaklanmasına ilişkin tasarısı tekrar işliyerek Cenevre Silâhsızlanma Konferansı Komitesine sundular.

9 Ağustos: SSCB ile Hindistan arasında barış, dostluk ve işbirliği antlaşması imzalandı.

3 Eylül: SSCB, Fransa, ABD ve İngiltere hükümetleri arasında, Batı Berlin sorunlarıyla ilgili bir dörtlü antlaşma imzalandı.

3 Ekim: SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumu Başkanı N. V. Podgorni Viyetnam Demokratik Cumhuriyetini ziyaret etti.

8–10 Ekim: SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı A. N. Kosigin Fas'ı ziyaret etti.

25–30 Ekim: SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnef Fransa'yı ziyaret etti. Sovyet-Fransız işbirliğinin prensipleri tespit edildi.

16 Aralık: BM Genel Kurulu, SSCB'nin bir dünya silâhsızlanma konferansı yapılmasına ilişkin teklifini onaylayan bir karar aldı.

1–5 Mart 1972: Bangladeş Halk Cumhuriyeti Başbakanı Şeyh Muciburrahman Sovyetler Birliğini ziyaret etti.

22–30 Mayıs: ABD Cumhurbaşkanı Nikson Moskovayı ziyaret etti. SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumu, SSCB ile FAC arasında imzalanmış olan antlaşmayı onayladı.

„Folksstime“

Avusturya Komünist Partisi merkez organı

Devlet-tekel kapitalizmi, egemenliğini güçlendirme mücadelesi içinde kamuoyunu yanıltma yöntemlerine gittikçe daha sık başvuruyor. Avusturyada yönetimi elinde tutan burjuvazi, emekçileri mânen pençesi altına almak için bütün yığınsal enformasyon araçlarını seferber ediyor. Radyo ve televizyonun yönetimi özel olarak kurulan ve büyük tekellerin kontrolü altında bulunan bir örgütte (!) yoğunlaştırılmıştır. Günlük ve haftalık gazeteler birkaç kumpanyanın elinde toplanmıştır. Birçok yayın rekabet yüzünden varlığını sürdüremez olmuş ve kapanıp gitmiştir. Avusturyada 1967 yılından bugüne dek 8 tane günlük, 21 tane de haftalık gazete kapanmıştır. Bunun sonucu olarak, açıktan açığa anti-komünist tutumuyla tanınan iki büyük bulvar gazetesi, başkent Viyana'da bütün okuyucularının % 88'ini, memleket ölçüsünde de % 50'sini kapsar duruma gelmişlerdir.

Bu koşullar içinde parti basınının rolü ve sorumluluğu doğal olarak artmaktadır. Avusturya Komünist Partisinin merkez organı «Folksstime» gazetesi (Viyana'da ve Ştiriya, Yukarı Avusturya ve Karintiya federal eyaletlerinde çıkıyor), komünistlerin iç ve dış politik olayları izleyip süratle tutum almalarına imkân vermekte, işçilerin toplumsal hayatta yönlerini isabetle belirliyerek, kendi görüş ve çıkarlarını başarıyla savunmalarına yardım etmektedir. Bu bakımdan, gazete, çeşitli toplumsal tedbirler alınmasında ve kampanyalar yürütülmesinde emekçilerin örgütçüsü olarak rol oynamakta, yığınları partinin şiarları etrafında seferber etmektedir. «Folksstime»nin, aralarında birçok partisizin de bulunduğu daimi okuyucularından oluşan sağlam bir yığınsal çevresi vardır.

Eylem prensipleri

Bunlar iki temel ödevden doğuyor: Partinin savaşkan organı, parti fikir ve görüşlerinin ardıcıl propagandacısı olmak; çok yanlı ve özlü enformasyon vermek, her işçi ailesinde gazeteye karşı ilgi uyandırmak. Bu ödevlerin gazetecilik açısından çözümü kolay olmasa da ve henüz idealden uzak bulunsa da, aralarında herhangi bir çelişki yoktur.

Gazetenin politik doğrultusunu AKP MK ve Politbürosu belirliyorlar. Merkez Komitesinin ve Politbüronun kararları ve yönergeleri yazı kurulunun çalışmalarına temel oluyor. AKP XXI. Kongresinin «Folksstime» için de büyük bir önemi vardı. Kongreden birkaç ay önce, başredaktör de dahil

(!) «Österreichische Rundfunk Gesellschaft.»

olmak üzere, sağıcı tutumlarıyla tanınan ve sorumlu mevkiler işgal etmekte olan bazı görevliler yazı kurulundan çıkarıldılar (daha sonra birçoğu partiden de uzaklaştırıldılar). Yazı kurulunda kalan sadık komünistler, çıkarılanların yerine parti tarafından gönderilen yeni arkadaşlar ve genç aktivistler güçlükleri yenmeye ve gazeteyi tekrar doğru yola yöneltmeye muvafak oldular.

Şimdi gazetenin hangi sorunları ele aldığına bir bakalım. Gazetede her şeyden önce sosyal-ekonomik problemler, işçi sınıfının durumuna ilişkin olaylar ve kanıtlar hakkındaki enformasyon büyük bir yer tutuyor. Örneğin, daimi fiyat artışlarıyla ilgili haberler ve yorumlar, ücretlerin artırılması istekleri, yönetici çevrelerin halk düşmanı vergi politikasının, emekçilerin sosyal kazanımlarını sınırlama çabalarının bütün içyüzüyle açığa vurulması gazetenin her günkü konulardır. Bunlar hep sınıfsal bir tahlile tabi tutularak yansıtılmaktadır.

Gazetenin iç politika bölümünün önemli bir kısmı AKP'nin eylemine, tedbirlerine, girişimlerine ve yürüttüğü kampanyalara ayrılmaktadır. Temel ödevlerden biri de, memlekette «sosyal partnörlük» görüşlerini savunan ve iktidara gelince Avusturya kapitalizmini «modernleştirme» yolunu tutan sosyal-demokrasinin eleştirilmesidir. Biz, «sosyal partnörlük» görüşlerinin etkisine kapılmış olan işçilere, bunda ne kadar yanıldıklarını anlatmaya çalışıyor, onları sermayeye karşı mücadeleye çekmek, komünistler ve partisz emekçilerle birlikte harekete yanaştırabilmek için her şeyi yapıyoruz. Gazetemiz, doğal olarak, memlekette büyük burjuvazinin geleneksel partisi olan Avusturya Halk Partisinin politikasına karşı, nazi ideolojisini bir hayli benimsediği görülen Avusturya Hürriyet Partisine karşı da mücadele yürütüyor.

«Folksstime», okuyuculara, milletlerarası olaylar ve her şeyden önce sosyalist devletlerin başarıları hakkında sistemli olarak bilgi veriyor, kapitalist memleketler işçilerinin yürüttükleri sınıf savaşlarını, ezilen halkların ulusal kurtuluş uğrındaki savaşlarını etraflı biçimde yansıtıyor. Bununla birlikte, parti merkez organı, Avusturya işçi sınıfı için geleneksel olan enter-nasyonal dayanışma ruhunu geliştirmeye ve güçlendirmeye, sosyal-demokrasinin etkisiyle zayıfladığı her yerde bu ruhu canlandırmaya çalışıyor. Örneğin, gazete her fırsatta Çin-Hindi halklarıyla, Arap ülkeleriyle dayanışmayı telkin ediyor. Emekçilerin isteklerini dile getiren «Folksstime», barış ve halkların güvenliği yararına memleketin gerçek tarafsızlığı için, FAC tekellerinin ekonomik ve politik egemenliğine karşı, Avusturya silâhlı kuvvetlerinin NATO stratejisine bağlanmasına karşı mücadele yürütüyor.

Biz kapitalizmi ilkesel olarak eleştirmelerimizi ve sosyalizm yolunda yö-neldiğimiz hedefler hakkındaki açıklamalarımızı daima aktüel politik sorunlarla bağlamaya çalışıyor ve böylelikle işçi sınıfının kendi durumunu ve tarihsel ödevini daha bilinçli olarak kavramasına yardım ediyoruz.

Gazete, okuyuculara yersel önem taşıyan olaylar hakkında ayrıntılı bilgiler veriyor, kültür ve spor hayatı aktüalitesini yansıtır, hafta sonlarında eğlenceli bir özel sayfa tertipliyor. Biz bu materyallerle de politik hat-tımızı gitgide daha başarılı olarak uyguladığımızı sanıyoruz. Bu mater-yaller derken kastımız, yalnız kültür hayatı konuları değil – ki bu şimdi dünya görüşlerinin önemli bir çarpışma alanıdır –, aynı zamanda spor aktüalitesi ve hattâ «adliye koridoru» tipinden haberlerdir.

Parti XXI. Kongresinden sonra, yazı kurulumuz, gazetemizi emekçilere daha çok yaklaştıracığına inandığımız bazı yeniliklere girişti. Saflarımızda Üretim Konseyi ⁽²⁾ üyelerinin, haftada en az bir defa olmak üzere, karşı-laştıkları problemlerden bahsedecekleri yeni bir köşe açıldı. Bu materyal-lere daima fotoğraflar da katılıyor. Artık yüzlerce Üretim Konseyi bu özel köşede seslerini ve dertlerini duyurmuş bulunuyorlar. Son zamanlarda ayrı ayrı işletmelere dair reportajların sayfalarımızda daha sık yer aldığı görü-lüyor. Bu gibi reportajların ve Üretim Konseyi üyelerinin demeçlerinin yer aldığı sayıları, komünistler, ilgili işletme veya fabrikanın işçileri arasında dağıtıyorlar. Artık fikir düşmanlarımızı eleştirirken, küçük notlar ve şüphe-siz uzun yazılardan çok daha elverişli olan kısa yorumlar gibi çeşitli janr-lardan yararlanıyoruz. Fakat büyük politik problemler sözkonusu oldukça, uzun yazılardan da şütün esirgemiyoruz.

Gazetemizde yer alan bütün yazıların ve haberlerin açık ve anlaşılır bir dille yazılması, 'savaşkan bir ruh ve yüksek partililik duygusuyla kaleme alınmış olması, hürriyet, barış, demokrasi ve sosyalizm fikirlerini savunması bizim başlıca çabamızdır.

Gazetemizde, birinci sayfa düzeninde değişiklik, «Folksstime» başlığın-da punto ve stil değişikliği, materyallerin daha çekici biçimde sunuluşu gibi bazı yeniliklerin okuyucularımız arasında olumlu yankılar uyandırması bizleri elbette memnun etmektedir.

Parti örgütleriyle ilişki, tirajın artırılması

Yazı kurulumuz, parti örgütleriyle ve her şeyden önce işletmelerdeki örgütlerle elden geldiği kadar yakın ilişkiler kurmak üzere büyük çabalar harcamaktadır. Emekçi mektupları sütunu genişletilmiş, daha çok hukuk sorunlarıyla ilgilenmek üzere bir danışma bürosu kurulmuştur. Okuyucu-lardan veya örgütlerden gelen her teklif, her mektup dikkatle incelen-mekte, eğer şu veya bu sakınca ile yayımlanamıyacaksa, sahibine mutlaka cevap verilmektedir. Bu, yazı kurulu çalışmalarımızın temel prensiplerinden biridir.

Viyana'da her yıl yapılmakta olan «Folksstime» bayramı, gazete ile

⁽²⁾ İşletmelerde seçimle görevlendirilen ve patronlara karşı kolektifin çıkarlarını savunan işçi temsilcileri.

okuyucular arasındaki sıkı bağların parlak bir göstergesidir. Bu bayrama, partili yığınlardan başka, onbinlerce partisiz yurttaşımız da katılıyorlar. 1971 yılı «Folksstime» bayramı bilhassa başarılı oldu. Basın Günü arifesinde «Folksstime» onuruna düzenlenen spor yarışmaları sırasında, yalnızca «Vienski Prater» parkındaki törene (polislin verilerine göre) 100 bin kişi katıldı. Törende başredaktörümüz ve yazı kurulumuzun diğer bazı yetkilileri emekçilere hitaben birer konuşma yaptılar. Ve birkaç saat boyunca emekçilerin çeşitli sorularını cevaplandırdılar. Bu, okuyucularla irtibatın ve gazeteyi halka tanıtip benimsetmenin yeni bir biçimiydi. «Folksstime» bayramı, federal eyaletlerin bellibaşlı şehirlerinde ve işçi merkezlerinde de düzenlenmektedir.

Yazı kurulumuz, gazetemizin dağıtımı için daima ek olanaklar araştırıyor. Örneğin, Viyana'da, bütün gazete pavyonlarının kapalı olduğu ve postanenin de gazete ulaştırmadığı her Pazar günü, başlıca yol kavşaklarına, tramvay duraklarına, sabahleyin erkenden «dilsiz satıcılar» yerleştiriliyor. Bunlar plâstik paketler içinde gazete destelerinin bulunduğu, bir de küçük para kutusu iştirilmiş, üç ayaklı sehpalardır. Bugün, abone-lerin aldıklarından ve dağıtıcıların ev ev dolaşarak sattıklarından başka, yalnızca bu «dilsiz satıcılar» vasıtasıyla 11–12 bin nüsha gazete dağıtılıyor. Bu sayede, dinlenme günlerinde, bütün Viyana parti örgütü üyelerinden daha çok sayıda yurttaş «Folksstime» satın almış oluyor.

Gazetenin belirli Marksist-Leninist yönelimi, parti örgütleriyle yazı kurulumuz arasındaki ilişkilerin daha da güçlendirilmiş olması, 1970 sonbaharında, AKP XXI. Kongresinden birkaç ay önce, bir basın-yayın dağıtım kampanyası tertiplenmesine ve başarıyla yürütülmesine imkân verdi. Bu kampanya sonucunda yeniden 3000 abone kazanıldı. Geçen yıl, Ulusal Konsey seçimleri dolayısıyla kampanya süresi kısaltılmış olsa da, gazetemize 1800 kişi daha abone oldular.

Çabalarımız genellikle iyi sonuçlar verdi. Gazetemizin tirajı arttı. Burjuva yığınsal enformasyon araçlarının etkisinin kuvvetle hissedildiği koşullar içinde bunun büyük bir önemi vardır. Fakat biz, bu yolda daha büyük başarılarla ulaşabileceğimize de inanıyoruz.

Gerçek işçi gazetesi

Bugün, belirli bir dünya görüşü doğrultusunda ve «ciddiyet» iddiasındaki yayınlardan açıktan açığa bulvar yayınlarına doğru değişmeler günlük burjuva gazetelerinin karakteristik bir çizgisidir. «Kurier» ve «Kronen-Zeitung» bunun birer örneği olabilir. Bu gazetelerin fikir bakımından belirli bir kişilikten yoksun oluşları, okuyucuları daha kolay yanıltıp saptırmalarına imkân vermektedir. Bunu yaparken de, güya daha değişik görüş ve kanıları yansıtmaya, enformasyonda «objektif» olmaya önem verdikleri izlenimini yaratmak istemektedirler. Bu da onlara, asıl gerçeği, kapi-

talizmin karşıtı olan görüşleri boğuntuya getirdiklerini daha iyi maskeleye olanağı vermektedir. Hattâ burjuva gazeteleri, örneğin bir sosyal-demokrat «Arbeiter Zeitung» veya büyük burjuvazinin yayını olan «Die Presse», ciddiyet ve somut bir dünya görüşüne bağlılık tasladıkları zaman bile, kamuoyunun yanıltılmasına karşı çıkmıyor, sadece bulvar yayınlarını – her şeyden önce kendilerine rakip oldukları için – şu veya bu ölçüde eleştiriyorlar.

Yalnız «Folksstime», komünistlerin gazetesi, emekçilerin mânen köleştirilmesi sisteminin bütün içyüzünü açıklayabilir ve bununla da yükümlüdür. Bugün memlekette burjuva basınının aldatmaca ve dezenformasyonundan nefret eden her yurttaş, ciddi bir yayın aramakta ve er-geç, kamuoyunun aldatılmasına karşı prensip temeli üzerinde mücadele eden bir gazeteye doğru yönelmektedir. Bu durum, burjuva enformasyon araçları ve olanakları hâlâ güçlü olsa bile, bizim etkimizin genişlemesine yol açmaktadır.

Kamuoyunu yanıltma çabalarının başlıca hedeflerinden biri, emekçiler arasında, kendi gerçek durumlarını göremeyecekleri kadar körleştirici bir hayalcilik yaratmaktır ve «sosyal prestij» kavramı bilhassa bu hedefe yönelik çabaların hizmetindedir. «Statü sembolleri»nin, yani bir şey ifade edebilmesi için her ailede bulunması gereken malların, bu «sosyal prestij» in göstergesi olduğunu okuyucuların, dinleyicilerin ve seyircilerin kafalarına yerleştirmeye çalışıyorlar. Bu propaganda, hem ticari (reklâm), hem de ideolojik olmak üzere, çifte rol oynuyor. Bu «ideoloji»ye göre, işçi olmak, bu dünyada «aşağı tabaka»ya mensup ve «aşağı» statüye sahip olmak demektir. İşçiler ve aileleri Avusturyada halkın en büyük tabakasını teşkil ettikleri halde, hiçbir burjuva gazetesinde, hiçbir radyo veya televizyon yayınında, emekçilerin bu sorunla ilgili kanısını yansıtan her hangi bir materyal bulmanın olanağı yoktur.

«Yenilikler Endüstrisi» durmadan küçük burjuva kör inançları tohumları saçmakta, bunları kasten körüklemektedir. Bu durumda, gazetemizin sayfalarında, burjuva propagandasının baş hedef olarak yöneldiği işçilere, kendilerinin hiç de «en kötü» yurttaşlar olmadıklarını, maddi gelişmede şimdiki düzeye çıkmışlığımızı emeğine borçlu olduğumuz sınıfın, tarihsel ödevi dünyayı yeniden kurmak olan sınıfın temsilcileri olduklarını açıklamaya çalışmamızın büyük önemi vardır.

Bugün yalnız komünist yayını gerçek işçi gazetesi olarak kabul edilebilir. Bu gazete, ilerici aydınların ve diğer emekçi tabakalarının çıkarlarını da unutmadan, işçilerin aldatılmasına ve ruhun yozlaştırılmalarına karşı sürekli bir mücadele yürütmeli, onlarda sınıf bilinci uyandırmalı, kendi sosyal durumlarıyla gurur duymalarını teşvik etmeye çalışmalıdır.

Avusturya işçilerinin ve ailelerinin (birkaç milyon kişi) reel sınıfsal durumu, elbette o yalan-yanlış «sosyal prestij» tasarımlarına üstün gelmek-

tedir. İşçiler bu çelişkiyi tamamiyle anladıkları zaman – ki «Folksstime» bu hususta kendisine düşen ödevi yapmaya çalışacaktır –, burjuva manevraları artık okuyucuları etkileyemez olacaktır. İşte biz bundan ötürü, yalnız politik hattımızı uygulama özeniyle yetinmiyor, aynı zamanda duyguları etkilemeye de önem veriyoruz. Bu bakımdan, «Folksstime» de yer alacak yazılar, her işçinin daha ilk satırları okurken «bu gazete bana, işçiye bir değer veriyor, ben bu gazete için – burjuva yayınlarının uygun gördüğü gibi – bir ,aşağı tabaka’ insanı değil, saygı değer bir okuyucu ve yurttaşım» diyebileceği biçimde kaleme alınmalıdır. Şüphesiz ki, yazıların anlaşılır bir dille yazılması ve duygulara da hitabetmesi gereğinin, her şeyden önce bulvar basınına özgü ilkellikle hiçbir ilişkisi olamaz.

Biz, komünist basının işçi sınıfı üzerindeki etkisinin artacağına, bunun için bütün olanakların var olduğuna, «Folksstime»nin, barış ve sosyalizm amaçları adına bu çok önemli parti ödevinin yerine getirilmesine katkıda bulunmak üzere elinden gelen çabayı gösterdiğine ve göstereceğine inanıyoruz.

Hans Kalt

**Sovyet halkı ve onunla birlikte dünya emekçileri
30 aralık 1972 günü Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri
birliğinin 50. kuruluş yıldönümünü kutlamaya hazır-
lanıyorlar TKP Merkez Komitesi 5. 9. 1972 günü
yaptığı oturumda bu meseleyi görüşerek aşağıdaki
kararı almıştır:**

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin kuruluşu politik ve sosyal sonuçları, etkileri bakımından evrensel-tarihsel bir önem taşır. Sovyetler Birliğinin doğuşu ve gelişmesi bütün insanlığın gelişmesinde başlıbaşına bir aşamadır.

Sovyet halkının sosyalizm ve komünizm yolunda attığı büyük adımlar Lenin'in yüce idealleri uğrunda savaşılan herkesin ve bütün ilerici insanlığın göğsünü kabartacak niteliktedir.

Çarlık Rusyasının en geri bölgeleri, cehalet ve sefalet yatağı ülkeler, şimdi modern sanayi ve kültür merkezleri haline gelmişlerdir. Memleketin milli geliri, 1922 yılına oranla 100 katın üstünde bir artış gösterdi.

Büyük Ekim devrimi, sosyalizm çağı ile birlikte milli ezgi sisteminin çöküş çağını da açtı. Büyük Lenin'in prensiplerini kılavuz edinen Sovyetler Birliği Komünist Partisinin önderliği altında, çağımızın en önemli problemlerinden biri olan milli meseleye en karmaşık ve çetrefil olduğu bir ülkede: Sovyetler Birliğinde klasik bir çözüm örneği verildi. Eski Çarlık Rusyası halkları, milli ve sosyal boyunduruktan kurtulmuş, eşit haklara sahip, özgür, kardeş milletlerinin güçlü topluluğu içinde, SSCB'de birleştiler.

Bu birliğin olağanüstü olumlu sonuçları Sovyet milletlerinin yalnız maddi yaşayışlarında değil, kültürel hayatlarının da her alanında kendilerini gösteriyor. Elli yıl önce yazısı, edebiyatı olmayan 40'tan fazla Sovyet ulusu bugün gelişmiş milli edebiyatlara, zengin milli kütüphanelere sahiptirler.

Sovyetler Birliğinde sınıfsal ve sosyal çelişkiler, millet kavgaları, sebepleriyle birlikte ortadan kaldırılmışlardır. Sovyet toplumu, bir bütün olarak ve ayrı ayrı her Sovyet ulusu işçi sınıfı, kolhozcu köylüler ve emekçi aydınlardan oluşan tek çeşitli bir yapıya sahiptir. Sosyalizm ve komünizm kuruluşu yıllarında ortak ekonomik, politik ve ideolojik amaçların ve çabaların ortak kaderin oluşturduğu yeni tarihsel bir insanlar topluluğu, Sovyet Halkı meydana geldi. Sovyet milletlerinin dostça, kardeşçe işbirliği, ortak başarıları, kendi milli değerlerini değiş-tokuşları onları daha çok birbirine yaklaştırıyor, kaynaştırıyor, onlarda ortak nitelikler yaratıyor.

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin daimi ilgisi sonucu olarak, memlekette işçi sınıfının ideolojisi Marksizme-Leninizme, proletarya enternasyonalizmine bağlı, sosyalist patriyotizm ruhunda, sömürüye, milli ezgiye düşman yeni kuşaklar yetişti.

Sovyetler Birliği öz tecrübesiyle fiilen ortaya koydu ki, çok milletli devletlerde bütün halk güçlerinin, kapitalist sömürüye ve onunla birlikte milli ezgi sistemine karşı işçi sınıfı etrafında sıkıca birleşmesini ancak sosyalist devrim sağlar; milli ezginin ortadan kalkması imkân ve şartlarını ancak sosyalizm yaratabilir; ayrı ayrı milletlerin emekçilerini ancak Marksizm-Leninizm prensiplerine ve proletarya enternasyonalizmine bağlı komünist ve işçi partileri birleştirebilir.

Sovyet devletinin milli kurtuluşları uğrunda savaşılan halklara yardımları onun doğuşuyla başladı, onun ekonomik, politik ve askeri gücüyle, halkların anti-emperyalist mücadelesiyle başbaşı gelişti ve genişledi. SSCB milli bağımsızlıklarını korumak, kuvvetlendirmek için savaşılan geri kalmış ülkelerin karşılık beklemeyen, art-niyet beslemeyen en güvenilir desteği oldu.

Emperyalizmin sürekli, yıkıcı ekonomik ve politik saldırıları karşısında yurdumuzun ağır zararlara uğrayan milli bağımsızlığını ve bağımsız bir devlet olarak varlığını muhafaza etmesinde büyük ve güçlü komşumuz Sovyetler Birliğinin maddi ve manevi desteğinin rolü büyüktür.

SSCB barışçı dış politikasında ayrı ayrı düzenlerdeki devletlerin barış içinde yanyana yaşaması prensipini ve büyük-küçük devletler arasında hak eşitliğine, karşılıklı saygıya dayanan bir işbirliğini ısrarla savunuyor. Sovyetler Birliği sömürgeciliğin, milli ezginin her şeklinin karşısındadır. Emperyalizmin saldırı politikasına, harp kışkırtmalarına karşı dünya barışının, halkların güvenliğinin en güçlü ve aktif savunucusu odur.

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin tarihsel XXIV. Kongresinde ileri sürülen ve başarı ile uygulanmasına geçilen Barış Programı, aynı zamanda halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı için mücadele programıdır ve SSCB'nin Leninci dış politikasının bugünkü şartlara uygun bir şekilde hayata geçirilmesidir. Bu politika yalnız Sovyet halklarının değil, barış ve sosyal ilerleme için savaşılan bütün halkların ve Türk halkının mücadele amaçlarına uygundur.

SSCB, kuruluşunun 50. yıldönümünde, proletarya enternasyonalizminin, milletlerarası kardeşliğin canlı bir örneği olarak, milletlerarası sosyal ve politik hayatta ağır basan ve ağırlığı gittikçe daha da artan bir etken olarak, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin önderliği altında komünizm yolunda sağlam adımlarla ilerliyor. Sağ ve sol revizyonistlerin, Çinli Uluhan şovenistlerinin yalan ve iftiralarına karşı en tesirli panzehir Sovyetler Birliğinin-kendisidir.

Milli mesele, bugünkü Türkiyenin çözüm yolu bekleyen en önemli problemlerinden biridir. Partimizin üyeleri, özellikle genç yoldaşlar Marksiz-

min-Leninizmin bu mesele hakkındaki devrim teorisi ve pratiğini ve Sovyetler Birliğinin bu alandaki zengin tecrübelerini iyi öğrenmelidirler.

TKP'nin bütün örgütleri SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümünü bulundukları şartları ve ellerindeki imkânları gözönünde tutarak, proletarya enternasyonalizminin bir zafer bayramı olarak kutlayacaklardır. Parti örgütleri ve yayın organları, yaklaşan bu büyük bayramı gereği gibi kutlamak için, mümkün olduğu yerlerde ve imkânlar ölçüsünde toplantılar ve yayınlar yaparak şimdiden hazırlanmaya başlamalıdır.

TKP MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın Türkiye Komünist Partisinin 52. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen törenli toplantıda yaptığı konuşma

Yoldaşlar!

TKP, 52. yaş yılını doldurdu. Bu 52 yıl çok çetin savaşlar, çetin koşullar içinde geçmiştir. Bu geçmiş ünlüdür. Bu yol dümdüz değildir. O, çok zikzaklıdır: Başarılar, başarısızlıklar, yükselmeler, gerilemeler, gel-gitler, yanlışlar, bunalımlar, hepsi var bunun içinde. Partimiz, böylesi bir savaş ateşleri içinde yoğurulagelmiştir. Böylesi bir savaş içinde ilerliyor. TKP, bu savaş süresi içinde çok kurbanlar vermiştir. Partimizin kurucuları, Marksizm-Leninizm ilkelerine dayanan bu parti uğrunda, halkımızın kurtuluşu uğrunda can vermekten çekinmemişlerdir. Biz, partimizin bu yiğit savaşçılarını, onların kutsal anılarını en derin saygılarımızla anarız.

TKP: yurdumuzda devrimci güçlerin başında gelen, bugün savaşlarda en ilerici ve devrimci bir sınıf olan işçi sınıfının partisidir. Ve bu niteliğini, devrimci Marksizm-Leninizm ülkü ve ilkelerine içtenlikle bağlılığını, 52 yıl boyunca verdiği çetin savaşlarda ispatlamıştır.

Anti-komünizm, anti-sovyetizm, TKP'ye karşı saldırılar yoğunlaşmıştır. Cuntacı paşalar, Amerikancı hükümet, bunların dayandıkları tutucu, karşı-devrimci burjuva partileri anti-komünizmi başa almışlardır. Askersel faşist biçimi diktaturaya, en başta ve her şeyden önce işçi sınıfına, onun politik, sosyal örgütlerine: sendika ve partilerine yönetilmiştir. Evet, bu askersel faşist biçimi yönetim memlekette bütün ilerici, anti-emperyalist, anti-feodal örgütlere, güçlere karşı yürütülüyor.

Burjuva cumhuriyeti 50 yaşına girdi. Bu 50 yılın 27'si sıkı yönetimlerle geçmiştir. Bu defaki sıkıyönetim, hem kapsamı, hem sertliği, hem karşısına aldığı güçlerin genişliği bakımından, gelip geçen sıkıyönetimlerden ayrılmaktadır. Bu da, memlekette işçi hareketinin, köylü direnişlerinin, gençlik, öğrenci hareketlerinin, Amerikan düşmanlığının, ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyal kurtuluş için olan savaşın geniş, gittikçe daha örgütlü, daha bilinçli ölçüler almakta olmasındadır. İşbirlikçi burjuva-ağa ikilisi, partileri ve militarist klik bu gür akımı barajlamak, ezmek istiyor. Bu amaçla, en sert teröre, kanlı baskılara, yığınsal tutuklamalara, orduyu halkın üzerine sürmek gibi, halka karşı harp açmak gibi zorbalıklara başvurmaktadır. Meclis, bu faşist biçimi yönetimin bir paravanası olmuştur. Burjuvazi, artık eski yönetimlerle, Mecliste «parmak çoğunluğu» oyunları borusunu öttüremez olmuştur. 12 Mart baskını, faşist biçimi hükümet etmek, burjuvazinin zayıflığını gösteriyor. Ama bu olay, aynı zamanda, işçi sınıfının, ilerici güçlerin, örgütlerin, ulusal güçlerin de dağılık durumunu ortaya koyar. Bozguncu, her soydan ve boydan sağcı, «solcu» oportünistlerin gençlik, öğrenci hareketlerini, sol akımları parçalamaları burjuvazinin değirmenine su akıttı. Maocu, Troçkist, TKP düşmanı liki-

datörler ordu içindeki anti-emperyalist, Amerikan düşmanı, ulusal bağımsızlıktan yana olan akıma büyük zararlar verdiler.

TİP kapatıldı. Sıkıyönetim komutanlıklarının açıkladıkları verilere göre: 260 ilerici örgüt, dernek, sendika yasaklanmıştır. «Toplum» dergisinin açıkladığına göre memlekette 700 cezaevinde, 100 binden fazla tutuklu ve hükümlü vardır. Politik tutukluların sayısı, gene bu verilere göre, 22 bini bulmaktadır. Hele, Doğu illerinde, Kürt halkına karşı terör, zorbalıklar, bu halkı zorla Türkleştirme «özümseme» politikası daha sert ve yoğun biçimler almıştır.

Yığinsal yargılamalar, önceden hazırlanmış bir kalıba göre yapılıyor. Savcı, sorgucusu, yargıcı, bu üniformalı sözüm yabana «adaletçiler» karşılarına aldıkları tutuklulara, komünist olsun olmasın, hepsine: Siz Meclisi kapatacak, hükümeti devirecek, Anayasayı kaldıracaktınız, bunu zorla yapacaktınız. Alın size 141 ve 142'den, 146'dan hapis, ölüm cezası, diyorlar. Ve kesiyorlar cezaları.

Burada, bir olayı belirtmek yerinde olur. Komünistlere karşı bu tür yargılamalar, suçlamalar yeni değildir. Yeni olan, bu tür suçlamaların bütün politik tutuklulara karşı ileri sürülmesidir. Bunun gerçek anlamı, memlekette komünist, sosyalist ülkelerin, Marksizm-Leninizm ilkelerinin yalnız işçi sınıfı arasında değil, toplumun geniş tabakalarına doğru yayılmakta olduğudur. Bu devrimci ülkü ve ilkelerin yayılmasında, gitgide yığınlar mal olmasında TKP'nin önemli emeği vardır.

TKP'nin doğuşu, kuruluşu Türkiye'nin politik yaşamında, halkımızın tarihinde, özellikle işçi sınıfının savaş tarihinde en büyük bir olgu, en mutlu bir olay ve yepyeni bir aşamadır. TKP, Leninci tip bir partidir. O, ulusal bağımsızlık savaşının ateşleri içinde oluşagelmıştır. Bu savaşa aktif katılmıştır. Onun gelişme sürecine katkıda bulunmuştur. Komünistlerin, TKP'nin örgütlediği silâhlı birlikler, gerillalar kurtuluş savaşında, ateş boylarında çakmak çalmıştır. Komünistler yalnız Maydosta İngiliz cepaneliklerini basmamış, Kütahyada «Gönüllü Alayı» kurmamış, yalnız Düzce'de, Sakarya'da, Dumlupınar'da savaşmamıştır. TKP, ömrü boyunca gericiliğe, emperyalizme, sömürücülüğün hertürlüsüne karşı, ulusal bağımsızlık, demokratik bir düzen, barış ve sosyalizm için savaşıyor.

Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin etkileri altında, 1919–23 yılları boyunca, Türkiye halkı memlekete dalan emperyalistlere karşı silâhlı bir savaş yürüttü. Ve bu savaştan, gene Sovyet devletinin politik, özellikle cömert para, silâh yardımıyla ak yüzle, zaferle çıktı. TKP'nin döl yatağı ulusaldır. Ama, Büyük Oktobr Devriminin etkileri altında gözlerini dünyaya açtığı için, onun Leninci enternasyonalizm kökleri derindir.

TKP'nin kurucusu M. Suphi yoldaş, Kominternin I. Kongresindeki konuşmasında bir olayı kesin çizgileriyle belirtiyor. Diyor ki:

«Rusya'da sosyalist inkılâp zafer bulduktan sonra ve doğrudan doğruya püsküren bu inkılâp ateşinin önünde Türkiye halkı gözlerini açtı, Avrupa'-

nın zalim faizcilerine karşı, emperyalistlere, istilâcılara karşı, onların kurdukları İstanbul'daki padişah hükûmetine karşı ayaklandı . . . Şarkın ve Türkiye'nin mazlûm halklarına, milletlerine gerçek destek olacak bir memleket varsa o da Sosyalist Şuralar memleketi ve bütün cihan proleter-yasıdır . . .»

Leninci ilkelere dayanan Sovyet devletinin Türkiye'ye karşı ötedenberi uyguladığı politika M. Suphi yoldaşın dediklerini doğrulamaktadır. TKP, büyük komşumuz ve halkımızın «kara gün dostu» Sovyetler Birliğiyle iyi ilişkiler kurulmasını bütün gücüyle savunagelmıştır. Emperyalistler, Türkiye'de gerici, işbirlikçi çevreler, ötedenberi Türkiye'yi büyük komşumuzdan uzaklaştırmak, onu izole etmek yolundan yürümüşlerdir. Türkiye'yi NATO'lara bu yolla bağladılar. Sovyet düşmanlığı politikası, yurdumuzu emperyalistlerin saldırganlık plânlarına bağlamak, Amerikan sömürgecilerini Türkiye'nin başına belâ etmek sonucunu verdi.

Bu durumdan kurtulmak için, ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyal devrim için verilen savaşta Türkiye işçi sınıfı, halkımız, gene büyük komşumuzun yenilmez güç kaynağından, sosyalist ülkeler topluluğunun gelişen gücünden esinlenmektedir. Dünya işçi hareketinin, komünist hareketin, ulusal bağımsızlık direnişlerinin gelişmesinden güç almaktadır.

Yeryüzü halkları, işçi sınıfı, komünist ve işçi partileri, bütün ilerici örgütler, ulusal bağımsızlıkları için savaşan halklar, bütün ileri insanlık Sovyetler Birliğinin 50. Kuruluş yıldönümünü kutlamaya hazırlanıyor. Partimiz için, Türkiye işçi sınıfı için, halkımız için bu büyük olayı kutlamak, selâmlamak yüksek bir kıvançtır. TKP Merkez Komitesi bu bayramı, olanaklarımız ölçüsünde kutlamayı önermiş, karar almıştır. Yükümlendiğimiz bu işi, yerine getireceğiz.

Yoldaşlar!

Lenin, daha bundan 70 yıl önce, en canlı bir olaya parmak basar. Der ki: Biz, birbirine kenetlenmiş, sımsıkı elele vermiş bir küme halinde, sarp ve çetin bir yoldan yürüyoruz. Hemen hemen her yandan düşmanlarla çevriliyiz. Her zaman onların ateşleri altında yürümek gerekiyor . . . Ve arkasından soruyor: Ne yapmalı? Karşılığını da «Ne yapmalı?» adlı ünlü kitabında veriyor. Yepyeni tip bir parti – örgüt kurmalı, diyor.

Marks: İşçi sınıfı «politik bir partide örgütlenirse, varlıklı sınıfların kurmuş oldukları bütün eski partilere karşı sınıf olarak savaşılabilsin» der. Marks'ın ve Lenin'in üzerinde titizlikle durdukları bu gerçekler bugün de, daha başka koşullarda bizim de önümüzde duruyor.

Partimiz, ötedenberi iki başlı bir düşmanla savaşılagelmıştır. Emperyalizme, işbirlikçi burjuvazinin faşist diktatürüne karşı savaş burjuva ulusçuluğuna, şövenizme, partiye sızan ters akımlara karşı savaştan, *burjuvazinin ajanlarına karşı*, işçi sınıfının birliğini baltalayan, bütün yurtsever

güçlerin tek cephe kurmalarına engel olan bozgunculara karşı savaştan ayrılmaz. Burjuvazinin ideolojik alanda yürüttüğü saldırı keskin ölçüler almıştır. Böylesi bir durumda partimize büyük sorumluluklar düşüyor. Bu savaşın üstesinden gelmek görevimizdir.

Gerici, işbirlikçi çevreler, yürütegeldikleri bataklık politikasıyla, halk düşmanlığıyla, Türkiye'yi NATO'lara, saldırganlık paktlarına bağlamakla, memleketi süregen bunalımların burgacına ittiler. Bu bataklıktan kurtulma yolunu askersel faşist biçimi diktatürde aradılar. Böylece bunalımı daha da süregelenleştirdiler. Ordunun, süngülerin gölgesinde kurulan hükümetler çekiliyor. Erim övündü: «Bunalımı buz dolabına koyduğunu» iddia etti. Ve arkasından yuvarlanıp gitti. Faşist cuntaya çevrilen «Güvenlik Kurulunun», militarist kliğin eliyle hükümet kurmak zorlaştı. Kurulan Melen hükümetinin de bacakları sallanıyor.

Yalnız bu olay, halk yığınlarının, özellikle işçi sınıfının direniş gücünü, orduyu halkın üzerine sürmekle, faşist yöntemlerle bu direnişi kıramadığını göstermeye yeter. İşçi hareketi, grevler, bütün yasaklara, sert baskılara rağmen durmamıştır. Son «Harp-İş» in grev kararı, politik bakımdan önemlidir. İşçi sınıfı, işbirlikçi hükümetlerin, cuntacı paşaların dayandıkları CEMTO'suna, NATO'suna karşı yürüyor.

Gençlik, öğrenci hareketleri, terör karşısında bozguna uğradılar. Bu güçler, memlekette devrimci ana güçlere, işçi sınıfının savaşına dayandıkça, onunla elele yürüdükçe doğru bir yoldaydı, savaşları başarılı oluyordu. Burjuvazinin, polis, onlara ajanlık eden likidatörlerin, Mao'cuların oyunlarına gelince ters yollara saptılar, büyük kayıplar verdiler.

Yeri gelmişken önemli iki olayı belirtmek doğru olur. Memlekette burjuvazi arasında, özellikle orta tabakalar arasında ve köylü içinde ayrışma süreci hızlanmıştır. Ekonomik bunalımın süreci toplumun bu kesimlerinde tırpan atıyor. Her yıl, yalnız köylerden kentlere, 400 bin yeni işsiz akıyor. Ya dağılan orta tabakalardan, esnaf, küçük ve orta burjuvazi arasından gelenler! Yüksek okullardan çıkanlardan pek çoğu iş bulamıyor. Batı Avrupa ülkelerine giden 800 bin işçinin arasında, onbinlerce öğretmen, öğrenci, esnaf, emekli subay vardır.

Bu dağılan, bunalımın pençesinde kıvranan orta tabakalar küçük burjuvazi tez canlıdır. Gençliğin, öğrencilerin başıbozukluğu, delice çıkışları buradan geliyor. Sonra. Memlekette devrimci hareketin, ulusal bağımsızlık direnişinin başını çeken ana güç: «Asker-sivil-aydın» üçlüsüdür diyenler, işçi sınıfını, onun partilerini hiçe sayanlar, sıkıyönetimin sıkı yumruğunu yediler. Bu yumruktan sonra, bir çoğunun akli başına gelmiş olacaktır.

Yoldaşlar! Gerçek duruma, somut olaylara ayık gözle bakmak gerek. İşçi sınıfı, ilerici güçler örgütler büyük kayıplar verdi. Sıkıyönetim, faşist terör, yığınların anti-emperyalist, anti-feodal savaşını durduramadı. Ama, bu savaşın hızını bir hayli kesti, onu frenledi. Anayasa budandı. Halkımızın çetin savaşlarla elde etmiş olduğu demokratik haklar: yazı, söz, top-

lantı, yürüyüş, örgütlenme hakları kısıtlandı. TİP, işçi sınıfının legal partisi kapatıldı.

Böylesi bir durumda: Ulusal Demokratik Cephe sorunu daha somut bir nitelik alıyor. Tek cephe sorunu yeni değildir. Bütün ilerici güçleri, örgütleri bir savaş platformu üzerinde, bir savaş bayrağı altında toplamak ilkesini, TKP daha doğduğu, kurulduğu günden ileri sürmüştür. Bu ilkeyi somut olarak yığınlara mal etmek için, elindeki olanaklar ölçüsünde, 52 yıl boyunca savunagelmiştir.

Partimizin kurucuları, tek cephe sorununu daha ilk günden ele almışlardır. M. Suphi'nin, E. Nejat'ın, Hilmioğlu Hakkı'nın, Sadrettin Celâl (Antel)'in, 1919-20 yıllarındaki konuşmaları, yazıları bu bakımdan ilginçtir. E. Nejat, 1919 yılının sonlarına doğru, Eskişehir'de düzenlenen bir mitingte konuşuyor: «İştilâcıları, emperyalistleri, düşmanı yenmek için bütün vatandaşları tek cephe olma» çağırıyor. En başta, işçi sınıfının kendi içinde birlik ve dayanışma kurması, köylü ile elele vermesi zorluğunu ileri sürüyor. Gene o günlerde, İstanbul'da, Sehzadebaşı'nda yapılan mitingte konuşan E. Nejat, Sadrettin Celâl, halkı, «müşterek düşmana karşı savaşa, proletaryayı birleşmeye, işçi sınıfını enternasyonalizm bayrağı altında toplanmaya çağırıyorlar. Halk hükümeti kurulması için halkı savaşa, kurtuluş savaşına, İstanbul'daki kukla padişah hükümetine karşı savaşa çağırıyorlar. Daha o günden, Türkiye için kurtuluş, ulusal bağımsızlık, gelişme, kalkınma yolunun kapitalist olmanın gelişme yolu olduğunu savunuyorlar. E. Nejat, «Kurtuluş»ta çıkan: «Proletarya kimdir?» yazısında: «Türkiye için kurtuluş yolu sosyalizmdir!» diyor. TKP, tâ baştan, kurulduğu günden beri, demokratik bir düzen, demokratik bir halk hükümeti için, derebeyliğin kökünden yıkılması, köklü toprak reformu yapılması, işçi sınıfının, emekçi yığınların örgütlenmesi, memlekette yabancı sermayelerin, onlara aracılık edenlerin köklerinin kurutulması, gerçekten bağımsız bir devlet kurması için savaşagelmiştir.

Yoldaşlar! Memleketi yıkım yolundan kurtarmak, Amerikalıyı kovmak, ikili kölelik antlaşmalarını bozmak, işbirlikçi hükümeti halkın başından atmak, Anadolu topraklarını Amerikan atom yığınaklarından temizlemek, NATO'dan çıkmak, ordumuzu NATO'nun elinden geri almak, faşist biçimi diktaturayı yıkmak, ulusal bağımsızlığa kavuşmak, köklü reformları sağlamak v.b. için giden savaş çok çetin bir aşamadır. Ama gelişmeler, oluşmakta olan yeni objektif ve subjektif koşullar bu çetin durumdan çıkarak olanaklarını da getirmektedir.

TKP, 50 yıldır, illegal çalışmaya zorlanmıştır. Bu yasağın kaldırılması savaşçı, memlekette faşist zorbalığa karşı savaştan ayrılmıyor. Lenin'in dediği gibi, çok çetin bir savaş yolundan, düşmanlarımızın ateş yağmuru altında yürüyoruz.

TKP savaşlar içinde doğmuştur, savaşlar içinde gelişir.

Yaşasın TKP!

Yaşasın Leninizm!

Yurtta

A. Saydan

● Tekstil İşçileri Sendikasının Adana'da bir şube açmak üzere yaptığı müracaat Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından reddedildi. 19 Eylül'de çıkan bu haber işçi ve sendika çevrelerinde şiddetli tepkiler uyandırdı. Hükümetin direktifiyle Adana Sıkıyönetim Komutanlığının Tekstil İşçileri Sendikasının şube açma isteğini reddetmesi Adana'da Bossa ve Paktaş Tekstil Fabrikalarında gelişmekte olan devrimci işçi hareketini baltalamak maksadıyla yapıldığı kanısını kuvvetlendiriyor.

● Türkiye Maden İşçileri Sendikasıyla Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü arasında uzun zamandan beri süregelen toplu sözleşme görüşmeleri çıkmaza girmiştir. Maden İşçileri Sendikası bundan ötürü 19 Eylülde grev kararı almıştır. Grev kararı, 49 bin kadar maden işçisini kapsamaktadır. İşçi ve sendikacılar gündeliklerinin artan hayat pahalılığına göre ayarlanmasını, ilkel çalışma şartlarının iyileştirilmesini, iş güvenliğinin sağlanmasını ve bir sıra sosyal haklar istemektedirler.

● 26 Eylül günü İzmir'de Genel-İş Sendikasına bağlı temizlik işçilerinin grevi uygulanmaya başladı. Genel-İş Sendikası İzmir Belediye Başkanlığıyla toplu sözleşme imzalamak ve temizlik işçilerinin gündeliklerini arttırmak, hayat şartlarını iyileştirmek konularında anlaşmazlık içindeydi. Belediye Başkanlığı ödenek yokluğu yüzünden işçilerin isteklerini kabule yanaşmıyordu. Bu durum üzerine sendika grev kararını uygulamak zorunda kaldı.

● Tes Büro-İş Sendikasıyla Sümerbank Genel Müdürlüğü arasında toplu sözleşme anlaşmaları çıkmaza girdi. Sendika, ücretler konusunda uzlaştırma kurulunun kararını kabul ettiği halde Genel Müdürlük bu kararı kabule yanaşmadı. Tes Büro-İş İstanbul Şubesi Başkanı Sabri Gül verdiği demeçte Müdürlüğün tutumu karşısında grev kararı almaktan başka çare kalmadığını söylemiş, greve Sümerbank'ın 226 satış mağazasında çalışan 2 binden fazla işçinin katılacağını belirtmiştir.

● Tek Gıda-İş Sendikası Başkanı İbrahim Denizciler, Tekel Genel Müdürlüğüyle Sendika arasında 7 aydan beri süregelen toplu sözleşme görüşmelerinin hiçbir sonuç vermediğini söylemiştir. Yakın bir gelecekte bir anlaşma olmazsa sendika grev kararı alacaktır. Mesele uzlaştırma kuruluna götürülmüştür. Uzlaştırma Kurulunun aracılığı da bir sonuç vermezse

greve gidilecek. Grev kapsamına Tekele bağı 673 işyerinde çalışan 70 bin işçi girecektir. Sendika gündeliklere saat başına birinci yıl için 120, ikinci yıl için 100 kuruş zam istemektedir. Tekel Genel Müdürlüğü ise birinci yıl için 60 kuruş, ikinci yıl için ise 50 kuruş zam kabul etmektedir.

Sendikanın tespit ettiğine göre, hayat pahalılığı bir yıl içinde % 45 oranında artmıştır.

● Yol Su-Elektrik İşçileri Sendikası (YSE) ile Genel Müdürlük arasında uzun zamandan beri devam eden toplu sözleşme görüşmeleri sona erdi ve sözleşme imzalandı. Yeni toplu sözleşmeye göre, bu iş kolunda çalışan işçiler aylıklarına 350 lira zam alacaklardır.

● Harp-İş Sendikasıyla SENTO'nun Ankara'daki işyeri yöneticileri arasında toplu sözleşme imzalanamadığından Harp-İş Sendikası bu işyerinde grev kararı almıştır. Toplu sözleşme imzalanmamasının sebebi, SENTO işyeri yöneticilerinin istekleri kabule yanaşmamalarıdır. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Harp-İş'in grev kararının uygulanmasını, yani grevi yasaklamıştır.

Harp-İş Başkanı Kenan Durukan verdiği demeçte Sıkıyönetimin kararını şiddetle yediği gibi SENTO'yu da şiddetle yermiş, SENTO'nun insan haklarından söz etmeye hakkı olmadığını, çünkü kendisinin insan haklarını çiğnediğini söylemiş, Sıkıyönetimin kalkar kalkmaz grev kararının derhal uygulanacağını da sözlerine ilâve etmiştir.

● 3 Eylül günü İstanbul-Bakırköy'de «Pastör» Kimya Sanayii Fabrikasında 5 grevci işçi tutuklandı. 18 günden beri devam eden grev sırasında patron, fabrikadan mal çıkarmak ve başka işçileri çalıştırmak gibi grev kanununa aykırı hareket etmiştir. Grev gözcüleri bunu engellemek isteyen patronun adamlarıyla grev gözcüleri arasında bir çatışma olmuştur. Polis, grev kanununu çiğniyen patrondan yana çıkarak 5 işçiyi tutsak etmiştir. Tutsak edilen işçilerden üçü, 16-19 yaşlarında kızlardır.

● Adana'ya bağlı Kadıncık Hidro-Elektrik Kablo Montaj Fabrikasında patron toplu sözleşmeye yanaşmadığı için 135 işçi 20 Eylülde grev ilân etti.

● 13 Eylül tarihinde hükümetin bir kararıyla deprem bölgesi ilân edilen 9 ilden 7'sinde evvelce konan grev yasağı kaldırıldı. Deprem felâketine uğrıyanları korumak gibi bir demagojiyle alınan bu karar hiçbir zaman uygulanmamış, onbir Sıkıyönetim bölgesinde ilân edilen grev yasaklarına rağmen işçi grevleri sürdürüldüğü gibi, deprem bölgelerindeki grev yasakları da işçi sınıfından gelen direnme karşısında uygulanmamıştır.

● Uzun zamandan beri çalışmalarına ara veren Asgari Ücret Komisyonu Türk-İş yöneticilerinin katılmalarıyla 6 Eylül tarihinde çalışmalarına yeniden başladı. Bilindiği gibi, bundan evvel komisyon çalışmaları sırasında Türk-İş yöneticilerinin asgari ücretin 38,5 liraya çıkarılması talebine karşılık hükümet ve patron temsilcileri ancak % 15 bir zam kabul etmiş-

lerdi. Türk-İş temsilcileri bu durum karşısında komisyon çalışmalarından çekilmek zorunda kalmışlardı. Türk-İş temsilcileri sonra komisyon çalışmalarına yeniden katılmayı kabul ettiklerinden Asgari Ücret Komisyonu tekrar çalışmalarına başlamıştır. Bu vesileyle yapılan açıklamalardan anlaşıldığına göre, komisyon çalışmalarına katılmıyan DİSK, asgari ücretin 72 lira, Bağımsız Sendikalar Konfederasyonu ise 76 lira olmasını istiyorlar. Ancak bu seviyedeki bir asgari ücretin gerçeğe yakın bir seviyede olabileceğini ileri sürüyorlar.

● 25 Eylülde Türk-İş hukukçular grubunun Anayasa değişikliğine karşı aldıkları karar açıklandı. Bu kararda, Melen iktidarı ile AP, DP, MGP ve CP yöneticilerinin elbirliğiyle Anayasada yapmak istedikleri değişikliğin Temel hak ve özgürlüklere ve işçi haklarına karşı olduğu ilân ediliyordu. Türk-İş yöneticileri, hukukçuların bu görüşlerini benimsemişlerdir. Bilindiği gibi, DİSK, Bağımsız Sendikalar Konfederasyonu da bundan evvel Anayasada yapılması istenen değişikliğe karşı cephe almış ve 1961 Anayasasının demokratik ilkelerini savunmuşlardı. Böylece üç büyük sendika konfederasyonu arasında Anayasada yapılmak istenen değişiklik konusunda bir görüş yakınlığının belirdiği görülmektedir. Sendikaların bu görüş yakınlığını politika hayatında etkili bir şekilde uygulayabilmek ve onu başarılı bir şekilde sonuçlandırabilmek konusunda yakın görüşleri savunan sendika konfederasyonlarının eylemlerini ahenkleştirecek tedbirler almaları, ortak toplantılar tertiplemeleri, komisyon veya komiteler kurmaları hedeflerine ulaşma işini, yani Anayasadaki değişiklikleri engellemeyi kolaylaştıracaktır.

● Ankara 3 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde TİP Başkanı Behice Boran 11 Eylül günü 75 sayfa tutan savunmasını okudu. Behice Boran'ın bu savunmasına Sıkıyönetim sansürü sebebiyle basında çok az yer verildi. Basında aksettirildiği kadarından anlaşıldığına göre, TİP Genel Başkanı savunmasında Türkiye'nin kapitalist yoldan kalkınamıyacağını, bugüne kadar uygulanan kapitalist sistemin Türkiye'yi iflâsa sürüklediğini belirtmiş, Türkiye'yi tek kalkındırma yolunun 'sosyalizm doğrultusunda kapitalist olmayan gelişme yolu olduğunu belirtmiştir.

Anı mahkemede Behice Borandan sonra öteki TİP yöneticilerinden Sait Çiltaş, Sadun Aren, Adil Özkol da savunmalarını yapmışlar, Kürt halkının Anayasa çerçevesi içindeki ve Cumhuriyet kanunlarının tanıdığı haklarını savunmuşlar, Türkiye için sosyalizmden başka çıkar yol olmadığını belirtmişlerdir.

● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 21 Eylül tarihinde yasak kitaplar listesini açıkladı. Listeye 278 kitap ve dergi alınmıştır. Sıkıyönetim Komutanlığı kamuoyunu şaşırtmak için listeye birkaç tane de seks kitabıyla dini ve irticai körükliyen kitap almıştır. Bu birkaç kitap dışında yasaklanmış kitapların hepsi toplum sorunlarını gerçekçi bir yönden ele alan top-

lumsal bilim kitapları, yani sosyalist görüşü yansıtan bilimsel eserlerdir. Bunun yanında roman, şiir gibi edebi eserler de vardır. Dünyanın her yerinde (faşist ülkeler hariç) serbestçe satılan ve serbestçe okunan Marks, Engels, Lenin gibi büyük düşünürlerin eserleri yasaklandığı gibi, dünya ölçüsünde bir kıymet sayılan büyük şairimiz Nazım Hikmet'in bütün eserleri yasak kitaplar listesine alınmıştır.

Bilindiği gibi Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı da bundan evvel 138 kitabı yasaklıyan bir liste ilân etmişti.

● 25 Eylül tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin ortak oturumunda 17 aydan beri devam eden Sıkıyönetim iki ay daha uzatıldı.

Sıkıyönetimi uzatma gerekçesini Devlet Bakanı Öztürk ile Başbakan Melen okudular. Her ikisi de, kamuoyunun kanıksadığı, alışılmış kalıpları tekrarlamaktan öteye geçmediler. Anarşizmden söz ettiler, milletlerarası komünizmin faaliyetlerinden dem vurdular, fakat bu gibi yuvarlak lâflarla hiçbir şeyi ispatlıyamadılar. Esasında komplo, emperyalist ve işbirlikçi çevrelerden gelmekte ve Anayasayı değiştirmek, Erim iktidarının yaptığı ilk değişiklikle sökülüp alamadığı özgürlükleri de yoketmek şeklinde belirlemektedir. Anayasaya karşı şekillenen bu komployu Melen hükümeti, paşalar, AP, MGP, DP ve CP yöneticileri elbirliğiyle yürütüyorlar.

● 17 Eylül tarihli «Cumhuriyet» gazetesindeki bir habere göre, Sıkıyönetimin ilânından bu yana «fail'i meçhul» cinayetlerin sayısı bir hayli artmıştır. 1970 yılında fail'i meçhul cinayetlerin oranı % 28 iken, 1971 de % 39'a yükselmiş, 1972 yılının ilk sekiz ayında da bu oran muhafaza edilmiştir.

Resmi istatistiklerin tespit ettiği bu artış büyük şehirlerde ve kayıtları yapılan olaylara ait olduğu açıktır. Köylerde, özellikle Kürt yurttaşlarımızın yoğun bir şekilde yaşadıkları bölgelerde bu gibi cinayetlerin çok arttığı bilinmekle beraber, artış oranları hakkında herhangi bir rakam verilmemektedir. Fail'i meçhul cinayetlerin kurbanları büyük ölçüde devrimcilerdir. Demirel zamanında yoğunlaşan devrimcileri «fail'i meçhul cinayetler» şeklinde polise kısırdırma politikası Sıkıyönetim devrinde sokaklarda ve köylerde açıkça adam öldürme şeklini aldı, fakat «fail'i meçhul» şeklinde de gelişmeler kaydetti.

● Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 7 Eylül tarihinde aldığı bir kararla evlerde aile toplantılarını, düğün, nişan gibi merasimler dolayısıyla yapılan toplantıları da yasakladı. Bu gibi toplantılar yapılabilmesi için Sıkıyönetim Komutanlığından izin almak gerekmektedir.

● Demirel polisi tarafından 1969 yılında İstanbul'da öldürülen genç devrimci Taylan Özgür'ün annesi Necla Özgür, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından tutsak edildi.

● 11 Eylül tarihinde Uluslararası Gazeteciler Federasyonunun (FIJ) 10. toplantısı İstanbul'da çalışmalarına başladı. FIJ Genel Başkanı Karl

Güstav Michanek, Genel Sekreteri Theo Bogaarts faaliyet raporunu sundular. Bu raporda Türkiye'de basın, büyük sermaye gruplarının ve iktidarın baskısı altında bulunduğu ve basın özgürlüğüne karşı birçok baskı kanunlarının varlığı belirtiliyor ve bu baskıların kaldırılması isteniyordu. Toplantı sırasında söz alan TGS Genel Başkanı Usumi, Türk-İş Genel Başkanı Demirsoy, CHP Genel Başkanı Evevit, FİJ Genel Başkanı Michanek ve daha başka konuşmacılar Türkiye'de basın özgürlüğüne karşı sürdürülen baskıları yeren konuşmalar yaptılar. Toplantı sonunda «Basın Özgürlüğü Komisyonu»nun hazırladığı rapor Genel Kurulda kabul edildi. Raporun Türkiye ile ilgili kısmında baskının kaldırılması, Türkiye'nin, imzalamış olduğu İnsan Hakları Beyannamesiyle Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun ilkelerine saygı göstermesi isteniyordu. Raporda, «Toplantının İstanbul'da yapılması daha fazla Federasyon üyesi Türk gazetecilerinin cesaretinin bir sonucu olmuştur. Toplantının İstanbul'da yapılması, bu ülke basının özgür olduğunu göstermez. Dünyanın bütün gazetecileri, Türkiye'deki olayları endişe ile izlemektedir» denmektedir.

Toplantıdan sonra bir araya gelen FİJ yöneticileri yaptıkları sohbet toplantılarında hapiste bulunan bütün gazetecilerin serbest bırakılmasını istediler. «Türkiye hükümeti, bu tutumda ısrar ederse onu Avrupa Konseyine şikayet edeceğiz ve Konseyden çıkarılmasını isteyeceğiz» dediler.

FİJ toplantısı sırasında Michanek başkanlığında bir heyet İstanbul Sağmalcılar Cezaevinde tutuklu bulunan gazetecileri ziyaret etti. Hapiste bulunan tanınmış gazetecilerden Çetin Altan 25 yıl içinde 300 defa mahkemeye verildiğini, toplam olarak 206 yıl hapsi istendiğini söyledi. Gazetecilerden Kabacalı ise, 1968 Mayısından 1969 Ağustosuna kadar aleyhinde 29 dava açıldığını, 60 yıl hapsi istendiğini söyledi.

● 19 Eylül tarihinde açıklandığına göre, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının emriyle İstanbul'da 26 kitabevi basılmış, 30 kitabevi yöneticisi de tutsak edilmiştir. Basında açıklandığına göre, Sıkıyönetim Komutanlığı kitabevlerinde yasak kitaplar listesinde yer alan bilim ve sanat eserlerini aramışlardır.

● Adana'da yapılan «Altın Koza» film yarışmasında dünyaca tanınmış film sanatçısı ve yazar Yılmaz Güney'in «Baba» filmi birinciliği, yani «Altın Koza» ödülünü kazanmıştır. Ayrıca Yılmaz Güney en iyi erkek oyuncu olarak da ilân edilmiştir. Bu alanda da «Altın Koza'yı yine Yılmaz Güney kazanmıştır.

Yılmaz Güney, bu ödülleri kazandığı gün İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanıyordu. Savcı, «Umut» filmi Batı Berlin ve Kan film festivallerine gönderdiği için Güney'in 7 yıl ağır hapsini istiyordu. «Umut» filmi Batı Berlin ve Kan festivallerine geç kaldığından katılmamış, fakat bütün dünya film eleştircilerinin istisnasız hayranlığını kazanmış ve genç rejisörümüzün yaptığı, yarışma dışı en güzel on dünya film yapıtı arasında sayılmıştır.

● 23 Eylül günü Manisa'da pamuk üreticilerinin sessiz yürüyüşü yapıldı. Yürüyüşte taşınan pankartlardan anlaşıldığına göre, pamuk alım fiyatı kilosu 360 kuruş, maliyet fiyatı ise 400 kuruştur. Böylece pamuk üreticileri büyük kayıplara uğramaktadırlar. Bu gibi gösteriler daha evvel Sarıhan ve Söke ilçelerinde de yapılmıştır.

Bu gösteriler bir yandan AP yöneticileri, bir yandan da Türkiye Ziraat Odaları yöneticileri tarafından tertip ve teşvik edilmiştir. Gerek AP, gerekse Türkiye Ziraat Odaları yöneticilerinin büyük toprak beylerinden yana oldukları, onların çıkarlarını savundukları bilinmektedir.

Ayrıca AP Tokat Sayısalı Mehmet Kazova ile Eskişehir Sayısalı Seyfi Öztürk de, şeker pancarı üreticilerinin zor durumda olduklarını, şeker pancarının kilosunun 20 kuruşa satıldığını, oysa odunun kilosunun 35-40 kuruş olduğunu belirterek Mecliste çıkış yapmışlardır. Bir yandan da AP Genel Başkanı Demirel İstanbul'dan başladığı ve sırayla ziyaret ettiği AP il kongrelerindeki konuşmalarında sürekli olarak seçim, parlamentarizm ve demokrasi şampiyonluğu yapmaktadır. Bütün bu olaylar, AP yöneticilerinin değişik yönlerde köy ve şehir emekçilerinin, orta tabakaların, küçük ve orta üreticilerin bugünkü düzene karşı duydukları memnuniyetsizliği, Sıkıyönetim faşizmine karşı hiddetini sömürmek ve onu Demirel grubuna doğru kanalize etmek için faaliyet göstermektedirler. Hükümet ve Sıkıyönetim Komutanlıkları da bunların gösterilerine, kongrelerine, yürüyüşlerine izin vermekte, Demirel grubunun işini kolaylaştırmaktadır. Fakat Demirel grubu bir yandan muhalifmiş gibi görünüp halk yığınlarının memnuniyetsizliğini sömürürken, bir yandan da halk yığınlarının, AP'li emekçilerin de özgürlüklerini kaldıracak olan Anayasayı değiştirme işinde Melen hükümeti, cuntacı paşalar ve en gerici politik gruplarla yakından işbirliği yapmaktadır.

● Konya Sayısalı İhsan Kabadayı yaptığı bir açıklamada, Üzüm İhracatçılar Birliğinin üzüm üretimini 128 bin ton göstermesinin yanlış olduğunu belirtmiştir. Üzüm üretimi gerçekte 80 bin tondur. İhracatçılar Birliği fiyatları düşürmek için üretimi fazla göstermek yoluna gitmiştir.

● 14 Eylülde Kuzey Atlantikte ve Norveç kıyılarında «Strong-Espres» adıyla anılan büyük NATO manevraları başladı. Batı basınının belirttiğine göre, bu manevralar NATO'nun kuruluşundan bu yana yapılan en büyük manevralardı. Manevralara 300 harp gemisi, 700'den fazla uçak, 70 bin asker katıldı. İki gün sonra, yani 16 Eylül günü de bu manevraların bir kolu olarak Akdeniz'de «Derin İz» manevraları başladı. «Derin İz» manevralarına Türkiye, Yunanistan, Amerika, İngiltere, İtalya deniz, hava kuvvetleri katıldı. Gerek «Strong-Espres», gerekse «Derin İz» manevralarının teknik hedeflerinden biri, Amerika'nın Avrupa'daki kara üsleriyle hava kuvvetleri arasında irtibat sorunlarını denemektir. Fakat manevraların daha geniş politik amaçları vardı. Bu amaçların başında Avrupa'da geliş-

mekte olan barış ve güvenlik konferansı fikirlerini baltalamak, Ortak Pazar'a girip girmemek için referanduma hazırlanan Norveç ve Danimarka kamuoyunu etkilemek, sosyalist ülkelere ve Arap kurtuluş hareketlerine karşı kuvvet gösterisi yapmak, Türkiye'deki anti-emperyalist, demokratik harekete karşı Sıkıyönetim terörünü yürüten Melen, Sunay, Günler iktidarını desteklemek geliyordu.

Manevralardan evvel İstanbul'da 9 Eylülde NATO Dernekleri Federasyonu toplantısı yapıldı. Toplantıdan evvel NATO Genel Sekreteri Luns da Türkiye'ye geldi. Luns, hükümet sorumlularıyla görüştü. Bu görüşmelerde silâhlılaşma, NATO'yu kuvvetlendirme ve Türkiye'deki NATO hakimiyetini daha da güçlendirme konuları ele alındı.

NATO Dernekleri Federasyonu toplantısında ise, NATO Silâhlı Kuvvetleri Başkumandanı Amerikalı genel Gut Paster, NATO Askeri Plânlama Teşkilâtı Başkanı Batı Alman generali Ştaynhof yaptıkları konuşmalarda Sovyetler Birliğine ve sosyalist ülkelere karşı kışkırtmalarda bulundular. NATO'yu daha da silâhlılandırmak, silâhlılaşma yarışını hızlandırmak ve harp masraflarını arttırmak sorunları üzerinde durdular. Bu olaylara paralel olarak hükümetin hazırladığı silâhlı kuvvetlerin reorganizasyonu ve modernizasyonu kanunu da Meclisten geçti. Bu plâna kısaca «REMO» denmektedir. Bu plâna göre Türkiye, ordunun silâhlarını modernleştirmek için 10 yıl zarfında 16 milyar lira harcıyacaktır.

DÜNYADA

● Birleşmiş Milletler 27. Genel Kurul Toplantısı 19 Eylül günü çalışmalarına başladı. Toplantıya 132 üye devlet katıldı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da, Genel Kurul Toplantısı gündemi yüklüdür. Fakat başlıca sorunlar, sömürgeciliğin tamamen ortadan kaldırılması, genel silâhsızlaşma, barışın kuvvetlendirilmesi ve emperyalizmin saldırılarına son verilmesi konuları etrafında toplanıyor.

26 Eylülde konuşan Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Gromiko Genel Kurula Sovyet Hükümetinin silâhsızlaşma, atom silâhlarını kanun dışı ilân etme, milletlerarası sorunları zora başvurmadan çözümleme, emperyalizmin saldırılarına son verme ve sömürgeciliği ortadan kaldırma hakkındaki tekliflerini sundu.

● Irak Cumhurbaşkanı Hasan El Bekir'in başkanlığında bir Irak heyeti 11 Eylül tarihinde Sovyetler Birliğini ziyaret etmek üzere Moskova'ya vardı. Bir hafta süren temaslar sonunda Irak-Sovyet ortak bildirisi yayımlandı. Bu bildiriye göre, taraflar emperyalizmin saldırılarına karşı birlikte karşı koymayı kararlaştırmışlardır. Her iki taraf, Orta Doğu'daki emperyalist-siyonist saldırılarının sonuçlarını ortadan kaldırmak, Viyetnam halkının savaşını desteklemek için birlikte hareket edeceklerdir. Sovyetler Birliği Irak'ın ekonomik gelişmesi için ekonomik yardımlarını arttıracak, Irak'ın savunma gücünü arttırmak için de bu ülkeye gerekli silâhları verecektir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Avrupa komünist ve işçi partilerinin Viyetnam halkı ile dayanışma konferansı	647
Parti, devlet, halk	
Çekoslovakya Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Gustav Husak'ın «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi yazı kurulunun sorunlarına cevapları	651
Leninizm devrim bilimidir	667
Barışsever, sınıfsal, enternasyonalist politika	686

Özel sayfalar

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin 50. kuruluş yıldönümüyle ilgili kararı	712
TKP MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın Türkiye Komünist Partisinin 52. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen törenli toplantıda yaptığı konuşma	715
Ahmet Saydan	
Bu ayın olayları	720

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,
Praha 6, Thakurova 3. Czechoslovakia

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 32 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Fiyatı 1 lira